que ab la del Coronel foren Sincs Companias, Tambe se determina
desfer mes gent la Diputatio
Tambe se feu Vna Compania de estudiants de alguns Cent y Vint
y se resolgue quant prendrian grau de Doctor sels fes grancs dela mitat
dela propina, ques sel pagar
Tambe las Ciutats de Barcelona y Gerona apres per trobar mes
gent resolgueran de que totslos menestrals hi anirian los qui no fe-
rian Examinats no sels pogues fer pagar per lo Examen sino com
a ells de mestres y de esta manera ne trobaran mes facilment
Totas las demes Vniuersitats de Cathalunya ferengent asas costas
Segons la possibilitat que tenian

Juliol

A Quinse se trobaren en Rosello Deu Mil Cathalans pagats y
Leuantats a costa delas Vniuersitats de Cathalunya
A Desanou cotzaren fora los francesos en Vn ormillo que hauian
fet ala muralla del Castell de Salsas y feu Bretxa que vbri Vn
forat per hont despres de hauerlo defensat los Espanyols y esser
morts la gent de Valor, entraren per ell en lo Castell y rendiren la
Plaça ab trenta set dies de Siti
A Vint y dos parti lo Virrey de Figueras ab tots los Caualliers
gera Perpinya y la demes gent y Soldadesca que estauen per Ros-
sello allotjats tambe acudiren a Perpinya los quals se acortala-
ren per lo rodador de la Vila
A Vint y sis die de Santa Anna tenmit auis de que lo Exercit fran-
ces anaue sobre Canet, Isque lo nostre de Perpinya y feu alto cerca
de Castell Rossello formantse aqui Esquadrons amitja Leuga de
Contrari, apres aparegue al Virrey y al Marques Torralto que per
estar los francesos en millor puesto y hauerse apoderat de Un pas que
podian Sobergueyar no se acomete y lo mateix die tots se tornaren
a Perpinya y ells rendiren a Canet ab pactes

Agost

A Trenta arriba en Perpina lo Marques delos Balbases

General del Exercit de Cantabria: en dit camp hi hauia dos Generals dit Marques de Cantabria y Lo Virrey del de Cathalunya y cada hu gouernaua Sa gent.

Lo Marques de Torracussa era Mestre de Camp General de tots dos Exercits.

Setembre

A Sis anaren alguns mil y Sincs Cents dels nostres sobre Pi has altas y no obstant hauia tres Cents francesos de Guarnitio despres de hauer pal cat en que se mataren alguns de Vna part y altre rendiren la Vila ab Vidas Saluas

A Catorze die de Sancta Creu Isque tot nostre Exercit de Serpina hont hi hauia dotze Mil Catalans y entre ells quatre Cents Caualls y fora de alguns ofitials tots seruian a sa Costa y entre Vnas nations y altres era Lo Exercit de Vint y tres mil Infants y tres mil y Sincs Cents Caualls en dic se ana a fer alto al Soler

A Setze: arriba nostre Camp a Salsas y encontinent acometeren Las Trinxeras que hauian fetas los francesos y Las guanyaren en menos de tres horas desemparantlas ells no obstant se digueran 6000. los Vns se retiraren a França y altres sen entraren dins Lo Castell quals sabe eran Dos mil los qui enclogueran dintre y los nostres entraren dins al fosso y se apodcraren de totas Las Trinxeras, his Sitia Lo Castell pcr antre Lo Camp en forma y a cortelans se fou sent Lo Capita de Gerona y mori de la ferida a dins pocs dies que era Don francisco Desbach

Nouembre

A Dos Vingue en Lo Camp Vn Socorro del frances y Volgueren guanyar Las Trinxeras per la part hont estauan aquartalats los nostres Valons y no los pogueren rompre anibe ne restaren de morts tres Cents quaranta Vinguerau per la punta del Estany en uers Lo mollí estramer antas tambe la Volgueren Socorrer y per pcr pans y luyas se haguerau de retirar

Antes tambe hauia Vingut altre Socorro y per sobre ueni

en la nit grans plujas sen tornaren al mati sens palear y deixaren passadas de quatrecentas armas entrepicadas y arcabussos

A Vint y sis Ventre los de dins del Castell apretats de manteniments pactaren que rendirian la plaça per lo dia dels Reys sino los arribaua socorro que pogues derrotar nostre exercit

Desembre

A Vint y Vuyt enuia Gerona altres cent homens mes y estos se tragueren delas confrañas a Rodoli.

Lo Capità Don francisco Deshach mori de una bala de be visque alguns dies quel fari lo dia que guanyaren las trinxeras.

Lo Alferes Gevonym ferrer tambe mori de malaltia y fou anomenat per Capità Don francisco de Bas

Antes del dia dels Reys hi ana en lo Camp lo Diputat militar y lo Conceller en Cap de Barcelona ques deya Luys de Caldes y lo Diputat francesch de Camant

Tambe se alsa Tomatent general per tota Cathalunya per si los Vingues socorro als del Castell restas nostre Camp poderos de gent trobarensi lo dit dia passats de Vint y sinch Mil persones

Tinguevan per cert moriren en lo Siti de Salsas de malaltias que si posaren passats de Deu mil homens y los mes eran Cathalans y de morts caleant no foren sinch cents, Y de quatre cents Cathallers Catalans que arribaren en lo Camp segons sen feu memorial ne moriren cent Vuytanta quatre

Sucessos del Any

1640

Foren Iurats

Misser Pau Escura Ciutedà
Francisco de Vilanoua Militar
Joan Esclapes Mercader
Anthoni Vila Menor

Janer

A Sis que es lo dia dels Reys alas Vuy horas de mati conforme estaua pactat Isque del Castell de Salsas Mossur de Espenan gouernador dela ferza ab pactes honrrosos y la entrega a nostres Generals que eran lo Compte de Santa Coloma Virrey del Principat y lo Marques delos Balbases Isqueran Sinch Cents Soldats bons y tres Cents de malalts y digue Espenan que selin hauian morts altres tants de malaltias y axi se recupera dita plaça rendint se per fam que ja nols restaua manteniment per menjar

A Catorze ala matinada entra la Companiá dela Ciutat que tornaren de Salsas

Dit die arriba assi en Gerona lo Conceller en Cap de Barcelona ques deya Luis de Caldes que Venià del Camp los Iurats si anaren ser Visita que posaua en Sant francesch hil tractaren de Gerona y ell tambe los ladona y poch apres lo torna a Visita als Iurats anant en Casa la Ciutat

Maig

A tres hauent tinguda algunas pendentnas ab gent dela Serra los Soldats dels Serchs del Conde Duque que gouernaua Joan de Arce y altres de Napolitans que gouernaua Don de Leonardo

Molas per las Vaxations, que feyan als Pagesos abso allotjament arribant en lo lloch de Riudarenas posaren foch en moltas Casas y enparticular a la Iglesia, entense para robar los mobles de particulars que y hauian aportats fou tant lo foch que cremaßins los Altars y la reseruà de las formas Consegradas fou trobada, si be fou declarat per che olechs esser ja consumidas las especias per raho del foch y fo- ren guardadas a la Seu

A Catorse: per occasio de hauer en lo lloch de Sancta Coloma de farnes posat foch en Vna Casa hont cremaren al Aguasil Miquel de Monrro- don per hauer ser facinos mort Vn home y seli amotina lo lloch en Castich de asso, Volque lo Virrey y Concell Real se derribassen x Sinch casis Casas y per Sequtaho hi feren anar tots los Serrans que eran ala Selua y Empurda que eran 2000. homens y no volent estar a orde del Gouernador Don Ramon Caldes y altres Dts del Concell que trobantse en Gerona y anaren; ans be posaren los Sol- dats foch a totas las Casas que noy hague ninguna que foch no cremaßen enpart

A Desauuyt tornant los Soldats de Sancta Coloma se allotjaren a Salt y tenint portas ala muralla per raho que hauian dit se volian allotjar dins Gerona per occasio de Veurer Vn foch cerca de Vn Portal, entensé era de Vna llantia que y hauia, crida que posauen foch en Vn Portal y corraque la veu fins als guardas de la Seu y tocauen la Campana Major y tota la Ciutat se alborota his po- saren en arma, per hont los Soldats no osaren acostarse: Digue- ranse Varias Cosas de que aquell vespre hi hauian de entrar las quals no foren ben auerriguadas

Lo endama essent los Serrans ala deuesa de tot foren acomesos per algunas tropas de Pagesos y de aqui se ni agregaren mes y los anaren seguint fins al Granal de Blanas hont ells tenian orde de anar

Eixos pagesos Vinguereu de son propri motiu del Empurda Selua y Montanya: per que publicauan los Soldats hauian de cremar altres llochs y hingueran tant opressa a la Ciutat

que nos pogue traurer lo pa de monitio per aportar los enduit quar-
tel, per portarse los pagesos al portal dela Barca ha mano armado
impedintho als quils comboyaua que la Ciutat hi hauia enuiada
molta gent y de orde del Gouernador sen tornaren ab lo pa sens
poder lo rebre los Soldats

Vehent los Jurats y Junta de Guerra los danys podian occasionar
de estar los Serros tant cerca dela Ciutat, acordaren ab lo Gouernador
quels ordenas sen anassen a la Marina y axi hoferan y foren seguits
de molts forasters morintne dells y altres fins que arribaren a Blanas

Fou tant lo Cuydado que dona al temere que los Soldats tornarian
ques posaren guardas als portals y tambe se feya ronda a las nits a las
murallas

La Ciutat considerant que los terros eran a Blanas hindrian
falta de mantanimens enuia quinse Carregas de mantaniments
y anaren a ferirlas per part de la Ciutat Rafel de Raset y Gran-
Burgues y deferintne mes quant conuingues de que sen feu gran
estimatio

Determina La Ciutat per sa defensa ser Capitans y formar los
Companias dels Confrarias, foren en numero nou que foren
Hieronym de Reart, Don Ramon de Bas, francisco Caconomina,
francisco de Bas, don Ramon Xammar, Don Thomas de la
Nuca Rafel de Raset, Joseph de Caramany, Garau de Raset res-
tant lo Jurat en Cap Coronell y don Ramon Xammar Mayor de
dies Sargento Mayor a estos nou Capitans sels assenyala que fos
per lo ruedo dels Murallas per quant hi hagues vna alarma
las Set Companias foren dels officials de Confranas, altre fou de
Studiants, y laltre de Cauelles Ciutedans mercaders, Juristas, nota-
ris y demes gent de pluma y esta es deya la Companya del Coro-
nel hi hauia vnas ab altres Cent homens

No obstant que los Serros no tornaren en Gerona sino que sen
anaren es Ves la marina fou tant la gent forastera que de die
en die venia abundant tant del Bisbat com encara fora de
ell per hauer corregut la veu que estaua assitiada que

tenia atots en molt Cuydado, no fessan alguns Insurts y Causas en aluorots

A Vint y tres: hauent algun mes que lo Virrey hauia fet pendrer en Barcelona a francesch de Camarit Diputat Militar per no Voler aderir los Diputats aque la Prouintia donas Vn real acada Soldat Cada dia per ser Contra de Constitutions, y dit die entraren a Barcelona Vn tropell de gent forastera, depoch en poch passaren de quatre Cents y se apoderaren dels Portals y delas Bocas dels Carrers y anant ala Preso romperen las portas y traguerren de potentia lo Diputat y demes presos hil aportaren a la Diputatio y lo Virrey no Intenta Cosa mes. Esta gent antas hauian tinguts encontra ab la Caualleria y de Sant Saloni los feren retirar fins al moli de Barcelona y algu Mans a Veu que traguessan lo Diputat y axi hoferan y demes presos

En la occasio que los pagesos acometeren als Tertios Cerca de Gerona sen trobaren dins Ciutat alguns 60. Soldats que no tinguera Nocs de exir y entre altres Sines Capitans que la Ciutat y Gouernador hauian Consertat que no entrarian sino Cabos y gent que no alterarian La Ciutat y estos Capitans hauian destar als Portals Juntament ab las guardas perque de conformitat noy deixassen entrar sino Soldats molt Coneguts y de ofici y com succehi lo dels Forasters ab los tertios per temor dels quis trobauan dins Ciutat se retiraren en los monestirs

Vinguts a saber per los forasters, que Cada dia venian de Refresch de que los Soldats estauan en los Conuents anauan a Volerlos danyar en particular a Sant Domingo, ala Merce y als Carmelitas, descalsos y On Jurat acudia ab la mes gent que podia ajustar a remediarho com millor podia asso fou moltas Voltas

A Vint y Vuyt: anant tot ab Vn temps Vna tropa de forasters ala Merce altre a Sant Agustri mentres lo Jurat acudi a la Merce tinguerari Nocs los de Sant Agustri a matar altres dels Sines Capitans questauan alli

Dit die de Vint y Vuyt alas quatre de la tarda anaren altre tropa de forasters en lo monastir de Sant Pera de Galligans

y tenint Rahons ab Vns Criats de Jutges de la Audientia quey
eran anats y ensant quey eran dits Jutges puyaren los forasters
al Campanar hont eran los padrins y allí matix ne mataren
tres que si eran retirats acudi Vn Jurat ab Somatent y ab bonas
rahons los feran exir fora de Ciutat

Trobantse assi lo Gouernador ab Sinch Dr del Concell tement
tement estos tumultos se varen retirar a la Seu y la Ciutat los en-
uiaua Vna Compania de guarda

A Trenta essent Vinguts Tres Cents pagesos y no Volent los
deixar entrar per temerse algun fracas los padrins dels Manas-
trals que foren algunes Cent y Vint prengueren las armas
y alsaren Compania dient hauian de ser entrar als forasters
y la Ciutat tingue abe per euitar algun moti del poble de ser
Vbrir lo portal de la Plaça de las Cols que ells eran als Albers de l
hospital ab que se assossegas la gent

En la nit sen anaren lo Gouernador ab los demes del Concell
y sen aportaren los Soldats quels hauian portats ala preso; per-
que no fossen Inquietats los monestirs y sen anaren a sant
feliu de Guixols y ab asso aparague se hauian de aquietar
los pagesos his leuaren las guardas dels portals

Despres de quatre dies sen anaren los Soldats marxant per
la Costa de la Marina a Sloras hont cremaren de passada la
Iglesia de Montiro y axi matix com a Ridaurenas foren
cremadas las formas Consegradas y encara mes tambe posa-
ren focs a las demes Casas del lloch sens que ningu los hagues
fet ningun agravi

Torna la Ciutat las Guardas y entra Vna Compania en casa
la Ciutat y de aqui sen Vigs Vna Esquadra al portal de la
Plaça de las Cols y altre al de nostra Senora

Juny

A Set que fou lo die de Corpus Volent leuar en Barcelona
Vn padrinyal a Vn Sagador la Justitia se comensaren los

demes aluorotar anant a Voler posar focs a casa lo Virrey y
ell escapa ala dressana y Volent se Embarcar nos pogue acos-
tar la galera y no obstant que los Concellers y Diputats lo
pregauan nos mogues, nos Volgue detenir ans sen ana en ves-
Bertran hont apres lo trobaren mort al mitg de Vnas rochas
ques diga no se li Conexia faria apenas

Passa tant auant lo moti que anaren a casa del Duch de fer-
nandina General de las galeras de Espanya y ley saqueyaren
y perque Vn Conceller anant a passi quant ho Cay que Sepublica
que era mort, y mataren la gent del muti atres Criats del Duch
que ell noy era y anantsen alas minimas pensant trobar hi
Criats del Duch reconegueren los sitis y trobaren amagat
misser Berart Dr del Concell y tambe lo mataren y li cremaren
los mobles de sa Casa y tots los processos que tenia y axi matexix
de altres Jutges tambe los anauen Cremant mobles dura tot lo die
del Corpus anant per las Casas dels de la Audientia y Vingue
a terme que molts sen anaren de Barcelona y los qui restaren
no gosauen exir de Casa y tambe altres officials del Rey perque
a tots los tenian per traydors y que Sabian lo que se anaua ordint
en dany de la Prouintia

Vuyt anaren Vna tropa de forasters a la Preso de Gerona
hont estaua an Vila Cap de guayta ab Cadena al Coll per hauer
tirat a Vn home, y entraren de potentia y alli al mataren a
escopetadas: tambe mataren a Vn nuntio al marcat

Nou sen tornaren las monyas de Sancta Clara en son con-
uent que las hauian tretas lo die de la Santio pensant venian
los Soldats estigueren ala Casa de Aguilana prop la Compa-
nyia

Deu sen tornaren tambe a son Conuent las monyas de Sant
Daniel que tambe lo die de la Assentio eran exidas per la ma-
teixa occasio: estigueren a la Casa de l'Ardiaca de Empurda
ala y la dels Padoners prop la Seu

28 Dit dic se sabe eran ja los soldats a Rosello y volentie allotjar
a Perpina no consentantie entraren en lo Castell per la porta del
Camp y apres volentie apodevar del a Vila los resistiren portantie
en armas digues ne moriren dela Vila quaranta y dels soldats
vuyt cents y ab vna llamada falsa y estant sobre tractes deixa-
ren los carrers los dela Vila y quant los veheran descuydats
los tiraren alas deu de la nit 647 tirs de artillaria y sinquan-
ta bombas abque arruynaren 900. Casas apres los donaren
la parrochia de Sant Matheu per allotjarse

A Desauuyt que era diumenge entraren en Ciutat mes de Mil
segadors segons se entengue ab pensament de sacayarla pero pre-
tingues en ques pora de guarda la Compania de Mestra de
Camp o Coronel que ales horas era lo Jurat menor que lo en cap
era fora, y lo segon y ters morts y en lo baluart de Durban y
Balustrada sobre lo portal hi hauia morcates, ab orde quen veu-
rer mouiment ab los segadors los haguessan tirat y tambe al
entrar los feyan deixar las armas; pero no deixaren de trobarne y
pensa hauerhi a valot perque hu anaua ab vn Cascauell reple-
gantlos y altre aportaua vna Bandera y vn pages ley esquinse
y sobre de asso se alborotaren vn poch; pero depromptalos de la
guarda aprengueran los Cantons dela plaça de las Cols y demes
Carrers y axi no gosaren alborotarse Cent que tot hom estaua
posat en armas; Perque dos dies antes eran entrats en vna Bo-
tiga. hils ne traguetan ab Violentia y Blasonauan hauian
de Robar als Botiguers y la argentaria y taula de la Ciu-
tat

Apres sen anaren alguns al Hospital in trageran tres soldats
que estauan malalts que eran Napolitans, hils mataren als altres

A Desanou se sabe que lo Duch de Cardona era elegit Virrey
per mort del Compte de Santa Coloma y la gent mes princi-
pal ana a casa lo Batlle, Sotsbatlle, y Sotsuegue hils feu exiu
en publich ab las Varas, que ni las gosauen apportar ni exir

de Casa que los Insolents perseguian als offitials no Volent hi hagues Justitia

§ Vint y quatre se publicaren per Excomunicats en la Seu Joan de Arce y don Leonardo Molas Mestras de Camp gevtas cremas delas Iglesias de Riudarenas y Montiro que feven los Soldats y continuaren los en credits a nay lo Jurat ab Promenada, Vestit de dol ab la gramalla de Bayeta

§ Vint y Sinch arriba en Leyona lo Duch de Cardona en companyia del Concellers en Cap de Barcelona y Diputat Militar y los Bisbes de Vrgell y Vich que anauan a Perpinya per remediar las Cosas entre la Vila y Soldats que tingue eix orde del Rey

§ Des del Portal del Arenys fins a Casa lo Ardiaca major hont estaua sepetsaren en ala las Companias donant la Carrega al passar promptament se lin posa una de guarda altre al Conceller y altre al Diputat la Confraria de Sant Jordi li feu una Embaixada offerintseli los militars

§ Dit die de Vint y Sinch ala tarda ana a Visitar lo Jurat al Virrey, Diputat y Conceller y als dos Bisbes y lo matix die li tornaren la Visita en Casa la Ciutat lo Diputat Conceller y Bisbe de Vich lo endama demati sen anaren tots ahi ueras

§ Vint y Sis. Vist que la Ciutat estaua prou quieta y ha no uenia numero de gent forastera y tambe per assenyalarho lo Virrey no se entra mes de Guarda ab las Companias, sino que denits se tancaua lo Portal dela placa delas Cols y nostra Senora que los demes estauan garadats per lo temor se hauia tingut dells amotinats que deyan la Volian Sequestar

§ Dit die se desarega la Companiá de Cent homens que hauia reselt la Ciutat de ferencas Sefos tingut de Socorrer Perpinya per manarho axi lo Virrey confiant ho hauia de apassigoar sens hauer de Venir armas ab los Soldats

La Ciutat de Barcelona per raho que tingue desta de Mall

estat enquestauan las Coras de Aspina Deliberà fer lleua de
sincs cents homens
Los mateixos aiuts se daren ala Diputatio perque la Vila
de Puy Seriuià a hgueras y figueras assi: Y tambe Deliberaren
los Brassos en la Diputatio se fes lleua de set cents homens, si be
Vnas y altres feu parar lo Virrey y delas Deliberations enuiaren
Copia tant la Diputatio com la Ciutat en esta de Gerona
En la Ciutat de Vich tambe hi haque motins que mataren lo
Conceller en Cap y si posaren fora a Casa perque no pensant
dir res digue en sa Casa que si los Soldats hi anauan los go-
rian apossantar en lo Mercadal y Vna Criada ho referi en al-
guna part y Corregue La Veu que era Traydor que daria
entrada als Soldats y la gent se amotina

Iuliol

A Onse se feu Vna Embaixada al Senor Bisbe, Capitols
de la Seu, y Sant feliu, y tots los Conuents donant los Vn pa-
per per que se hauia sabut que Barcelona se fortificaua
per nouas que tenia de que armauan enemichs ab gran po-
der per la mar y tambe que Venia molta gent de Castella
no sabent a que efecte y tambe hauia demanat ayuda
de Costa per fortificarse y lo mateix los Suplicaua esta Ciu-
tat
Lo Senor Bisbe torna resposta donaria per las fortifications
Tres Centas lliuras Y lo Capitol de Seu Sincs Centas: tambe
se demana per los particulars ates no tenia per tans gastos com
se hauian de fer
A Setse se determina ab Vna gromenada que ates Venian
encara pagesos a, Inquietar la Ciutat ab tropas y mataren
Vn home ala placa dels Cols alas dos horas y ningu se moque
gues tornassen fer las guardas als dos portals, his donassen Deu
homens al Batlle y altres deu al Sotsveguer pagats per la Ciutat

aquatre reals lo die per cada hu y estos que anassen sempre de nit y de dia assistint los. Despres ni afegiren quatre mes que foren Vint y quatre.

A Desaset arribaren en Ciutat set pessas de Artillería que hauia compradas de ferro colat de Vint quintas despes

A Vint y dos mori en Perpinà lo Duch de Cardona Virrey

A Vint y tres posaren foch alas portas del Portal de sant Pera his cremaren casi totas feu crida la Ciutat que donaria Dos Centas lliuras qui descubrinia y may se sabut qui ni posa

A Vint y sinch al tart Vns pagesos que foren alguns dotze sen aportaren dels Camps cerca Santa Clara, dos remats de moltons dela Ciutat y Capitol y altres de ouellas que eran ab tot sinch cents his arribaren a sornells

Lo endama a Vint y sis hi anaren los Capitans a Cauall ab Dos Cents homens a peu per a cobrar los his trobaren sens contradicció cerca de sornells y la Ciutat resolgue si anas a cobrar los fent Crida que tot hom y anas ab sas armas

A Vint y sis al tart los matexos que hauian presa moltons senten encontraren al hostal dels Ciraces la neu que venia y feren descarregar las Carregas y la varen tota engruinar per terra entenques feyan eixos tiros per quels feyan deixar las armas alentrar. Despres los Sindichs dela Vegaria ho varen remediar tement que la Ciutat no fsques contra ells

A Vint y set se sabe que hauenthi en Sortosa molts Soldats dels quintats de Castella per occasio que portauan Vns Sachs de poluora al Castell donant entenent que era blat se amotinà la Ciutat contra Don Luis Monsuar Batlle general que ley feya aportar y posantse cerca del qui aportaua lo Sanctissim Sagrament en vn Combregar se salua y prenent la poluora dela reparti la gent y matant lo Cabo dels Soldats a tots ells los daren libertat per a que sen tornassen despres restituiren lo que hauian pres del Rey y demes que ley hauia

Agost

Al primer sen ana desta Ciutat lo Diputat militar y Conceller de Barcelona que tornaren de Perpinya per occasio dela mort del Duch de Cardona Virrey.

Per raho de hauer scrit lo Rey que hauian passat lo Estret quaranta Vaxells del frances que las terras maritimas se fortificassen: las demes de Cathalunya fan lo mateix tement no vullan Intentar contra la Prouintia alguna inuccio

A Ores Jura per Virrey de Cathalunya lo Senor Bisbe de Barcelona y may se enuia lo breu per Justitia quiera Don Gil Manrrique

A Vuyt se Concerta ab lo Capitol, Religiosos y Carrers anassen a, cercar feixos de faxinas per tenir los dins Ciutat en cas fos menester

Setembre

A Ores arribaren en lo port de Cadaques Vint galeras ab lo Duch defernandina y Jonatin de oria, que han aportat a Copliure 2000. Napolitans y antas sen hauian aportat en Italia 3000. Castellans donassen auis als Diputats y Ciutat de Barcelona

A quatre se tinqueran Brassos ala Diputatio his resolgue se cridassen brassos generals donant Cartells atots los qui podan entrahi per vn deu del Corrent a efecte de determinar la quietut y Sorcicgo del Principat attes que no han obrat cosa las Embaixadas en Madrid

A tretze: arriba assi en Gerona lo Diputat Militar a efecte de disposar las Cosas per la Inuccio dels Soldats que dit dic se sabe eran exits de Perpinya, pera apendre los Colls y nou atreuiren apres

Esta Ciutat enuia al Portus a, Setze Vna Compania de Cent homens y las demes Vniuersitats acudissen al Colls, despres baixà a Rosello y estigue tambe al Castello, fins que ana a, Tarragona, tambe hi anaren molts Caualliers ab don Joseph Cacorla que la Ciutat lo hauia fet Venir per gouarnar las armas

La Vegaria tambe Separti a tretze ab quatre Companias Vna de cadabras, Locs Empurda, Selua, Vilarroya y Rocha corba que la Estrete

Tambe enuia la Ciutat de Barcelona Vna Compania de Cent Mos-
cates y altre de Sexanta Caualls que estigueran a Castello

A Vint y hu: Se feren altres Cridas de part dels Diputats pera que
dins sis dies acudissen als Brassos los qui noy eran anats y los llochs
que per si no podian sustentar Vn Sindichs que tres o quatre o mes
fessan Procura a hu

Los Caualliers que anaren als Colls y tambe altres que restaren
en Seruey dela Ciutat Ja foren licentiats sino Procura a altre y
seriuint per eix efecte la Ciutat la qual hi enuia dos Sindichs que
foren Rafel Viuet Ciuteda y Anthoni Marti Mercader.

Considerantse en los Brassos que lo Rey no Venia a ningun tracte
ans be sempre enuiaua noua gent de guerra alafrontera de Arago
y tenintse per Cert volia Inuedir lo Principat anomenaren los
Brassos Cabos per totas las Vegarias

A Vint y sis se tingue auis que los Soldats de Rosello eran anats
sobre de Illa y lo Diputat Militar Separti pera Figueras per guarda
dels Colls y enuia per totas las parts del Bisbat fins a Vich a Caua-
lliers perque alsassan somament perque la gent acudis ques temia
Volrrian apres donar sobre Saret y de aqui prendre los Colls

El Diputat Real Miquel quintana Separti pera Tortosa a
efecta que Seran Concertats ab lo Rey his temia darian entrada
alos Castellans. Y per Saber si hauian armada traycio de darli
Vn garrot noy arriba Sino que feu alto a Vn lloch cerca

Resolgues hi anas ab la mes gent que pogues el Conceller en Cap
de Barcelona Ramon Luys Caldes que tampoch noy entra

La Prouintia fortifica a Seyda y posa gent ala Ilarga perque
no entrassen Prouisions als de Tortosa puix nos Volian Unir ab
las demes Vniuersitats y deixauen entrar hi Castellans

A Vint y nou tornaren Segona Vegada los Soldats a Illa ab
pessas de artilleria y no obstant que feran Vna gran Bretxa ala
muralla foren resistits per los de dintre quels feren retirar ab per-
dua de quatra Cents dells y La primera Vegada de Cent Sin-
quanta

Octubre

A Deu se feren Procura als Sindichs de assi que eran en Barcelona

perque en nom de tots los qui noy eran poguts anar perque la Ciutat los tenia ocupats perque en lluns noms prestassen Sagrament y homenatge als Diputats

Trobantse lo Marques de Pouar y Don Pasqual . . . fills de la Duquessa de Cardona foren posats al apreso en Barcelona y la Duquessa ab guardas de Vista perque no danyassen als nou Embaxadors que la Diputatio tenia en Madrid

Ronsa sepresentaren los talls que hauian fets los Brassos del que hauian de pagar per los gastos de la guerra los tres estaments Ecclesiastichs Militars y Ciutedans honrrats deixant los demes estaments per als talls que fanian las Vniuersitats: prenias al Compte de la Renda que cada hu podia tenir: asso era per pagar las lleuas que feya lo General per la Defensa del Principat Despres tambe foren alguns manestrals Richs y pagesos tambe tallats

Desaguyt Vist que ningu se assentaua en altre lleua que la Ciutat Volia fer perques digue Volian los Soldats de Rosello Venir sobre Cadaques. determina la Junta de Guerra se posassen a Rodoli las Vuyt Companyias (trahentne la dels Studiants que Volia esser la primera y las demes nou Volgueran) hi is traguessan de Vna en Vna perque encas conuinques anar en algun Socorro ho ocupar algun puesto anas dita Compania quinse dies y despres entras altre y asso se feu a gust de totas las Confrarias

La primera que Isque fou la de Don Ramon Xammar, la Segona de Mr Joseph Juglar, la tercera la de Don Thomas de la Nuca, la quarta la del Corgnel la quinta la de Mr Jaume Torrent, la Sexta la de Geronym de Reall, la Septima la de Rafel de Raset y la octaua la de Don Ramon de Bas. Alguns Capitans se remogueran ho per hauer Renuntiat o per ocupar altre puesto per Vna occasio anas la Compania de Don Ramon Xammar a Castello y fou a dos de Nouembre, Despres la de Mr Juglar, a quatre de Desembre

Desembre.

Considerant la Prouintia que era de Importantia demanas fauor al Rey de Franca, se concerta lo donaria y per asso enuia

Rehenes que foren tres de cada estament prenent lo per Protector

Lo Marques deles Veles fou anomenat Virrey y nol volgue Jurar lo Principat que no tragues dell la gent de guerra que aportaua

La Ciutat de Cortosa lo atmeté y volia Jurar fent Conuocatio de alguns Sindichs y vehent que prosechia defet y contra Constitutio fou resolt en la Junta de Brassos que fos Cortosa desagregada y reputada per estranya y Inhabilitant a sos habitants per qualsevols officis del Principat

En Gerona se escopetaja Vn Amotinador, ques deya Rocaferes y penjat apres per la Retxa de la preso fou Condemnat per Juy de promens a esta Sententia

Esta entrada del Marques de los Velez en Cathalunya ab exercit hi ha la historia particular y axi nou allevgare sucintament y en esta plana Consequatiu encaraques entre en lo Sanev

Arriba Lo Marques a Cambrils y despres de serse defensats per dos dies hu del Poble Manca las monitions en Vn pou, haguela de rendir lo Baro de Rochafort que la gouernaua ab pactes, los quals no volgue observar Lo Marques dient que de Rey a Vassall no Obligaua Jasse ni al pacte, y feu donar Vn garrot al Baro, y als demes Cabos y ell penjarlos. Estant sobre pactes de la Muralla tira Vn Soldat de Cambrils Vna mosquetada y mata lo Caual del Marques qui fou occasio no Volguessos apres Seruar los pactes

Als demes del Poble mataren ab estocadas y Carrabinats y atropellats dels Cavalls y los qui escaparen posaren en galera feren molts altres desafueros los Soldats

Entra Lo Marques en Tarragona que Ja de Vn agost ans estauan Concerts ab los qui la gouernauan y de entregarla y se hague de retirar lo Conceller ters de Barcelona ab la Bandera de Santa Eularia quey era anat ab molt Socorro y Justament tingue temps de retirarse com hi arriba al Marques

Lo Rey de Franca enuia a Mossur de Espenan per Mestre de Camp General y tingue Vistas en Tarragona ab lo Marques y li promete de tornarsen en franca com hosseu sibe hi resta Infanteria

Caualleria Francesa

Hauent lo Enemich Guanyat Vn puesto de Vna Montanya Cortaua los nostres per hont se hagueran de retirar los questauan en Martorell fins Cerca de Barcelona. Y sibe lo Marques enuiha adir que sa Magestat perdonaria als qui seli rendirian: si respongueren no donantli Credit que retiras primer lo Exercit y nous feu ans marxa en ses Barcelona

Considerant la Prouintia que ni tenia Dastant gent ni dines pera Sustentar la Guerra, sens algun Socorro de prompte y lo enemich apretaua tant. Determina ab parer dela Ciutat de Barcelona anomenar per Compte de Barcelona Luis Cretse Rey Christianissim de franca ab los matixos priuilegis y exceptions. que tenia de antes, attes que restaua libre del Juramentdefidelitat

Moque esta Resolutio el pensar que lo Rey de franca asa costa faria la Guerra pagant lo Exercit, lo que fins ales hores no hauia fou a, co a Vint y quatre de Janer Capitulas ab lo Monsur de Plasis que tenia poder del Rey de franca

Las Capitulations foren que lo Rey los Conseruania tots los priuilegis y donana Las preben das Ecclesiasticas als naturalls y Las Alcaydias delas fortalesas y que la Prouintia li Correspondria Lo que feya al Rey y tambe que Conseruas lo Tribunal dela Santa Inquisitio y lo Concili de Trenta fuseli de prompta Correu al Rey de franca dantli eix auis

Paraulas del Vot en raho de las Ballas

Primerament Votam y prometem en dits noms a Nostre Senor Deu que a mayor honra y glória sua y reformatio de nostra Vida y Costums no permetrem de assien auant perpetuament en esta Ciutat de Gerona y Suburbis della las profanas festas de Carnastoltas, Balls, desfressas y mascaras que tots anys des delas festas de Nadal fins lodie de la Cendra se hauian acostumat fer en ella antas de aquellas Impedim y prohibim, exceptats los Balls tantsolament que en lo discurs

del Any per occasio de festas de alcun Sant, Confraria, Esposalles o, altre rahonable Causa se acostuman fer; los quals com nos fassan en dit temps per occasio dela Profanitat de Carnestoltas, no entenem Sicome Nadal y la quaresma se esdeuinques alguna de ditas Causas y rahons obligantnos a Impedir y prohibir aquellas com se fassen Sens mascaras y desfressas o, altres pocs honestas entre ueshos

Nota

Aquest Vot fou obseruat fins que ala Ciutat sipera ouarnitio de Soldats y fou plaça de armas que diguetan no estauan obligats a seruarlo, per certas araulas que y hauia allegadas lo Secretari dela Ciutat, y axi se anauan disfressant, y a, Immitatio dels Soldats tambe lo puble, no feni cas delas Censuras hi oranen los Viccaris Generals y axi Vent los Jurats y Concell no eran poderos a desuiarho, se tingue Vna Junta de tots los Prelats delas Relicions y resolgueren, que deuia la Ciutat Commutarlo, per lo qual se feu enbaixada al Capitol Sede Vacant y despres de Varias consultas (com esta mes llargament al manual de la Ciutat que sols assi se diu la Substantia) se resolgue se Commutas en donar la Ciutat Cada any Sinquanta lliuras per Casar Vna donsella pobre y se deunas perpetuament lo primer dic de febrer per ser la Vigilia de la Purificatio de nostra Senora, his fessan dir lo Diumenge, Dilluns, y Dimars de Carnastoltas, Cada any Vuyt missas Cada dic dels Ores ala Capella de Sant Miquel de Casa la Ciutat foula Commutatio a set febrer mil Sis Cents Sexanta

Successos del Any

1641

Foren Jurats

Rafel Raset y de Prullas Militar.
Mr Hieronym Fabrega Ciutedà.
Mr Jaume Torrent Mercader.
Pera Tarroja menor.

Janer

A Vint y quatre fou la entrega de la Prouintia al Rey de franca no si troba los Sindichs de Gerona

A Vint y sis: arriba lo Exercit de Espanya a Voler guanyar la Montanya de Monjuhic y la enuestiaba set mil Moscatets donant lo Rey de premi al qui primer avbolaña la Bandera sis mil lliures y vn habit

Trobarensi en Vnsforti, que hauian fet los nostres entre francesos y Cathalans alguns Sinch Cents y estos foren bastants entretenir lo dit Exercit fins quels arriba Socorro de Barcelona si be no foren mes de Sis Cents los qui Palearen y feren retirar los Contrans ab perdua de denou Banderas si be no sen trobaren sino Catorze y de dos mil dells y de Sinch Cents Cabos entre altres moriren dos Nabots del Marques y lo Duch de Sant Jordi fill del Marques de torracusa y dels Cathalans sols moriren Vint y Sinch

Despres lo ohidor Militar Rafel Antich que assistia en Figueras per esseren tornat en Barcelona Lo Diputat militar feu restar en Castello alguns Sinch Cents francesos per sa Defensa

A Vint y Set. don Ignatio Mascarenas portugues arriba en Barcelona y feu embaixada als Brassos y feu estampar

saper, ab que notificaua com aquella Prouintia hauia alcat per
Rey de Portugal al Duch de Bergança axi per tocarli la Corona
com a net de dona Catherina filla del Infant Don Emanuel:
com tambe per redimirse delas Vexations y rompiments de
priuilegis hauia fets lo Rey de Castella en aquell Regne y axi
ho anaua notificant alas demes Prouintias y ofenia depart de
son Rey portant letra de fe y creheusa tota amistat y aliansa
ab lo Principat de Cathalunya

A Vint y Vuyt: Resolgue la Junta de Guerra tenint gle poder
dela Ciutat y Concell general Vistos los treballs quens anauan amanas-
sant per aplacar a Deu nostre Senor se fessan algunas deuotions y
Juntament tres Vots Solemnes y reportantlos al Senor Bisbe y Ca-
pitol Vinoueren be en ques Votassen y en Vn Concell General ques
tingue a sis de Nouembre foren admesos y Jurats de obseruar

Lo primer fou dejunar pera Sempre la Vigilia dela Anuntiatio de
nostra Senora perque eix die comensa a Suar la Sua Sancta
Imatge del Roure en lo Serme de lleus y per esdeuenir ala Cores-
ma se resolgue se dejunia la Vigilia dela Conceptio de nostra
Senora que es a set de Desembre

Lo Segon Vot fou ques dejunas tambe perpetuament la festa
de nostron patro Sant Marcis de octubre, que sera lo Dejuni lo
die dels Apostols

Lo Terser: de no permetrer que de Nadal a Carnastoltas que
en part publica no se ballia nis fassan mascaras que es absoluta-
ment lleuar las Carnastoltas pera Sempre dies de Nadal al
primer die de Coresma que entre any o per noviatges o Confra-
rias nos priua de Ballar fins en eix temps que tantas offensas
se feyan a Nostre Senor: y el ferse mascara en ningun temps
del any las garaulas del Vot son ala fulla antes

A Vint y nou torna Suar nostra Senora ab gran abundanna
tambe y romet la Ciutat enuiarhi quatre dela Junta de Guerra
en formiatge Veheran la Suar molstas personas que eran anats
al Roure a Visitarla

A Trenta Comensaren los Eclesiastichs Cocs lo Capitol de la

Seu, Sant felui y los demes Conuents de frares de entrar de guarda y formar Companias: sibe com las Coras se assosegaren nou continuaren com los Seculars formant se sinch Companias, co es Una dela Seu, altre de Sant felui ab los monyos y Capallans de Sant Pere y altres que no tenian residentia y dels nou Conuents de frares seren tres Coes dominicos dela Compania y descalsos, Una, Sant Francesch, Caputxins y minims, altre, Carmalitas, merecenars y Agustins altre

Fabrer

A Dos ques lo die de nostra Senora Candalera los Jurats ab los de Junta de Guerra, despres de esser feta la Benedicio dela Ceva en la Seu, pugaren en lo presbiteri y arrodillats deuant lo Senor Bisbe fr. Don Gregorio Parcero lo Secretari de la Ciutat llegi Un page ques contenia la forma dels tres Vots, que la Ciutat y Capitol tenian acordat que son los dos Dejunis y leuar las Carnaltoltas y alli los ratificaren y prometeren de obseruar tant per los pits comper nostres Successors mitcensant Juramen llargam ent. Y lo Senor Bisbe com a Prelat los accepta y ordena als Secretans tant lo Seu del Viccariat com de la Ciutat nes fes leuar acte y constas en las dos Scriuanias per lo temps aduenidor y fet aquest solempnitat se Comensa lo offici fou ab aplauso de tot lo poble

A tres lo endama que foren fets los tres Vots se feu Una professo per Ciutat la mes deuota ques sie Vista La qual fou desta manera Despres delas Creus, anaua lo pando de la Sancs de Jhusuchrist ab tots los Confrares ab sas Vestas negras y atxas seguian las Confrarias y religios y Clero, y molts dells apeu descals tots ab llum fent dos Chors: molts minyons y minyonas vestits de blancs y entre los Canonges anaua lo Christo dela Sancs quel aportaua Un Capella y ell y los assistents ab vestas y Junt al Christo dotze de Ciutat dels dela Junta de Guerra tambe ab vestas y atxas y tras dells los Jurats ab gramallas de Vayeta ab Rosega llarga y axi los Jurats y los dotze

Fromens anauan apeu descals, tras dells anauan los demes Insi-
culats ab atxetas, E los anauan Calsats y altres persa Deuotio
sent dos Chors y dels bonatats. y aximateix las donas tambe ab
llums y apenas hi hagues persona que no la seguis parti la professo
dela Seu y torna a ella

A Sis en Confirmatio del Vot hauia fet la Ciutat de enuiar
quatre dela Iunta de Guerra a Nostre Senora del Roure apeu y
hauentsen dada raho al Capitol dela Seu y resolt per ell de enuiar hi
Juntament quatre Canonges y quatre Benefitiats, la Ciutat hi
afegi quatre frares Caputxins que ab tots foren Setze y adit dia
despres de esserse dit Vn offici a la Seu los senors Bisbe y Clero part
ab professo ab los Jurats y pelegrins fins al Portal de nostra
Senora y despues de hauer los senors Bisbe ditas Vnas oratios y
dada la Benedicho los Setze Pelegrins li besaren la ma y
sen anaren, tornantsen la Professo a la Seu

Los quatre Capitulars foren Don Bernat de Cardona Ardiaca
Mayor: lo Canonge Rics, lo Canonge Mas, y lo Canonge Vilar,
los Benefitiats foren mn Farrer mn Moret mn Guell, y mn Axada
los de Casa la Ciutat foren Hieronym de Real Militar, Joan
Pau Perpinya, Ciuteda, Joan Riucau mercader y Pera Andreu
Vasellas menor

A Set hi ana en Professo a la dita Capella de nostra Senora del
Roure los dela Vila de Sers y torna a Suar dita Imatge enpre-
sentia de moltas persones que si trobaren ents que son estadas
ab totas ab totas las que ha Suat quatre Vegadas

A Vuyt hi arribaren dits Pelegrins: los Ecclesiastichs hi digue-
ran missa y los Seculars confessaren y combregaren

Dit dia se feu Visura dela Imatge de nostra Senora per lo offi-
tial del Senor Bisbe y Aduocat fical per a Veurer si hi hauna
algun hueco per hont pogues estar ayoua y que ab artifici las fes-
san destillar Y fou ben mirada en entia dels Setze Pelegrins
que seruiren de Testimoni y noy hague rastre de forats ni
altre Cosa se pogues pensar per ser ella de pedra mabra y no podia
esser artificial y de tot sen llua acte

A Deu tornaren de nostra Senora de Roure los Setze Pelegrins y anaren dret ala Seu hont digueren Una Salua Regina y apres cada hu sen ana ahont li aparague

La Ciutat Resolgue de presentarli Una Dadiua y encomana als quatre que enuiha Vessan lo que seria mes aproposit per adorno dela Capella y feren Relatio que Un Retaula, attes que no ni hauia Sino questaua la Imatge Sola Sobre lo Altar y gromptament la manasser

A Deset entra assi en Gerona lo Monsur dela Mota den corper a gouernar las armas ab titol de General del Exercit frances, ferenli Visita los Jurats hil tractaren de Excelentia anasen a Barcelona porarense las Companias quant entra des del Portal de Nostra Senora fins al Carrer dels Ciutedans hont passaua y seli pora Una Compania de guarda

A Vint y set mori lo Canonge Paul Clans Diputat Ecclesiastich hisque en Son lloch lo Canonge Don Pedro Soler de Vgell

Mars

A Catorse torna de Castello lo Jurat Segon y ana gouernar las armas Don Josep y Cacorla

A Vint y tres passa per Gerona lo Monsur de Argenson del parlament del Rey de franca que Venia ab ordens del Rey per estimar al Principat la electio que hauia fet de Compte de Barcelona al Rey Christianissim, la Ciutat li feu donar la benuinguda per quatre persones y ell torna la Visita als Jurats anant en casa la Ciutat hil tractaren de Senoria porarenlo entre lo Jurat en Cap y ters

A Vint y Sis Se resolgue en Concell general que attes Un paper hauian enuiat los Brassos generals dequest tornas la Justitia en lo primer estat y en Gerona noy hauia ningun ofitial sen creassen denou y que en nom del Principat adminis trassen la Justitia y fou resolt en dit Concell que lo Jurat en Cap aportas la Vara de Veguer y lo Jurat ters la de Batlle y lo Jurat menor

la de sosballe y lo Segon fon Jutge puix era Dr en lleys y que lo
sotsueguer fon dela mateixa Vegaria donant poder al Jurat en Cap
per anomenarlo lo qual anomena a P. Vegra de Fornells los quals
prestaren lo Juramentordinari ab la forma acostumada
A Vint y set que fou lo endema y foren abonadas la Cautio que
prestaren per la Junta de Guerra.
A Vint y Vuyt: essent ja la armada Francesa en Cadaques de
Catorze Galeras y Setze Vaxells tingueran auis que anauan Vns
Vaxells a Roras ab prouisions hils enuestiren, que foren Sinch los quals
se varen rendir fou presa de gran Importantia que aportauan quatre
mil quarteras de Blat Sens altres prouisions, algunes dies apres pren-
gueran duas galeras genoueses que eran a port Vendras es General
de dita armada lo Arcabisbe de Bordeus

Abril

A Vint y nou: parti de Barcelona per lo Camp que se ajusta
en Montolanch lo Diputat Militar Francesch de Camaint pera
gouernar la gent Cathalana y lo Senor dela Mota la Francesa

Maig

A Sinch hisqueren tots los Castellans que staua per las Vilas
del Camp de Tarragona his retiraren a la Ciutat acortelanse
Lo Marques delos Veles se torna a Madrid y Vingue en nom de Virrey
y General del Exercit lo Princep de Botera fill del Condestable de
Napols dela Casa Colona apres en lo octubre mori dins Tarragona
y Saber ab certitut que lo numero dela Infanteria era de Catorze
mil a nou Cents y la Caualleria de Dos mil a Sinch Cents y que
ab lo Vltim Socorro de Vint de agost que y entra no si trobaren
sino dins Tarragona Sinch mil de pau y tres Cents Caualls, los
demes entre Presos morts en Batalla y malaltia
A Dotze Septembre Sitia la Plaza a Tarragona ab numero de nou
adeu Mil Infants y tres mil y Sinch Cents Caualls entre Cathalans

y francesos: eran los Espanyols de sis a set mil Infants y mil y sinch cents Caualls

Los Castellans no volgueran dar quartel als Cathalans que prendrian dient lo Princep de Botera tenia ciscun de son Rey y lo mateix feren apres los nostres, que prenent un numero de Castellans los degollaren.

Pactes ab lo Rey de França

A Dretze foren publicats los pactes y conditions ab que los Brassos generals del Principat de Cathalunya tinguts a Vint y tres de Janer proppassat pozaren lo Principat y Comptats de Rossello y Serdanya ala obedientia del Christianissim Rey de França los quals se han de iosar en lo Juramentque sa magestat y sos Successors han de prestar en lo principi de son gouern. Son los seguents

Primo que obseruara y fara obseruar los Vsatges, Constitutions Capitols y pactes de sort y tot lo altre dret municipall, Conkordias, praomaticas y qualsevols altres Disposicions que trobe en lo Volumen de las constitutions Insertadas. Promet y Jurant que no fara ni permetra altras praematicas, ni obseruar algunas delas fetas que no estiga en dit Volumen ni ab motiu de qualsevol necessitat ni per qualsevol causa y raho per Vrgent que sie. Y axi mateix obseruara y obseruar fara los priuilegis, Vsos, Stils, Consuetuts, Libertats, honors, preheminencias y perrogatiuas tant delas Iglesias, Estaments Eclesiastich, Militar y Real, y persones particulars de aquells, com de la Ciutat de Barcelona y altres Ciutats, Vilas y llochs, y delas persones particulars de aquesta Prouintia.

Secundo que lo Senor Rey promet ab Juramentt ant per si com per sos Successors no pretendra, demanara, exigira, ni manera exigir en ningun temps de la Ciutat de Barcelona ni delas demes Ciutats, Vilas, y llochs, ni Vniuersitats de Cathalunya, y comptats de Rossello y Cerdanya, qualsevols que aquells sian quinta o altre part ab qualsevol nom se anomene dels Vestigals y Impositions que sobre lo pa, Vi, Carns, y altres cosas y mercaderias Imposan y han

acostumat de Imporar y exigir comunament fins lo dia ent y per
auant Imporaran aditas Ciutats de Barcelona y demes Vniuersi-
tats sobre si y tambe sobre qualsevol forestes per subuenir las necessi-
tats de ditas Vniuersitats y han acostumat de Imporar y exhi-
gir comunament fins lo dia de auuy y per auant Imporaran las
ditas Ciutat de Barcelona y demes Vniuersitats. Etiam ni de aquellas
Vniuersitats que sonestadas condempnadas pagar lo quint ni de
aquellas que per pacte lo hauian promes al Rey Catholich ni de
aquellas que hauian obtinout priuilegi ab reseruatio de quint
y generalment de totas las Vniuersitats de qualsevol manera ques
pogues pretendre que estauan obligadas apagar quint
Axi matex que no demanara ni pretendra en manera alouna
cobrar de las ditas Vniuersitats y altres qualsevol que per raho de
Imposicions hauran fins assi exigit sens priuilegi encara que sien
estadas condempnadas o altrament hayan promes y sien concertadas
de hauerlo de restituir y pagar de qualsevol manera que sie. con-
centint a aquells hores que ab auctoritat sua real en virtut de aquest
pacte tenint forsa de priuilegi perpetuo puguan ditas Vniuersitats
diti Vestigals y Imposicions porar y exhigir a sas voluntats y
los porats y Imposadas augmentar y disminuir de la manera que els
apareixera segons ditas necessitats de las matexas Vniuersitats
y tot lo que procchira de diti Vestigals y Imposicions puguan y los
sie licit y permes aditas Vniuersitats en progis y comuns usos de
ditas Vniuersitats conuertir y gastar de la manera que se es acos-
tumat Integrament sens disminutio alouna. Itambe que
no exigira la quinta o altre part de aquellas que solan Impo-
sar y exhigir per priuilegis reals, Consuetut o altrament per los
Magistrats de la Lotja de Mar de Barcelona Perpinya y altres Ma-
gistrats, Barons y persones particulars, Collegis y Confrania. Pro-
metent ab lo matex Jurament que ni sa Magestat ni sos Succes-
sors acerca de lo demunt dit fara demanda a ditas Vniuersitats
ni molestia alguna ni ab pretextu de Conciuersi ditas Vniuersitats

Magistrats, Barons, o Persones particulars, Collegis y confrarias ditas Imposicions conuerteixo en en sos Vsos; ni ab pretextu de que de ditas Imposicions donen Compte y raho a sos ministres reals Car tot aco prohibim en Virtut dest pacte, Sino fos que en lo sobredit se cometes frau o, dol en la exactio y Administratio que en dit cas per raho del delicte se reserua sa Magestat lo dret de Castigar mediant Iustitia los delinquents entenent y declarant que per no entendre prohibir ni leuar als Barons y a qualseuols altres lo dret que competira de Iustitia de demanar semblant Compte y raho en tot cas que menester sie

Tertio que sa Magestat promet conseruar la Preheminentia, porrogatiua als Conceller de la Ciutat de Barcelona de cubrirse deuant sa Magestat y qualseuols persones Reals, com han acostumat Y enquant sie necessari denou los Concedeix la dita porrogatiua reuocant tots abusos, que en aco en qualseuol temps hi haya haguts Eximateix tambe promet y Jura que tindra y conseruara a la mateixa Ciutat de Barcelona la porrogatiua que te hi ha sempre tinguts en temps dels altres Reys de anar per Cathalunya, Franca, y altres terras Suas y en sa Cort real ab las mateixas Insignias Consulars y ab sos Verguers y Massas com la Vsan y han acostumat Vsar en la dita Ciutat y observat per las Terras y Senorias y Cort del Rey Catholich de Castella

Quarto que los Archabisbats, Bisbats, Abadiats, Dignitats y los demes Beneficis Ecclesiastichs tant Seculars com regulars y las pensions Ecclesiasticas, solament presentara y anomenara sa Magestat a Cathalans

Quinto que lo Tribunal de la Santa Inquisitio reste en Catalunya reste ab poder de Coneixer de las Causas que pertanyen a la fe tant solament Sens empero poder traurer las Causas y presos de Catalunya y que los Inquisidors y sos officials sian Cathalans y que dit Tribunal sia directament subjecte a la Congregatio de la Santa Inquisitio de la Cort Romana, Sino es que en franca hi haga

Inquisidor General ab Tribunal format que entalcas se gouehira lo que se haura de fer

Sexto que Iure obseruc y que fassa obseruar sa Magestat los Capitols y actes de Cort, Priuilegis, Vsos y Stils de la Generalitat de Cathalunya y Casa de la Diputatio en las cosas de que han acostumat coneixer ab tota Jurisdictio Ciuil y Criminal y que si dupte alcu se sucitara acerca dita Jurisdictio; perques neque la qualitat de generalitat o, altrament toque la Coneixensa als Concistoris dels Diputats

Septimo: que se obseruara en Cathalunya lo Sagrat Concili de Trento en tot y per tot conforme fins Vuy se es obseruat

Octauo: que los oficis dels Capitans dels Castells, Alcayts, o, Gouernadors y fortalesas del Principat de Cathalunya y comptats de Rossello y Cerdanya y tots los oficis Seculars donara a Cathalans que verament ho seran y no a altres

Nono: que Gouernara lo Principat de Cathalunya y comptats de Rossello y Serdanya nomenant los tinent General que sie altres nos de la manera y ab los poders que el acostumaua trear lo Rey Catholich conforme Vna minuta que la Prouintia donara y presentara apart la qual es tot y per tot conforme alas Constitutions de Cathalunya y altres drets municipalls

Decimo: que los alotgaments dels Soldats en Cathalunya y comptats de Rossello y Cerdanya qualseuols que sien encara que sien auxiliars se fassan per los Conselss o Jurats de las Vniuersitats de la manera que disponan las generalls Constitutions de Cathalunya y que los particullars no sien obligats ni pugan exigir dells ni de las Vniuersitats per Soldats tant de Caual com de peu Sitio Sal y Vinagre foch, llit Seruey y palla la qual hage de donar lo patro que tindra per los Caualls que seran alotgats tantsolament en la casa y que si Voldran altre cosa tingan obligatio de pagarho y si los Soldats no voldran pagar y vsaran per asso alguna Violentia los faran castigar ab rigor y manara sa Magestat que dits alotgaments se fassan ab tota Suauitat y ab lo manco dany de la Prouintia

y particulars della no carregant als llochs de excessiu numero de soldats haguts respecte al numero dels habitans, ni altrament y que ab lo ppt Capitol no's fassa periudici a la Ciutat de Barcelona y son territori y Ciutedans della ni a las demes Ciutats, Vniuersitats y personas que per priuilegi consuetut o altrament no tenan obligatio de alotjar

Undecimo: que las Ciutats de Tortosa y Tarragona y demes Vilas y llochs del ppt Principat y Comptats que Lo Espanyol te ocupats de Voluntat de sos habitants gozaran del Benefici de las constitutions y decrets los Priuilegis exemptions y llibertats del Principat de Cathalunya y sos Comptats com a part de aquells y en quant als Priuilegis particulars de dites Vniuersitats gozaran de aquells segons se aportaran ellas y sos Ciutedans y habitants en vers Sa Magestat y la Prouintia conforme se tractara en las Capitulations particulars de dites Ciutats, Vilas y llochs, quant se reduhiran a la obedientia de Sa Magestat no entenent ser Comprosos ab lo ppt Capitol, la Vila de Perpinya, Copliura y Rosas y altres Vilas y llochs que ab Violentia y armas son estats opresos del dit Exercit ans be aquellas resten de present ab confirmatio de tots sos priuilegis, Vsos y Costums axi com restan las demes Ciutats, Vilas y llochs dela Prouintia Sino es que fossan Infels al Rey, o a la Prouintia o en respecte delas Iurisdictions drets y rendas de la Yglesia Metropolitana de Tarragona y altras Yglesias y Iurisdictions de Barons Ecclesiastichs restaran dela matexa manera que abans y tambe las dels Barons llaychs que no son ni seran Infels a Sa Magestat y a la Prouintia

Duodecimo, que Sa Magestat a Cautchela que danyar no sol y enquant menester sie confirmara, llohara y aprouara per pacte en la Prouintia Conuencut la manlleuta que te feta lo General de Cathalunya y per ell los Diputats y per auant faran per obs de la ppt Terra de molts Censals morts que han manlleuat y manlleuaran fins a la Cantitat de Tres Centas Milia lliures segons la deliberatio dels Brasos tringuts aquinse, Vint y dos y Vint y Vuyt de

octubre mil sis cents quaranta y la Impositio dels nou drets ala Ciutat de Barcelona Consignada y la tarxa feta, y las demes obligations fetas per dits Deputats en fauor dela Ciutat per pagar las pensions de dits Censals y entorcas la proprietat per hauerals encarregats dita Ciutat los quals drets se pugan continuar y la tarxa feta cobar sins que dits Censals sian stuyts y quitats y la dita Ciutat reste Immune y libarada de aquells y tambe dels empresthichs y aximateix confirma totas las manlleutas y tarxas fetas per las Vniuersitats de Cathaluniya perque com aquestas cosas tenen tracte sucustiu no sifes questio en lo sdeuenidor

§ Decimo Tertio que Sa Magestat promet que nos separara de la corona Real de Franca Lo Principat de Cathalunya y comptats de Rosselló y Cerdanya en tot ni en part per ninguna causa ni raho que dir ni Scogitar se puga ans resten sempre Vnits a dita Corona Real axi que lo qui sera Rey dela Monarchia de Franca sie sempre Comte de Barcelona Rosselló y Cerdanya

Constitutio de la observansa

§ Decimo quarto: y per que lo fruyt dels stats consisteix en la observança de aquellas prometra y Jurara particularment Sa Magestat, que observara y fara observar totas las Constitutions y disposicions municipals que parlan de observar Constitutions y altres: y principalment la Constitutio Onsena que comensa Poch Valdria de aquell titol entes y declarat y enquant menester se ajustat per pacte y Conuentio fet entre nos y la Prouintia que si alqu pretendra contrafactio ara sie persona publica com Sindich del General per lo publich Interes ara sie persona priuada per lo seu propri puga suplicar y requirir al ofitial ab Interuatio del Scriua Major dela Causa de la Deputatio dinira la Ciutat de Barcelona ahont residira y ha de residir lo nostre Real Concell y fora dita Ciutat ab Interuacio del Scriua dela Diputatio local y ahont no ni haura del notari de la Ciutat o Vila ahont sera lo ofitial

ques preten hauer Contrafer de qualseuol Dignitat ho preheminen-
tia sie com son Canceller regint la Real Cancellaria portant
Veus de General Gouernador, Dr del Real Concell, Mestre ratio-
nal, Batlle General, y los llochs tinents, Thesorer, o altre qual-
seuol sens altre habilitatio de la Scriptura que se ha de presentar,
que la ques fara per lo mateix Scriua major al qual ho cometem
perque procure estiga decent com dolan las Constitutions y presen-
tada aquesta Requesta corrian tres dies al ofitial pera reuocar o,
firmar dupte Immediadament despres de dita presentatio y si dins
dit termini no fara ni Vna cosa ni altre puga la part Interessada
y lo Sindich del General y quiscun de aquells firmar dupte en lloch
del ofitial y per fer aquesta nos requiresca altre Solempnitat, sino que
lo ofitial, o la part, o lo Sindich de General deuant del mateix Scriua
major present en Scrits las rahons perques prete hauer Contrafer
y no respectiue, la qual firma se notifique a la part querelada y
en son cas a la part querelant respectiuament ab Intima a ells feta
per Scribam mayorem del qual dite correran sis dies pera deduir
y allegar tot lo que las parts Voldran pera Justificatio deuant del
Scriua major sens altre Solempnitat que entregar li las Scripturas
de las quals ell fara y de las quals y del proces donara Comunicatio
en sa presentia al las parts, o a sos Aduocats si la demanaran si em-
pero lo fer per raho del qual se prete la Contrafactio sera nostre, o,
de nostre Lloch tinent, Capita General se enuihe embaixada
per los Diputats en la forma ordinaria a nos, o, a nostre lloch
tinent general, o, a aquell qui presidira Sugficant los en Scrits
faran la Reuocatio y si no la faran dintre tres dies pera la part
o lo Sindich del General firmar dupte com esta dit notificantho
com esta dit a nos, si seran ents, o al Lloch tinent General, o, al por-
tant Veus de General Gouernador procchint Vicerregia ab los Senors
del Real Concell

Lo modo de declarar aquestas Controuersias, sera ques continua-
ran tretze Jurats part dels Doctors del Real Concell y part de los
Insiculats dels tres Estaments en lo Hlibre de la anima de la

Casa dela Diputatio enque solament concorreran los ques tro-
baran ptis en la Ciutat de Barcelona de tal manera que lo
primera Vegada sien set del Real Concell, no suspectes. y per aquest
efecte quant succehira lo Cas de alguna contrafactio ques haura
de declarar tingan obligatio los Diputats enuiar embaixada
com dalt esta dit a sa Magestat si sera present quant no a son lloch
tinent general y en son cas al portant Veus de Locuenador General
per quels donen notitia del dupte que se ha de declarar nomenant
les parts y suplicant que manen a set Doctors del Real Concell
mes antichs no suspectes comensant del Canceller y regint la real
Cancelleria y en defecte dels Jutges del Real Concell per suspitas
absentia o malagana a altres Jutges o ministres reals segons
la Preheminentia de antiquitat y grau: ho a altres personas a
ell Benuistas perque tal die y hora acuden a casa la Diputatio
per declarar lo dupte ab los restants Jutges notificant los los
los quals seran estats recusats per les parts per suspectes: perque
ohidas las parts lo Real Concell dins dos dies despres quela noti-
ficatio sera reduhida en scrits declaren ditas suspitas y si decla-
rara que prou eran o no las declarase suplesca lo numero dels
demes Doctors del Real Concell segons la antiquitat y si dins
altres dos dies naturals Immediadament seguents los dits set
Jutges no suspectes segons la preheminentia y antiquitat y si los
dits Jutges o algun dells no acudivan lo die assenyalat a la Casa de la
Diputatio decan los Diputats y ohidors per extractio delas personas
dels tres Estaments Insaculats en Casa de la Diputatio comensant
per lo Ecclesiastich y continuant per los demes de tantas personas
quantas faltaran dels Jutges reals per la declaratio del dupte y
Juntament faran extractio delas personas dels matexos estaments
que han de ser Jutges ab los Jutges Reals y getats dins de Thalma
los Diputats ohidors de cada Estament y despres de esser extrets
seran Votats per los Estaments per escrutini trahentne fins que
lo numero sera cumplert en la qual extractio poran seure
las parts Interessadas. o sos Procuradors y los Sindichs de

General peraque pugan proposar Tatsitas contra dels Electes
deles quals Conexeran encontinent Verbalment deuant dits Esta-
ments: los Diputats y Ohidors ab los Assessors y Aduocat fiscal
dela qual declaratio nos puga apellar o recorrer y asso se obseruara
la primera Vegada y en la Segona seran Jutges Reals y Set del Esta-
ments y si los que no acudiran seran dels Estaments sian desen-
siculats y fets inhabils per obtenir officis y Benefficis dela Casa de la
Diputatio

Feta aquesta Extractio y nominatio seran tots los Jutges
tocants en Una delas Salas de Casa la Diputatio ab lo Scriua
Major, lo qual los Sligirà los proces de a hont no Sxoiran fins que
hauran declarat lo dupte ohidas las parts y los Aduocats si ho de-
manaran y pres parer dels Assessors y Aduocat fiscal de garaula
Sil demanaran y la declaratio se fara per Scrutini prestat primer
per tots los Jutges Juntament Coes per los Doctors del Real Concell
en poder de Un de los presidents antes que arriben a casa de la Dipu-
tatio de que dit President fara fe en Scrits a dits Deputats y los altres
en poder dels Deputats o de altre dells y hauent tots ohida Sententia
de Excomunicatio en casa de la Diputatio y que lo que Sera
declarat se Execute promptament per los Diputats y Ohidors als
quals ho Cometan Sens apellatio Suplicatio dicho de nullitat recors
restitutio in integrum querella o altre remey per qualsevol Causa
de tal manera que los Condemnats dells se entengan hauer Incorre-
gut en las penas que los Jutges expressament hauran declarat dero-
gadas las demes penas de dits Constitutions dela observanca
ensa forsa enquant se poran aplicar entes y declarat que dits
extractions y demes cosas en aquest Capitol Contengudas se
fassan per las personas aqui tocara de franch y sens Salari remu-
neratio o Satisfactio de traballs y que puga y deja procehir tambe
en dies feriats. Y perque no se Impedesca la Administratio de la
Justitia ordinaria Statuim y ordenam en Virtut de Imatex
pacte Conuingut entre nos y la Prouintia que lo present
remey nos puga Intentar ni Senguca Valer la part Sino en

defecte dels Remeys ordinaris com dispora la dita Constitu-
tio Poch Valdrie y conforme ans Vuy se es observada
Estos pactes los ha enuiats lo Senor de Argenson al Rey Christia-
nissim, per que sa Magestat los aprove y accepte y Jure
Estos pactes foren Jurats a trenta de Desembre 1641 per lo Mari-
cal de Bresse en lo Hoch de la Jonquera tenint Bastant poder
del Rey de franca y despres Jura per Virrey del Principat

Maig

A Denou se combateren tres Vaxells francesos ab sette Galeras
deuant de Empuries que eran dela esquadra de Espanya y Genoua
essent General delas de Espanya lo Duch de fernandina, y delas
de Genoua Jonatin de Oria y fou tant gran la paleya que tiraren
sis cents trenta tirs de Artilleria ques sentian del Portal de las
Clastras de la Seu y de Sant Christofol Dels Vaxells no sen perde
ningu y dels ne moriren dotze per raho de Vna pessa ques reuenta
en lo matix Vaxell y algunas Galeras restaren molt estropasadas
ab perdua de entre morts y nafrats de tres cents segons feu relatio
Vn moro que sen fugi

Entraren al port de Rosas deixanthi prouisions de arros y
llegums y promptament sen anaren a Copliura hont deixaven
molt blat que apres se sabe ne hauian entrat en Perpinya Mil
quarteras

A Vint y tres Embarcaren las Galeras mil y sinich cents
Soldats delas nations quey hauia en Rosello

A Vint y Vuyt rebe la Ciutat de Gerona Vna Carta de Henrich
de Borbon Princip de Conde de Narbona en que feya a saber com
al primer de Juny entrania en Rosello exercit del Rey Christianis-
sim y que dels enuiats lo mayor numero de cent que goques: lo
matex sengue a la Vegana estreta y restaue defer Vna Compa-
nyia de cent y vint homens

La Ciutat li responque quen tenia a la Campanya de Tarragona
Vna que hauia gastat de tal manera que hauia de seruar medis

pera Sustentar los gastos se li anauan acomulant y quant se trobas forma se acudiria al Seruey del Rey

No era asso escusa de no Volerho fer, sino que Sonestats tants los gastos que ha tinguts entre las obras per las fortifications, monitions, armas, Artilleria, que des del maig de Any quaranta que comensaren las Inquietuts hague Ja de tenir gent allistada y enuiar alls Colls com en dit any 1640 esta contingut que fins ara ha tinguts de manlleuar dexanta milia lliures a censal y tambe batre moneda de plata fonent pessas de Vuyt reals y de quatre y sentne de Sinch Sous que pesauan tres Sous y nou y de Sinch reals que pesauan Set Sous y sis y abeixa ganantia se escusa de hauer de manlleuar mes per encara, Barcelona tambe feya la mateixa moneda que Ja no trobauan qui Volgues deixar lo censal

Resolutio dels Brassos en ques fassa Vn Batallo.

Entre altres Cosas que demana lo Señor de Argenso anells Brassos de part del Rey Christianissim fou que deuia saber ab quin numero de Infanteria y Caualleria poria acudir lo Principat de Cathaluna y los Comptats a sa propria defensa encas de Inuasio de Enemichs Foli respost ab lo paper Seguent

Lo Principat de Cathalunya y Comptats de Rossello y Cerdanya en lloch dels Conuocations de Somatent general ohit y caualcada del Vsatje Princeps nam que las quals Conuocations per auantno pugan ser en ningun cas Seruiria ab Vn Batallo de quatre mil Infanti y Sinch Cents Canalls, pagats armats y monitionats a gastos dela Prouinsia los quals hauran de Seruir dins dela mateixa Prouintia y no fora della Sempre quey haura necessitat y Cessant aquella Cessara dit Seruey dela qual necessitat en respecte de Conuocar dit Batallo en tot o en part quant los Diputats y oidors sian requerits per lloch tinent general o per lo gouernador o per aquell qui gouerna la Prouintia declarara si Sera o las dela necessitat cridanthi aquell conceller dela Ciutat de Barcelona aqui tocara entrar en Brassos altres Personas dels tres Estaments quels agarcixera dells que

se trobaran presents en dita Ciutat de Barcelona y la matexa Conaxensa tindran los sobredits en respecte de disgragar dit Batallo en tot o en part y aco sens preiudici de altre mayor Seruey si encas de mayor y mes Vrgent necessitat lo Voldra fer la Prouintia Voluntariament y entretant Continuara lo Seruey que arassa, y aquest del Batallo sera durador fins ala Conclusio delas primeras Corts

Forma en allistarse lo Batallo

A Vint y quatre: Resolgueren los Brassos Generals de formar Vn Batallo y diuse alls Diputats abestas paraulas

Molt Illustres Senors

Per Requisitò dela Comissio per V. S.ª feta ala Junta del Batallo se representa a V. S.ª que per esser conuenient que se alliste y forme Vn Batallo en lo Principat de Cathalunya y los Comptats sobrrogat en lloch delas Conuocations dels Vsatges Princeps namque Caualcada hoit y Somatent general que haguda consideratio al estat present dela Prouintia haurià de esser dit Batallo de numero de quatre Mil Infants y Sinch Cents Caualls lo qual haja de Seruir en temps de pau y de Guerra y en lo primer Sens algu y absoluta ab sou moderat

Continua lo Batallo

Que los Sinch Cents Caualls se hayan de repartir a Vuyt Companyias y que se haja de anomenar Vn Comissari general per a gouernarlos y Vuyt Capitans per regirlas Vn Capella Vuyt trinents Vuyt farroels y Vuyt trompetas y que ala enominatio del Comissari General sie de V. S.ª la dels Capitans y Capella del Comissari General y la dels Cinents y Furriels dels Capitans ab aprouacio del Comissari General

Que los Soldats de Caual hayan de tenir y Sustentar en tot temps y axi de pau com de Guerra Caual propri ensellat y enfrenat y hayan de estar armats ab sas Cotas de Espasa, dos pistolas, absas fundas y Carrabina tot de Roda

Que la Infanteria haya de estar repartida ab quatre tercios y cada hu dells gouernat per son mestre de Camp, Sargento Mayor y dos ayudants

Que cada tercio haya de estar repartit ab deu Companias de cent soldats cada Una gouernada per son Capita, Alferes, dos Sargentos y quatre Caps de Esquadra acceptat la Compania del mestre de Camp que note Capita

Que esta Infanteria haya de estar armada de Espasas y pertes de picas, mosquets, y arcabussos a gastos dels Unitats

Que la enominatio del Mestra de Camp sia de Sa. y la del Sargento mayor del Mestre de Camp y la dels ayudants del Sargento Mayor ab aprouatio del Mestre de Camp

Que la enominatio dels Capitans sie del Mestre de Camp y la del Alferes, Sargento y Cap de esquadra sie del Capita ab aprouatio del Mestre de Camp

Que tots los sobredits oficis axi Comissari General, Mestra de Camp com tots los demes sempre que seran anomenats degan acceptar lo carrecs per al que seran anomenats y nos pugan escusar sots pena de que si seran Insiculats en Casa dela Diputatio o en las Ciutats Vilas o llochs ahont tindran son domicili respectiuament no puga concorrer, y sino seran Insiculats no pugan en ningun temps ser ho ni admesos en oficis ni beneficis dellas

Que los Mestras de Camps sempre que faran anominatio de oficials mayors anomenen personas militars o que gaudescan de priuilegi militar y pugan tambe anomenar de altres Estaments ab tal empero que si no seran militars o que gaudescan de priuilegi militar sian personas que hayan seruit en la Guerra y lo mateix se entenga en quant a la nominatio fahedora per lo Comissari General y Capitans dela Caualleria de oficials per ella

Que las personas militars o que gaudexen de priuilegi militar que Voluntariament assentaran plaça en dit Batallo y seruira en ella per espay de tres anys continuos o Interpellats constants

de asso per fee del Comissari General o Mestres de Camp resp-
y ofitials hayan de estar preferits en las Insiculations dela casa
dela Diputatio Segons dos domicilis respectiue ales demes per-
sonas de son estament y aximateix coran de aquesta porroga-
tiua tots los altres que hauran seruit de ofitials Mayors o menors
en dit Batallo per espay de tres anys

Que los Soldats seran allistats en dit Batallo hayan de seruir
per lo menys Vna Campanya, ços es tot lo temps que las Ciutats
Vilas y llochs y per ellas la generalitat los pagara sou lo que
se entenga tambe en los de Cauall; si la en lo entretant per
Iusta Causa obtinguessan licentia del Comissari General
o Mestre de Camp respectiue passada empero dita Campanya
estiga en sa ma la Continuatio de esser Soldat y restar en lo Ba-
tallo y encas que noy Vullan restar tingan obligatio de feho
a saber dins deu dies Immediadament seguents despres de que
sera desagragada la Compania, als Consellers, Jurats, Consols
o Pahers, delas Vniuersitats hont tindran son Domisili hoper
hont seran estats anomenats perquen serquen de altres en
sos llochs y axi sempre estiga complit lo numero en lo Batallo
y encas que no auisen hayan de tornar a exir y seruir en la altre
primera Campanya y que deixant de ser del Batallo cessen ab
ells las Exemptions que donauan alas personas del Batallo

Que los Soldats allistats en dit Batallo mentres prendran sou
hayan de esser dela Iurisdictio del Capita General y altrament
de sos ordinaris y que entot temps sien tractats en lo Criminal
com a persones militars y aximateix sien exemps de alotja-
ments encara que sian de auxiliars y de hauer de anar a soma-
tents ordinaris y durant la Guerra y en lo temps que prendra
sou sian alotjats en lo dit Principat y dos Comptats de hont no
puguan esser tretts sens expressa Voluntat y Consentiment dels dits
Principat y Comptats y que lo matex se entenga en ser de Cauall

Que cada Soldat axi depeu com de Caual tinga dotro cabo de monitionarse de poluora, Balas y corda fins sie arriba batalla Placa de Armas o, ahont sie la occasio arriba; empero alli la generelitat los haja de monitionar y per la Insertitut queste de las occasions que ij pot hauer de palear nos pora nis diu lo que hi haura de gasto

Que las Ciutats, Vilas, y llochs, hajan de donar abtot efecte ala Generalitat las personas armadas y diner los sera repartit aquis cuna sos las penas a V. S.a a pareixera

Que las personas de Infantena y Caualleria del dit Batallo hajan de esser mayors de Vint y sinch anys y no passar de Sinquanta

Que sera de Importantia se Suplique a sa Mag.d que admete per Seruey los fahedors en lo Batallo com a fets de baix sas Banderas encara que ab sou de la Prouintia

Que lo Sou dela Caualleria sie cada Mes lo Seguent

Lo del Comissari General cent lliures	100	tt
Lo de Vuyt Capitans a Sinquanta lliures quiscu	400	tt
Lo de Vn Capella quinse lliures	15	tt
Lo de Vuyt tinents a trenta lliures quiscu	240	tt
Lo de Vuyt furriels a quinse lliures quiscu	120	tt
Lo de quatre cents Vuytanta Soldats a dotze lliures quiscu, Pocs Vnpa de monitio de pes de duas lliures de dotze onsas quiscun a Vn soupa y Vn Corta y mitg de ordi o, Siuada mesura Barcelonesa a raho Vint y quatre Sous q.a y quatre Sous ab diner que lo dia es Vuyt Sous per quiscu y tot Vn mes Sinch mil Set centas Sexanta lliures	5760	tt
Las Dotze Trompetas ab Sou de Soldat ques dotze lliures quiscuna	144	tt
Suma la Caualleria	6779	tt

Sou de la Infanteria cada mes es lo seguent

Quatre Mestres de Camps arraho de Setanta lliures quiscu ——— 280 tt ℔

Los quatre Sargentos Mayors arraho de Sinquanta lliures quiscu ——— 200 tt ℔

Los Vuyt ajudants de Sargento Mayor arraho de quinse lliures quiscu ——— 120 tt ℔

Los Trenta sis Capitans arraho de Vint y sinch lliures quiscu ——— 900 tt ℔

Los quatre Capellans a Deu lliures quiscu ——— 40 tt ℔

Los Trenta sis Alferes delas trenta sis Companias arraho dotze lliures quiscu ——— 432 tt ℔

Lo de Vuytanta Sargentos compres Vnpa de matexos que de la Infanteria de pes y Valor y nou lliures quiscu ——— 720 tt ℔

Lo de Cent sexant Caps desquadra arraho de set lliures deu sous compres pa de monitio ——— 1200 tt ℔

Lo de quatre atambors mayors a sis lliures compres Vnpa de monitio ——— 24 tt ℔

Los quaranta atambors a quatre lliures Compres Lo pa de monitio ——— tt ℔

Lo de Tres mil Vuyt centents quaranta Infants a cumpliment de quatre mil, Coes de mil dos cents Vuytanta mosquetes arraho sis lliures quiscu compres Vnpa de monitio ——— tt ℔

Lo de Dos mil Sinch Cents sexanta piques y arcabusses arraho quatre lliuras deu sous Compres pa ——— tt ℔

Lo modo de repartir a cada Ciutat, Vila o lloch y terme lo numero dels Soldats han de donar lo diner y armas y Caualls han de prouehir dispondra quant se tinga ajustat lo numero delas Casas de quis cu-ses que per no poderse seguir los fogatges per occasio de hauer-se en alguns augmentat y altres disminuit se deixa per quant se haya fet mayor auerigoatio y axi matex los lochs que se han de assenyalar per pla-cas de armas y la forma de passar mostra las Companias lo temps y Casas que hauran de seruir dit Batallo V. S.ª que reste enterat del gasto fara cada mes y sap la possibilitat de la Prouintia y apar que la Conuocatio en sos cas lo deu fer V. S.ª y no ministres reals Instat del Capita General

Executio del Batallo

Al primer de Mars 1642 foupo ratem Executio dit Batallo que delas horas en auant Carregaren los Sous dels officials y soldats y la dispositio dell alaguna del Batallo los Presidents foren lo Di-putat Militar y Conceller en Cap de Barcelona foren los pactes que cada foch fou tallat a Nuyt Sous per mes y axi per cada Casa quey hauia en Una Ciutat, Vila o lloch ha de Contribuir quatre reals lo mes y de quinse en quinse Casas ha de donar Un Soldat lo dit lloch Quant fou Consultat dit Batallo y los pactes dell a lo Rey Christianissim Voloue fos de 5000. Infants y axi ho resolgue-ran los Brassos

Fou format dels officials seguents

Caualleria del Batallo

Don Josep Dardena Comissari General

Capitans de Coracas

Don Josep Amat Don Gaspar de Tupia Josep de Caremany Fro Enrrics Joan del Abit de Sant Joan, Emanuel de Aux Saluador Batlle Plassa, Francesch Borrell

Infanteria de Barcelona y Certio

Don Juan de Senmanat Mestre de Camp D. Franco Sorribas Sargento Mayor

Tertio de Gerona y Empurda

Don Josep de Cacosta Mestre de Camp, Josep Sorto Sargento Mayor.

Tertio de Vilafranca de Panades, Montblanch Tarragona y Tortosa

Don Joan de Aril Mestre de Camp, Joseph de Arles Sargento Mayor

Tertio de Seruera Tarrega, Agramunt, Lleyda y Balaguer

Don Luis de Rayadell Mestre de Camp Don Josep de Capor-tella Sargento Mayor.

Juny

A quatre Entra lo Exercit del Rey christianissim en Rossello era General lo Princep Conde y Tinent General lo Bescompte de Arpey Era lo Exercit de Set mil Infants y mil Caualls: apoderantse de Argeles y de Canet rendintlo ab pactes

En dit temps se troban en totas las plaças de Rossello hont tenan quartels los Castellans 3000. Infants y quatre cents Caualls, que son las plaças Perpinà Elna, Collliura, y Salsas

A nou: se publica en Gerona Vn Jubileu que lo Summo Pontifice concedia per las necessitats de la Iglesia que duraua tres mesos Visitant tres Iglesias dejunant lo diuendres y combegant Vn dia dela semmana

A Deu: his queren los nostres Soldats a Voler fer Vna Emboscada a nals Castellans que estauan alas fortalesa de Roas que solian exir per prouisions cerca de Palau y hauent dat per Senyal que encomensant la Palea hauian per nostra part a ser Vna fumada per acudirhi lo gros de la gent: estigue tant poc sa duertit lo qui la hauia de ser que no la feu fins a la fi de la palea y axine

62 restaren dels nostres presos Sinquanta Dos y morts y farits alguns Sinquanta per no arribar atemps lo Socorro

Daren resposta per Vna trompeta que se enuiha a Rosas que lo dauan quartel y demanaren medicinas per los malalts y sels ne enuiha

A Onse Senyor don Joseph Cacotta que estaua en Figueras per Gouernador delas armas ala Ciutat ques seruis de enuiarli Vns Sinquanta homens fins que tornas a guarnirse Castello delagent Cucuruchina attes que ab dita perdua restaua deguarnida aquella plaça y promptament feu la Ciutat Crida quis volaria assentar ala Compania que la tenia de temps atras los offitials allitats per alguna occasio consemblanque per temerse asso no hauia enuiada la Segona Compania a Tarragona Sino que Conseruaua lo Capita y demes offitials y Capdesquadras per temer nos fos mes necessaria acudir al Empurda

A dit dié se dona Vna rota per nostre Exercit al Enemich en Tarragona anantlis ferfarvages a Camarit quen mataren Sinch Cents y prengueren Sis Cents entre Caualls y altras caualcaduras

Hauentse rebut auis del Conceller terts de Barcelona que es en la Campana de Tarragona que hauia entrat en lo port Vna faluga enuiada per lo Marques de Laganes que era en Valentia auisant anals de Tarragona Serian Socorreguts per mar y per terra y que la Prouintia enuias mes gent per Impedirlo Socorro fou resolt per lo Concell de Cent de Barcelona que de Deu en deu Casas Sen tragues hu ha Sort acas no Sen Consertassen las Companias reservantse los del Conell y qui tenia altres Carrecs de la militia fou posat en Exequtio y los Diputats enuiaren Cartells estampats de dita Resolutio per las demes Vilas Ciutats y locs del Principat per aque fessan lo mateix

A quinse Intentaren las Galeras de Espanya que son Vint y

quatre, deporiar dos mil homens dins Tamagona y dos mil quin-
tars de farina de Socorro y nols dona lloch la nostra armada
deixarles hi entrar, ans be rompe Vn Galeo, la popa de Vna Galera
y Vna endana de altre ab que Sen tornaren, sabes aco per Vn
Esclau que Salta de la Galera y fou reculit dels nostres

A Denou se tingue assi en Gerona his llegi la resolutio hauia
presa Barcelona ab lo modo de enuiar gent, y gates que la Ciutat
estaua la Empanyada de enuiar Segona Compania y la necessitat
fos tant gran, y nos trobaua gent per allistarse que per falta de asso
no Senpogue enuiar a castello y si be no fou apres necessari perque
ne mogueren cera los Soldats de Reras, ans tractaren de Camuiarse
los presos Reselgue dit Concell Seses aximateix com Barcelona que,
de deu en deu fessan Vn home las Confrarias y que los nou lo ha-
quessan de pagar.

Antes de tenirse lo Concell se hauia tinguda la Junta de Guerra
per hauer rebudas Cartas dels Diputats y Senors de Argenson que
Instauan enuiasen esta Ciutat la Decima part de la gent ames de la
compania se tenia oferta considerant que los Jurats y adjuncts lo
empenyo de hauerne de enuiar y demanantho la necessitat y la Impo-
sibilitat de la Ciutat en poderla Sustentar se serea lo ent avbitre
per poderse cumplir en enuiarne y relleuar al comu eix gasto

Fou que los militars y Ciutedans ques trobarn en dita Junta ofe-
riren de dos en dos fer Vn Soldat a sos propris gastos per lo temps du-
rara la occasio, los Mercaders feran lo mateix que de tres en tres
qui de quatre en quatre no escusantho tambe los Jurats que tambe
auferen y com dels dits estaments no Senpogues formar Vna Com-
panyia se tracta que las Confranias nessan de deu en deu hu tractat
asso Setingue Concell y resolt per ells Seses de eixa manera enuiaren
a sercar los Jurats los homens dels tres Estaments dient los ho y noy
hague ningu que nou acceptas y alas Senoras Viudas si enuiaren
dos personas y tambe hi contribuiren, encarregantse los Jurats cer-
car per ellas los Soldats

Lo Capitol de la Seu tambe tingue lo mateix gaper y Reselgue

de pagar trenta Soldats nols feu efectiu. Sino quenuia lo diner als Diputats per aquells fessan

A Vint y sinch partí la Companía Sagona per la Campanya de Tarragona, hauia y entre tots Vuytanta sis homens. Los que pagaren las Confrarias foren trenta hu, que no porta ab lo rigor que deya lo pagar de deu endeu. Sino acomodantho a satisfacio de tots los demes foren los particulars y ells mateixos Sels sercaren, pagauassent tres lliures de entrada, y dos reals cada dia y feya de gasto cada Soldat lo mes noranta reals. Era Capità Joseph Serda y Alferes Miquel Thomas.

Tambe se dona orde a Garau Vlaset per a que refes lo numero dels Soldats faltauan a sa Companía que per hauerse anats y morts ne faltauan a sa Companía que axi ho Scrigue a la Ciutat lo Senor de Argenson que era Vinigut del Camp

A Vint y sis se estampa Vna Carta noua ab que deya la merse y honrra hauia feta lo Rey de Portugal a Jacinto Sala Embaixador del Principat que arriba alli la Semmana Santa, que quant li dona la Embaixada de part de la Prouintia lo feu cubrir y seure y trobantse desganat dit Embaixador lo ana a Visitar lo Rey tres vegadas en sa posada y en Vna quinta que ana a casa lo Rey menya ab ell lo Embaixador

A Vint y nou, rendiren los Soldats de Tona la Plaça a nostre Exercit que hauen feta Breixa a alguns dies antes eran entrats a la Vila de Baix y los Soldats se retiraren a la de dalt y faltant las monitions se rendiren ab partit de treuren lo Bagatge noy mori molta gent de nostra part los mes Soldats eran Napolitans de tertio de Don Domingo Concubillete que era tambe Napolita y Cabo de Tona, donassels passatge per anar a Fuenterabia per franca foren los que Isquiren alguns mil: lo Siti sepora als desauuyt del Corrent: Resta per Gouernador de Tona Don Ramon de Bas que era Mestre de Camp de Vn tertio de Infanteria

Juliol

A Dos Intentaren los Soldats Sitiats de Tarragona de traurer
Tres Centas donas entenques perquels anaua faltant las prouisions
y lo Senor dela Mota; las amanaca deferlas arcabusseyar, sino sen
tornauan dintre, las mes eran Castallanas

A tres passaren per Verona ab diferents dies dos mil Infants y
Cent Sinquanta Caualls francesos, que anauan al Siti de Tarragona

A quatre lo Duch de Fernandina y Jonatim de Oria Intentaren donar Socorro als assitiats de Tarragona y entraren en lo port ab quaranta Vna Galera y Sis Bargantins y tirant la Almiranta francesa dos Canonadas ala galera real de Spanya no obstant que totas eran entradas ab tres esquadras enuestint los Vaixells de nostra Armada que era Composta de algunes trenta Vaxells ho Galeons y Setze Galeras

Sols la Galera que se anomena Sant felipe o, inaduertida o, sorrora no asserta apendrer la playa que totas hauian presa la qual fou rendida per la Patrona de Grimaldi y pres lo Secretari del Duch, quatre Capitans y dos Cents Sinquanta homens de Galea

Las Vint y Vuyt se retiraren y las tretze la Vna foupresa ques la dita Sant Phelipe y dos afondo y tres trabocadas y set de armadas per dos Vaxells de Inuentio defoch que se anomenan Burlots quey enuia lo arcabuse per no auenturar tant la gent Dela Quisma y Soldats aportauen eixas tretze Galeras sen entraren nadant o com millor pogueren en Tarragona Dos mil y Sinch Cents, Delas ditas tretze ni hauia set de particulars de Genoua, y las altres de Spanya, Napols, y Cecilia, Saber que las Vuyt galeras aportauan lo Socorro dels Viures y que si ni pogueren pendar foupocesa Cria Saber apres que ni entra alguna Cantitat de farina

A Dotze enuia la Vegaria Estreta de Gerona Vna Compania de Infanteria a la Compania fent tornar la gent que tenia a Palau, Cuardera que ni hauia enuiada alguna si be no fou tanta com hauia resolt a Vint y Vuyt de Maig aquesta Compania de ara, era de Vuytanta homens

A trenta hu Sefeu en la Seu Vn Aniuersari general per las animas, peraque fossan Intercessoras ab nostre Senor de alcansar Victoria de nostres Contrans, perque los Diputats Serigueren al Capitol hauia de esser Socorreguda Tarragona per Mar, y terra feu ho entendrer lo Capitol a la Ciutat ab embaixada y los Jurats hi anaren ab las gramallas de Vayeta ab promenada y totas las Confrarias

En lo pnt mes a 22. foren Electes Diputats de Cathalunya Don Bernat de Cardona Ardiaca Mayor de la Seu de Gerona Eclesiastich, Frances Sala de Arenys Militar, Mr. Hieronym Pastor de Sleyda Real, Oydor Son lo Canonge Joan Girona de Sleyda Mr. Hieronym Amigant de Manresa, m. Jorgi Ferrer de Barcelona

Agost

A Dotze Vn Aragones, ab lletra de fe y Credencia del Gouernador de Tortosa arriba a la Vila de Horta y offeri a Don Joan de Copons del Abit de Sant Joan Mestra de Camp de part del Gouernador que li faria donar lo Carrech que Voldria en lo Exercit del Rey de Castella y Sinquanta Mil Escuts si donaua pas a l Socorro que dit Marques deles Velez intentaua enuiar per terra a Tarragona, y don Juan ley torna fer dir en part ho pogues sanohir Testimonis, y hauentli presa la Carta, arremate ab ell ab la daga li sleua lo nas y lo morro de desobra y lo enuia al Senor de la Mota, al Cap, y lo dit als Diputats y despres lo penjaren en Barcelona

A Vint aparaoue cerca de Tarragona la Armada de Mar del Rey de Castella que era de trenta quatre Galeras y trenta Vuyt Vaxells quey eran los que gouerna lo Duch de Maqueda y fent cara ala armada francesa que no passaua de Sinquanta fustas no la gosa enuestir per ser li Inferior y axi tingue lloch lo Duch de farnandina de portar socorro a Tarragona ab quaranta Sines entre Bargantins y Barquetas, y tornaren exir del port de Tarragona de las quey eran entradas ab la galeya de quatre de Iuliol que foren quatre

Despres dest Succes la Armada francesa se feu al a Mar en cerca de la Castallana, tardas molts dies nos Sabe hon hauia dat quix no se atura en ningun port de Cathalunya despres se Sabe era tornada en franca dela qual actio Senfeu Carrega al Arcabisbe de Bordeus que era General de dita Armada

A Vint y Sinch auisaren los Jurats de Sant feliu de Guixols a Gerona que la armada Castellana los era deuant y tement no acomates ala Vila Sels enuias socorro fou resolt ala Junta de Guerra y promptament fou portat en Executio que partissen las tres Companias ques seguian segons lo orde se hauia obseruat que foren la de Mr Jaume torrent Hieronym de Real, Rafel de Raset quey hauia tres Cents homens los quals Isqueren de Ciutat, ala tarda y al Hostal den Corominas de Sambilles reberen auis de Sant feliu en que deya la armada Sen anaua en Ves Roxas y que Ja no tenia necessitat de Socorro tornarensen las Companias y feran alto ala font del Rey ab Intent que si a Castello lo demanauan Si marxas Sens entrar en Ciutat y ala tarda Si torna puxa no Sen tingue auis, hisque ab dit socorro lo Jurat en Cap Com a Coronel ab alguns Caualers y sols hi hauia Vn Capita que era Hieronym de Real y los tres Alferes ab las Banderas delas tres Companias.

A Vint y Vuyt Se rebe auis de Don Joseph de Cacella Mestre de Camp del destricte de Empurda, residint en Castello com la Armada

Castellana erá arribada en lo port de Roras y que stemia no sans-
sen gent en terra y perço enuias la Ciutat algun socorro, fou resolt sen-
uiás per ara Vna Compania fins mayor necessitat y encara que segons
lo orde tocaua ala de Mr. Jaume Corrent pero per trobarse Jurat y
no aparexent be anas com a Capita se transferi ab la que seguia
apres, que fou la de Hieronym de Reall, la qual se garti la matexa
tarda y marxa per a Castello

A trenta hu sa Caualleria de Roras Is que fins a la Garriga Y
Don Joseph Caceta, his que de Castello y feu exir part de la Infanteria
que y hauia que de moltas parts hi hauia acudit, y la Compania de
Gerona portaua la Vanguardia, Vent que la Caualleria Enemiga se reti-
raua se retira tambe la nostra y tambe la Infanteria, Escaramussa
Vn poch la Caualleria y mataren dos Caualls dels enemics his cremà-
ren Herbas que Volian retirar a Roras

La Vegana de Gerona hi enuia Tres Cents homens de Socorro, trobarense
en Castello Mil y Sinch Cents homens de Socorro

Despres sen ana la Armada en Vesponent y don Joseph Licentia
a las Vnitats sen tornas la gent hi hauian enuiada

A Set de Setembre arriba en Gerona la dita Compania

Setembre

A tretze retirantse dos Companias de Caualls La Vna de don Francisco
Canter y laltre de Don Gaspar de Supia despres de hauer pres Bestiar
dels Castellans que anauan a Veremar a Ribas altas, hi ana de Perpi-
nya Infanteria per hont se hagueren de ferre forts los nostres a Ribas
altas, y volentlos dar Escaladas, ne Varen matar dels Castellans mes
de Cent his obligaren a Retirarse y dels nostres hi hague sis hu
de nassrat

Lo matex dic a tretze prengueren los nostres Vna Compania ques-
taua de Guarda a Vn fort cerca de Copliure de Infanteria Vuyt dies
antes tambe prengueren, quinse Carros que portauan Bestiments a Perpina

A Vint y sis: passaren per Girona don Joseph de Margarit embaxador dela Diputatio y Joan francesch de Verges embaixador dela Ciutat de Barcelona, que anauan a Paris a suplicar al Rey Christianissim fos seruit de Venir en Cathalunya a jurar los pactes concordats entre lo Principat y sa Magestat

Octubre

A Sinch tornaren los Diputats Conuocar los Brassos per resolrer la Conclusio del Batallo, la Ciutat hi enuià un Sindich que fou Anthoni Marti diseris el resolrecusins y fos lo Virrey

A Sis torna la Compania que Gerona enuiaua ala Campanya de Tarragona que era la que pagauan los particulars; Resta la primera en lo Castell de Constanti sentne Gouernador a Garau de Nares Capita de dita Compania y ab que restas la primera de Cent homens slicentiaren los Diputats tornas esta segona

Hauent scrit lo Rey Christianissim de franca a moltas Vniuersitats de Cathalunya los negocis y ocupations no li dauan loch apoder Venir tant prest aprestar lo Jurament de Compte de Barcelona las demes li responqueren y per ser la resposta queli feu lo Bras Militar Curiosa la pori assi

~Senor~

Lo seruirse V. Mt de assegurarnos ab ses reals Cartas del Vltim de Agost y de Set de Setembre que ano hauerho Impedit ocupations forsosas tindria la V. Mt gloriosa esta Prouintia ab sa real presentia: es honra y fauor que solicitant en tots generals generals aplausos obliga aque gotosos nos donem Vns a altres mil norabones de Senor tant atinadament de dicats ala Christianissima obedientia de tant amable y Just Monarcha. Jaxi Senor perque Comense Vostra Magestat a experimentar finesas de nostron amor, ha apareguts be que Cadiscsta Vegada la Veneratio ab que miran nostres Reys als desitg de que reste V. Mt Seruit en Juran

sa obseruansa dellas per Procurador y endarnos Sotstinent y Capita General que ainstintnos puga ser testimoni dela etentio, ab que sempre procurara lo Estament Militar senyalarse en ser-uey de V. Mt que Deu g.e com la christiandat ha menester, y estos sos fidelissims Vassalls desitjan. Barcelona y octubre als nou de mil sis cents quaranta hu

Senor.
Humilissims y fidelissims
Vassalls de V. Maiestat qui
sas Reals Mans Besan

Los Protector y Bras Militar
del Principat de Cathalunya
y Comptats de Rosello y Cerdanya

Fita Secreta.

A Vint hauent posadas en lleyda algunas Banderas desobre la Iglesia major que feyan la festa dela Dedicatio, demana Un Capita frances a Una dona aquesti las hauian posades y li responque que per dar auis alla Comarca perque la gent se Juntas hil degollassen, Passa la auansada y medrosos se alteraren y no Volgueren dormir en sas posadas Sabut per los Phacis volgueren Sententiar la dona y no obstant que lo Compte de Rius y altres Capitans Francesos Interzediren per deixarla Libre, ab tot dits Phacis mataren fer Un Catafal ala Plaça ahont la posaren ab Un Badall a la Boca y estigue tot lo dia

A Vint y nou se Capitula en lo Siti de Tarragona ab lo Senor dela Mota Houden cort General de nostre Exercit y ab lo Conde de Aguilar General dels Castellans (que apres fou elegit Virrey per lo Rey de Castella de Cathalunya) se das quartel entre los Soldats de qui aldeuant his trocassen los presos y que encas fossen cent reals de Punt per Capita de Caualleria y Siniquanta de Infanteria lo rescat y los demes de persona a persona y que los habitants de Tarragona tenen licentia de anarsen.

Nouembre

A Sis hauent entrat la Vila de Almenara los Castellans que

eran Dos mil Caualls y quatre Mil Infants foren apres recolsats dels qui seren retirats al Castell y acudint lo señor de Mota ab socorro los feu retirar ab perdua de tres cents dells

A set arriba de Barcelona assi en Gerona lo señor de Argenson que anaua a rebrer lo Marques de Bresse que venia per Virrey del Principat y a Jurar los pactes com a Prouii del Rey de franca que te concordats ab la Prouintia, los Jurats li enuiaren la ben Vinguda per quatre persones hil tractaren de Senona Illma quix se sabe ley dauan los Diputats, Auuyt torna la Visita als Jurats anant a casa la Ciutat posarenlo a la ma esquerra del Segon que no si trobaua lo en cap

A Dit die Setingue auis de Don Joseph Cacorta que la armada Enemiga era al port de Roses constaua de Vuytanta Velas, Per la Tremuntana sen Isqueren las Galeras posantse al Estertit y Volent la Ciutat enuiar socorro a Corro ella sabe sen evan tornadas a Roses perderen sen apres dues Galeras

A Dotze: los Soldats de Roses Volgueren guanyar Un forti y de Castello hisqueren y feren retirar la Caualleria dells y prengueren Vint y sinch moscates que eran exits ab lur Caualleria

A quinse: passaren per Gerona tres Embaixadors que enuiaua la Diputatio y dos de la Ciutat de Barcelona a la ralla de Cathalunya a donar la Ben Vinguda al marques de Bresse que Vemà en Virrey

A Deuiyt enuia tambe Gerona dos Embaixadors al dit Marques a donarli aximateix la Benuinguda, foren Don Garau de Alemany y don Ramon de Fornes arribaren a Arqeles hont se detenia hont se detenia per Impedir lo socorro Volian dar los Castellans a Perpinya

A Denou se tingue auis com las galeras y vaxells hauian desembarcat a Copliure sis mil Infants, y sincs cents caualls ab orde del Rey de Castella per socorrer a Perpina es General lo Marques de Corracussa

A vint y hu: arribaren los nou Embaixadors a Barcelona que eran los de la Diputatio hauia enuiats a Madrid quant fou pres lo Diputat Militar y asso fou per trueco dela Duquesa de Cardona y dos fills quels tenian presos en Barcelona ab eix Intent de no darlos llibertat fins la tinguessen los Embaixadors. Las hu dells mori per lo cami que era Geronym de Nabel y tambe Miniague don Josep Corribas

A vint y dos comensa la fabrica dels sisens ab lo molinet asi en Gerona anomenat per sobrestant a Mr Rafel Prats ab salari de hu per cent de la ganantia restania franca per la Ciutat

A vint y sincs enuia Gerona vna Compania de cent y tres homens al camp ques formaua en Argeles pera impedir lo anar a Perpina lo socorro hauia desambercat a Copliure que la si trobaua lo Marques de Bresse, anay la Compania de Mr Jaume Corrent y per ser ell Jurat hi ana per Capita Josep Serda hi si licentia aqui volque dar home per presumir hauian de estar hi molt temps

A vint y sis passa lo Senor de Argenson que anaua a Barcelona per la extractio dels Concelles, enuiaren li la benuinguda los Jurats y ell los torna la Visita. Absa Compania tornaren alguns dels reheres que eran en franca Don Llorens de Burutell resta per Embaixador y fou Canceller.

Desembre

A L primer se digue esser mort en flandes lo Infant Cardenal Germa del Rey de Espanya don fernando

A vuyt arriba assi en Gerona lo ohidor Militar que anaua al camp de Argeles, feranli Visita los Jurats y ell la torna lo

endama anant a casa la Ciutat feu demanar apres per dos Caualleros enuias la Ciutat mes socorro a Rossello ates la necessitat era gran, resolgues en la Junta de Guerra de darli Vn paper del thenor seguent

Quen primer lloch fossen admesos los Sisens que fabricaua la Ciutat per lo Camp de Rossello

Que dels Cent homens que tenia socorreguts a sis sous procuras se acontentassen dels quatre sous hauia tatxats la Prouintia y dels Cent reals restarian cada dia sen allistassen Sinquanta mes a quatre sous

Y ames de aco donaria la Ciutat Sinquanta Reals cada die per a ueurer si trobarian Sinquanta soldats mes donantlos lo preu de monitio que dona lo Rey Christianissim y Vn Real de socorro que efectuantse de eixa manera faria la Ciutat Vna Companyia de Cent homens mes Vltra dels Cent primers pero estos fossen agregats ala primera Compania y pagats per lo mateix Capita y estos Vltims fos per temps de quaranta dies y que tot se deixaua el disparo en ma del Senor Oidor, entengues se trobaria per que molts per no tenir per Sustentarse sen tornauan del mateix Rossello y Conflent y de eixa manera restarian, lo Oydor aportaua sis milia liures pera socorrer los qui no tenian per sustentarse Lix expedient no tingue Exequtio per no trobarse cent a beixou

A Deu anaca, asistiar lo Conde de Aguilar Marques de la Inojosa General del Exercit de Tarragona al lloch de Constanti y estigue Vn die y Vna nit ab lo Exercit a portanthi artilleria y Intentant ab Tarau de Mazet y Orullas que era Gouernador hi estaua ab la Companyia de Gerona lo rendis a partit no volgue dar oidas a ningun tracte y dit Marques sen torna a Tarragona ab la gent

A Vint y dos Intenta lo Marques de Torracussa poran socorro a Perpinya y no atreuintse per las fortifications quey hauia en la plana de Argeles Volta per Vna Colina hont si palea ab molt Valor y ab gran mortaldat de totas parts

A Vint y quatre passa per Gerona Vna Compania ab Vuytanta

74

Morcates que enuiaua la Ciutat de Barcelona ala Campanya de Rosello

A Vint y Sinch rebe Carta la Ciutat del Ohidor ab quels demanaua mes gent, monitions y draps per los nafrats y promptament li enuia dos Carregas de poluora, dos de Corda, y dos de Balas y Bolichs de draps y resolgue de enuiarhi Sinquanta homens mes

A Vint y Set Isqueren de Perpinà Mil y quatre Cents Infants y 200 Caualls per Vnirse ab los dels Exercit dels Castellans que era ala Culina de Arqueles y tingueren lloch de poderni passar alguns Sis Cents que era la Vanguardia, la retraguardia fou sentida dels nostres y pelea ab ella, morirenne molts de Vna part y altre: del Enemichs de Cuenta

A Trenta lo Marques de Bresse com a Procur del Rey Christianissim de França Jura los pactes, pactats entre Sa Mag^t^ y la Prouintia de Catha-lunya y Immediadament Jura tambe per Virrey del Principat, fou lo dit Juramentenlo lloch dela Ionquera y fou li pres per Don Francesch de Aymarichs Capiscol major dela Seu com a Vicari del Senor Bisbe de Gerona, Anay dit Marques del Camp enfora y promptament sen hi torna

Antes de Jurar lo Virrey, lo Ohidor auisa que tota la Serra desia, Rosello se alças per anar ala Campana ates hi hauia falta de gent Escrigue al Jurat en Cap que alsas Somatent per la Vegaina y Ciutat y com la Ciutat nol alca ni acostuma Sino en certs Casos; en recompensa de asso determina la Junta de Guerra de enuiarhi la Companià de Rafel de Raset y Orullas ames dela quey tenia; Escrigue lo Ohidor que ell y lo Virrey hauian resolt tota la gent que se alsaria de totas parts sepossasen Baix orde de Don Iorge de Cacorta

La Veguaria no feu Companià fixa Sino que sen volgueren anar hu de Cada Casa ab lo Sotsveguer y fou que se acontauen de ferne Vna de Cent quaranta homens y lo Ohidor no sen acontenta

Successos del Any
1642

Foren Iurats

Lo Dr Balthezar Soler Ciuteda
Llorens Font Militar
Joseph Albert Mercader
Pere Ferrer Menor

Janer

Lo Primer parti la Compania de Rafel de Raset y Crullas pera la Campana de Rosello baix de orde de Don Joseph Cacosta Gouernador de las Armas de Empurda. Parti ablo Alferes y per trobarse encara Jurat dit Raset aguarda haguessan Jurat los nous y apres parti ell

Esta Companya es estada la Ultima del tom feu la Ciutat des de principi per acudir en las parts hont se ofers la occasio

Des de quinse de Setembre 1640 que comensa enuiar Vna Compania al Pertus ha Sustentat Gerona sempre gent en Campana entre los Colls Rosello que estigue en Illa

Apres se passa en Castello la Compania y en la Campana de Tarragona ne Sustenta algun temps duas y ara endit temps tres Coes la que es restada en lo Castell de Constanti essent Gouernador Son Capita Garau de Raset y la que de pnt es en Rosello que es Capita Joseph Serda y esta Ultima de Rafel de Raset que tambe hi Va ara

Las demes Companias foren de Cent homens y de principi sels Comensa adar als Soldats tres Reals de Socorro cada dia per ser gent de Confrarias, lo qual se es fingut sempre de Continuar que altrament no sen trobaua y encara alguns per no anarhi dauan entrada de Trenta Reals y quaranta y Vn real mes Vltra del que daua la

Ciutat als quey feyan anar en lur sloch, de manera que des de
quinse de Setembre mil Sis cents quaranta fins a tres de Mars Mil
Sis Cents quaranta dos y Van deset mesos y deuuyt dies a raho trenta
sliures lo die per cent homens que Si sempre noy son estats fixos
Vaja per los ofitials Carruatges, axidas del Coronel y altres Compa-
nyias mes que cert Vindrian aguyar mes delas trenta sliures y en eix
compte es lo calto: quinse mil Sis Centas y quaranta sliures
S. quatre rendiren a pactes honrrosos y ab Concentiment del
Virrey la Vila de Argeles, los qui estauan de guarnitio anals Caste-
llans per hauerhi feta molta bretxa abla artilleria y no podentla
socorrer per falta de gent, lo Mariscal de Bresse anals Catalans
nols Volgueren fer los mateixos pactes Sino que Isqueren Sens
armas dient eran Vassalls
S. Sinch Se Canta en la Seu lo Tedeum a nanthi los Jurats y
confrarias per lo Juraiment del Rey Christianissim los pactes Ar-
mats ab lo Prouintia del quen dona auis lo Mariscal a la
Ciutat y Capitol
S. Sis Se Sabe per noua certa com en las pomas de Marsella Se
perderen Vuyt galeras del Rey de Castella per Borrasca eran de la
Esquadra de Napols, Cicilia, y particulars de Genoua entre essa
occasio y Vn altre
S. Set Socorregueren los Castellans, als assitiats de Perpinya ab
algunas Carregas de blat
S. Deu arriba assi en Gerona lo ohidor Militar que tornaua
de Rosello, no Si feren Visita los Jurats, per no acceptarla per
anar depressa
S. tretse: passa lo Senor de Argenson que anaua a Barselona los
Jurats Si enuiaren la Benuinguda y ell torna la Visita, y publica
algunas mercis que lo Rey Christianissim hauia fetas dels officis
Vagants
S. Catorze torna Rafel de Rasethils demes ofitials dela Campana
de Rosello y acrecaren los Soldats assentats que no eran Cap de Casas al
altre Compania de Jorcas Serda ab Consentiment del Virrey

A Sete: se feren nouas pregarias anant tots los Conuents per tres terns afer Vn offici a sant Marcis

A Vint y nou: despres de hauere molt paleat de Vna part y altre pogue lo Marques de Torraciisa pasar Bastant Socorro dins Perpina axi de Blat com altres prouisions per tenir poca gent lo Virrey

Febrer

A Sis se perde deuant Blanas la Galera ab que anaua Jonatin de Oria General dela Esquadra de Genoua per lo Rey de Castella ell se rendi a Meree y apres fou portat en França y Gerona lo feu acompanyar ab trenta Moscates fins a Figueres

A Vint passa lo Virrey per Gerona la Ciutat li feu adressar la Casa de Moullana hi posaren las Compamas ab ala feranli los Jurats lo recibo ordinari y lo endama seria a Barcelona hauenthi feta primer Visita los Jurats

Mars

A L primer trinoc principi la Executio del Batallo toca ala Ciutat de Gerona a Sinquanta Soldats y la tassa de Vuyt sous per mes per cada casa, que pujaua lo any entre tots los fochs quatre Mil Vuyt centas sliures y per los particulars co delas persones que tenan y Viuhen desas asiendas se oferi ademes mil y dos centas sliures perque no fossan tallats a depart per la Diputatio que en eix cas estimaua meu fer dita Ciutat la talla que no que la hagues de fer la Diputatio, per los dits que tenan asiendas Vrgesals y Industrials y axi dita Ciutat o fen contribuir sis milia sliures cada any

A tres Rendiren los Castellans lo Castell de Constanti cerca de Tarragona despres de hauerlo minat y endenocat gran part dens podevlo mes defensar Garau de Rasei y Trullas son Lotenador y Capita de Gerona his rendi a merse, Apres tingueren tots libertat ab trueco de altres preso.

A Sete Guanyaren los francesos a Argeles que despres de hauerhi fet

Bretxa lo rendiren a mercè los Castellans quey estauan de guarnitio al Mossur de Miralle gran mestre dela Artilleria y pochs dies depres poza-ren Siti a Copliure

A Vint feu fer Cridas lo Virrey que ninguna Vniuersitat no fabri-cas moneda ni de plata ni Vello que no tingues priuilegi ates que en molt[s] mas Vniuersitats sen fabricaua de plata y Vello y en podia seguir molts Inconuenients per la Varietat delas moneda[s] la de plata fessa en totas las parts y tambe de Vello sino Barcelona y Gerona que continuaren en fer sirens de tenir priuilegi

A Vint y tres feu portar la Ciutat de Gerona lo Retaula a nostra Senora de Nouri en compliment del Vot lin hauia fet y ser lleua acte

A Vint y sis. demana lo Senor de Argenson se socorregues a Mor-talrrich ab monitions tementre no Vingues lo Enemich per terra a desasitiar Copliure hi Gerona hi enuia Vna Carrega de pollora altre de plom y duas de corda

A Vint y set don Florens de Burutell hu dells Reheners y Canceller de Cathalunya y feu Relatio als Jurats de dos llochs que te Gerona en Mon-
Monpollier. peller de fer estudiar per medicina en Vn Collegi, y que denou ho hauia confirmat lo Rey Christianissim en fauor dela Ciutat

A Vint y Vuyt feu lleua Gerona de Dos Cents mosqates per enuiar adon Joseph Margarit, que staua a sant Saloni aguardant Veure si lo designe del enemich y no ana la gent perque tingue auis lo de Argenson que lo enemich se retiraua y digue ala Ciutat nos moques

Relatio dela Derrota y presa del General Don D. Pedro de Aragon y de tot son Exercit

A Vint y quatre de Mars Don Pedro de Cordoua y Aragon fill dels Duchs de Cardona parti de Tarragona ab tres mil y Sinch Cents y dona mulas a mil Infants, los tres mil y Sinch Cents eran Ca-ualls entre Coracas Caualls Lleuges y Dragons. Comensa a marxar del Camp de Tarragona per trauessar Cathalunya y socorrera Copliure per orde del Rey de Castella

Sabut son Intent dona auis lo Virrey als pobles perque se pozasen

tots en arma y se alsaren los Somatents acudint als pues tos
hont hauria de passar
Lo Señor dela Mota reculli la Caualleria Transesa y Cathalana
que tenia
§. Vint y Sinch parti de Piera dos horas antas del die per poder
encontrar al Enemich en el pas del Riu prengue puesto y tinque
Vna escaramussa lo dela Mota ab ell hont perde lo Enemich Dos
Cents entre morts y farits
§. Vint y Set feu marxar lo dela Mota las tropas a sant Andreu
marxaua lo Enemich per Sarraca per exir al Cami real per
mollet: aquest die entra lo dela Mota en Barcelona per pendre
los ordens del Virrey en acabant de dinar pera las tropas seguintle
los Caualleros de Barcelona aptes pera las armas la Ciutat de Bar-
celona promptament feu lleua de Sinch Cents moscates los quals
anaren Juntarse ab las tropas de Caualleria que eran mil Caualls
§. Vint y Vuyt Sabentse en Barcelona quel dela Mota estaua
tant cerca del enemich, hisque grandissima multitut de gent, que
apenas resta ningu aptes pera las armas y fou necessari que los Cleri-
sia hichs, Capellans y frares las prenguessan per la guarnitio de
las murallas y portals
Cerca del Hostal de la Cruu y sloch de Monmalo se encontra
lo dela Mota ab la retraguardia del Enemich que li feu cara
los Caualles Catalans per tenir la Vanguardia foren los primers
que toparen ab lo Enemich; tinqueren los nostres Victorios Com-
bat que entre morts y farits del Enemich foren mil y Don
Vicens de la Marra General dela Caualleria resta pres. De nostra
part moriren dels Cathalans don Ramon de Vilalba, y de alli a dos
dies, Don Gaspar de Requesia Capita de Caualls Don Joan de Copons Co-
manador de sant Joan, y apres don Joan Camarit y molts de na-
frats
§. Vint y nou tenint Intelligentia lo Enemich que en lo Pont de sant
Saloni era Don Joseph Biure y de Margaint Gouernador de Catha-
lunya ab molta gent que li anaua acudint dels Somatents y Ventse
Impossibilitat de poder passar per estar tota la terra en armas

determina tornarsen ala Volta de Carrassa hont hague de escaramus-
sar en diferents parts ab la gent dela terra

Partí lo dela Mota de Martorell tres horas antas del die per guanyar li
al deuant que estaua a Vna lleuga de Vilafranca en lo lloch dela granada

Don Joseph Margarit sabuda la contramarxa del Enemich al ma-
teix die de Vint y nou partí ab tota la gent de Sant Saloni en Ves la
Beguda y Fiera per oppozarse en aquells passos en cas quel enemich
desuias den contrarse ab lo Señor dela Mota y no atrauessa en Ves
Igualada y de allí a Vroell

En tota aquella nit no feu lo Enemich Camí, ni se auensa ara fos
per estar cansats los Caualls, o, no ser pratichs dela terra que tenian
temps de acostarse en Ves Carragona y Saluarse

A Trenta Diumenge ala matinada sabut per lo señor dela Mota
hont era lo enemich tenintli ja presos tots los passos posa en orde
de Batalla sas tropas y Infanteria y ab sumo Valor lo ana
enuestir, comensaren los Moscates enuestir la Infanteria Enemiga
y sufrint dl pujar las Carregas esperaren a dar la sua al puyar
alt (que estauan en Vna Vall) ab ques comensaren a descobrir
los Infants Enemichs, en est temps enuestí lo señor dela Mota ab la
Caualleria al Exercit Enemich Donaren los nostres la Carrega
ab tant Valor que Dentre los Enemichs rompre comensaren a de-
manar quartel dient Viua Franca embaynant las Espasas y
posant las pistolas en las cindas, lo qual los fou Concedit ab Vidas
Saluas fou Cerca de Vilafranca

Lo General Don Pedro de Aragon acompanyat de Cabos ma-
jors ana rendirse ab tot son Exercit al Señor dela Mota y a las
armas del Rey Christianissim

S'aprofitaren los nostres de Ores mil Bestias entre Caualls y
mulas y Trenta mil Doblas, Dos cents Vint y quatre o fitials
se prengueren y sens estos sen portaren a Franca Dos mil cent
Sinquanta homens

Lo General y D. Francisco Coralto antes de entregar las Es pa-
sas las romperen, los quals foren portats en Barcelona en
presentia del Virrey

Abril

A 1 La Ciutat de Barcelona feu moltas festas de deuotio y lumi-
narias en demostratio dela Victoria
Rebe lo Viriey Carta de sa Mag.t en la qual si ordenaua donas
en son nom lo Basto Lo Mariscal de franca al Senor dela Mota
Oudancourt, en premi de la Victoria hauia alcansada de sos ene-
michs y de aqui aldeuant se anomenara oudancourt
A tres se feu Vna Professo en Gerona com la de Sant Marcis en
actio de gratias dela Victoria y tres Vespras lluminanas
A nou passa per Gerona lo General D. Pedro de Aragon y Don
francisco Coralto son tinent y altres cabos que anauan preso
a franca: la Ciutat los pora Vna Companiá de Guarda lo temps
hi estigueren que foran tres dies. Lo dié antes passaren a 6 dos
tropas mil y sincs cents Soldats que tambe anaren a franca
preso
A Onse lo Mariscal dela Maillare guanya la Vila y castell
de Copliure haguela de rendir Lo Marques de Mortara que era
Gouernador per lo Rey Catholich, per falta de Ayoua que los nos-
tres miraren lo pou del Castell hil Vmpliren de Vana ven
dila lo Marques a 6 pactes honrrosos trahent dos pessas de
Artilleria y totas las armas y Bagatge, feren anar los Cas-
tellans per franca a Pamplona de Nauarra
A Vint y dos passaren per Gerona tres Embaxadors de la
Diputatio que anauan a dar la Benuinguda al Rey Christia-
nissim
A Vint y quatre entra la Magestat a Rossello y se alloja
en lo Moch de Sant Feue en lo mas den Pauques y pora Siti
a Perpinya a do son Exercit
A Vint y Vuyt: de coslla lo Mariscal Oudencourt de enemichs
cent Sinquanta en lo Coll de Balaguer que feyan Arsovi-

per darse la mal los de Tortosa a los Tarragona - - - -

A Vint y nou passaren per Gerona quatre Embaixadors de la Ciutat de Barcelona que anauan adar la Benuinguda a sa Magestat

A Trenta passa per Gerona lo Virrey, que anaua a besar las mans al Rey no Voloc entrada los Jurats li feren Visita y seli pora Una Compania de guarda

Maig

A Tretze enuia la Ciutat de Gerona quatre Embaixadors hu de Cada estament que foren Juo ornos Militar Joan Pau Serpina Ciuteda francesch Marti Mercader, Anthoni Moliner Menor al Rey Christianissim de França que era en Sant Feliu de Rosello adarli la Benuinguda

A Setze los dona Audientia anaren apres en Narbona a Visitar lo Cardenal Plotxa lliu no li parlaren perque estaua desganat sibe Seriqueca la Ciutat

A portaren dits Embaixadors Una Carta de sa Magestat Scrita en francez a depart Un pager que staua traduida en Catala de thenor Seguent

De Part del Rey

Charissims y ben amats sa obligatio que Noraltres nos haueu porat per medi de Nostres Embaixadors y per La Vostra Sletra al nostro arrimo en esta Prouintia y lo Testimoni que Noraltres nos haueu donat dela Vostra obedientia y aficio en Ves nostre Seruey essent nos estat grandissim: hauem Volgut feruos Coneixer per esta nostra Sletra y assegurarnos que si com noraltres confiam enteramentde Vostra grandfidelitat axi tambe no desitjam cosa Mayor que Continuar per feruos gozar los efectes de nostra Real

assistentia y protectio y es cert que nosaltres no haguerem pres
Vn treball de Vn tant llarch y perillos Viatge y no supurtaham
los gastos tants grans que fan las Armadas que tenim en esta
Prouinitia sino per lliurarse enterament delas opresions dels
enemichs y procurar tot lo repos y libertat que desitjan tots
els nostres Bons Subdits y no essent la present per altre fi
no la farem mes llarga ni mes expressa. Datt. en la Campana
de Perpina a Tetze de Maig 1642

Lo Sobre Scrit deya

A nostres Cars y Bons Amichs
Los Consols e, habitans de Gerona

Louis
Sublet

A Vint passaren per Gerona lo Regent Daltres Jutges de
Concell y lo Thezorer que anauan a rebre al Rey ala Campana
la Ciutat los feu dar la benuinguda per quatre personas

A Trenta hu: entra la Armada de Mar del Rey Christianissim
en lo Moll de Barcelona que es de Siniquanta quatre Vaxells
y Vint y duas Galeras es yeneral lo Marques de Brese fill del Virrey
despres sen hi ajustaren nou Vaxells que foren Sexanta tres

Juny

A Nou ab Vna embaxada que feren los Castellans de Tarra-
gona als nostres, ne mataren vn prenoueren trenta de Cauall y
prengueren don Josep Dardena Gouernador dela Cauallena a Ca-
thalana y a Josep de Caramany Capita de Caualls despres los
trocaren ab tres Capitans de Cauall y tingueren libertat

A Deu fen ana dela Campana de Perpina lo Rey a Basiers
apendrer Vns Danys Antas de anarsen sa Magestat dela Campana
Scriqué Vna Carta als Concellers y Saui Concell de Cent dela Ciutat
de Barcelona del thenor seguent

De part del Rey.

Charissims y Ben amats essent necessari per recobrar nostra perfeta

Salut, que es estada alterada Vn poch ab la denatentio que hauem
feta en estas parts de anar per alguns dies perdrer ayguas saluda-
bles que fem aportar en nostra Vila de Basiers: hauem Volgut dar-
uos auis de aquest Viatge que sera lo mes curt quens sera possible
partint dema de aquest loch per dit efecte ab Vna molt ferma re-
solutio de tornarhi, Deu ajudant dins quinse dies per acabar esta
empresa y continuar la executio dels designes per los quals hauem
[illegible]at nostre Regne per Venir aesta Prouintia dexant en esta
Cap totas nostras tropas y aximateix los qui seruexan a la
guarda de nostra persona, y totas coras en lo honestat que requer
Dalx lo gouern de nostres charissims y ben amats cosins los
Mariscals de Schanberg y de la Mellera no tenint mayor cuyda-
do de cosa que remetre nostres fels vassalls desta Prouintia dins Vna
plena possessio dels Priuilegis y defensios tant dins com se sap
ho feren nostres predecessors, quant hi regnaren assegurantuos que
entre tant hi contribuirem sempre en tot lo que tinga dependentia
de Vosaltres y sobre asso. Nos pregam a Deu quens tinga charissims
y bens amats en sa Santa guarda. Escrita al Camp deuant Per-
pinya als Vuyt de Juny 1642

Louis
Sublet

A Catorse: Rendi lo Senor de la Mota al Castell de Monso en lo
Regne de Arago la Vila la la hauia presa a Vint y nou de abril
deixay guarnitio francesa

A Trenta passant la armada del Rey de Espanya deuant
Barcelona que era de trenta sis Vaxells y deu Galeras que se en-
tenque anaua per socorrer Perpinya, la enuestí la nostra de
Rey Christianissim y pelearen las dos armadas gran discurs
de temps

De la nostra ne restaren estropessats tres Vaxells y estant aser-
rats lo Galeo de Guissa ab lo de Santa Madalena que era lo

Almirante de Carrera de Indias foren los dos abrasats per vn Burlot de focs quels encontra, lo qual despedi nostra armada pera cremarne dels Contrains y encontra lo nostre de Guissa ab la Almirante de Carrera de Indias y los dos anaren a fondo cremats no saluantse de la gent apenas ninguu: Dels Enemichs fou rendit lo Galeo Sant Thomas y entre llansats a fonts y cremats foren sinch Era General de la Armada Enemiga Lo Duch de Autat Real

Agost

A Vint y Vuyt prengueren las Galeras franceses quatre Vaxells del Rey de Castella entre las Medas y Palamos que eran restats allaras per descarregar Viures

A Vint y nou se concloqueran los pactes ab los assitiats de Perpinya, que si no tenian socorro de quatre Mil Infants y mil Caualls y quatre centas Carregas de Blat rendirian la Plaça de Perpinya a nou de Setembre al Rey Christianissim de França

Satembre

A Dos: hauent tingut auis Gerona del Gouernador de Cathalunya que lo Enemich de Arago se era Juntat ab lo de Tarragona per Venir a socorrer a Perpina y que enuias cent alas Trinxeras y fortifications se hauian fetas prop de Girant de Gualbas a efecte de Impedirli lo pas.

Promptament feu marxar la Ciutat tres Companias que venian de torni la de Joan Pau Perpinya, Don Ramon Xanmar, y Joseph Jutglar

A Vuyt Licentia lo Gouernador sen tornassen las tres Companyias que hauian marxat fins a Sinas ab que la Ciutat

ne fes Una de cent homens de gent Voluntaria per temps de quinze dies fins los regiments de frances que eran en lo Siti de Perpinà fossen Juntats a lo Exercit del Senor de la Mota per oposarse als designes del Enemich y axi ho conserta La Ciutat restant per Capita de eixa Compania Don Ramon Catmar y los demes sen tornaren en Gerona y apres laltre tambe

A nou alas Vuyt horas de mati hisque de la Vila de Perpinya lo Marques de Flores de Auila cabo de la gent del Rey Cathòlich entregant la placa al Mariscal de Schonberg y de la Mellerca General del Rey Christianissim, hisqueren ab sis pessas de artilleria, Cordas enseras, y Balas en boca y Dos cents Carros y alguns set Cents moscates Comboyarenlos per Mar algunas Barcas fins a Tarragona

Pactaren que si algun Catalla Volia esser Vassall del Rey de Castella y tingues azienda en Rossello Seli Concedit Vuyt meses de temps per poderla Vendrer

A Deu: Degollaren en Lio per orde del Rey Christianissim al Senor de Sant March dit Mossur le gran que era de son real Concell per Una Coniuratio que Seli proua contra la Mag

A Cretze per la recuperatio de Perpinya Se feran assi en Gerona tres dies Illuminarias y tres oficis y professo Solemne

A Setze entraren en lo port de Roses la Armada enemiga que era de trenta tres Galeras, y quaranta Sinch Vaxells era General lo germa del Gran Duch de Florentia, dexa en la fortalesa per guarnitio Dos mil Castellans y embarca la Infanteria que antas hi era

A Trenta Se rendi al Rey Christianissim la fortalesa de Salsas Concedirense als Castellans los matexos pactes que als de Perpinà

Per Un auis que Minique de Anis Se Sabe com la flota de Castella que uenia dela noua espanya Se perde Sino Una nau Inglesa al canal de Auana y lo Vaxell Ingles no Volgue anara castella per temor no Lembargassen

Octubre

Relatio dela Victoria ha tingut nostre Exercit Cerca de Sleyda

Dos se sabe en nostre Camp que los dos Exercits dels Castellans lo qui era en las parts de Tarragona se anaua ajuntar ab lo de Aragó pera sitiar a Sleyda com ho feu de Juntarse y era de Djuuy ta denou Mil entre Caualls y Infants gouernat tot per lo Marques de Saganes

Sabent lo Enemichs que era a Vilanoueta, que lo nostre Exercit marxaua en ues ell se retira al Sloch de Torre de Segre

Ores passà nostre Exercit dins la Ciutat de Sleyda per anar a Vilanoueta a occupar lo puesto que lo enemichs hauia deixat

Sis tingue auis lo Mariscal dela Mota que lo Marques de Saganes marxaua per Juntarse ab los altres

Set lo Mariscal ordena sas tropas era nostre Exercit de dotze a tretze mil entre Caualleria y Infanteria

Dit dia: alas deu horas de la matinada se comensa la galeo acometent primer la noblesa de Espanya y la Caualleria dels ordens sustentada per mes de dos mil Caualls y quatre mil homens de peu dels regiments del Princep y del Compte Duch que acometeren los primes ab tal resolutio y forças tant superiors alas nostras que qualsevol resistentia que pogues fer la Cauallería de nostra dreta fonch forçada y al Senor de Cerrail al primer enquantre si romperen los Brasos los Enemichs passaren fins a la eminentia, ahont hi hauia tres pessas de Cano nostres, de que se feren mestres. La ma esquerra fonch atacada ab lo mateix Vigor y en lo mateix temps: al primer choc feu mort lo Compte de Sloches pero trobantse lo Senor Mariscal lo feu sustentar per lo Regiment de Allez ab tanta promptitut que los Enemichs foren rechaçats furiosament

Entretant nostra Infanteria fonch atacada per aquell gran gros de Caualleria pero pallearen ab tanta resolutio que no obstant la gran força que feren los Enemichs los Batallons restaren fermes in mataren molts

Vent lo Senor Mariscal ala dreta en desordre hi enuià dos Esquadrons

de Magalotri per sustentar mentres fes auensar son regiment de Caualleria que foya esquadrons, qué feu donar desobre ab tal Impetut que los Enemichs foren rechaçats fins dins logros y sens Vna eminentia quels fouch fauorable; asa retirada estauan enterament desfets guanyaren los nostres Vna dessas pessas de artilleria

La Palea dura fins ala nit que los Enemichs se retiraren sens rumor deixant nos mestres del Camp de Batalla y de tots los morts que se son trobats en numero de mes de quatre Cents gent de Condition, entre altres don Francisco Sans Vehedor General dela Caualleria dels ordens de Espanya Don Rodrigo de Herrera Comissari General de dita Caualleria Don Pedro de Lemos Sloctinient general dela artilleria mes de Sinquanta presos de qualitat y molts altres Caualliers y mil homens de Infantéria

Los Carros los seruiren per aportar ens los feritz que estimaren mes saluar, que sas monitions que sansaren totas lo que califica la condito dels nafrats y lo clany rebut

Los nostres hi han guanyats sis estandarts y quatre Banderas dels quals seruian al Rey dos Estandarts en Brodaria en lo hu estia Sant Jaume, als quatre Cantons las armas dels quatre ordens Sant Jago, Calatraua, Alcantera y Montesa en saltra la Creu de Santiago al mitg ab armas en Brodaria y Vna Bandera lo demes es restat ala Vila de Palis hauent ho axi desitjat los pobles y lo Senor Mariscall hauenhi Vinguts per marca de tant gran combat

Nos altres tambe hi hauem perdut alguns Senors de Consideratio y ofitials entre francesos y Cathalans Vint altres ofitials y Caualliers Cent Sinquanta, feritz o morts Tres Cents Soldats

Assenyalarense molts Senors francesos, y dels Cathalans los Senors Hieronym de Miquel Sloctinient Coronell del Regiment de Barcelona que si fonc sordenat ab Cent homens dels seus per anar escaramussar ab los Enemichs, lo que feu ab gran satisfacio com tambe Don Joseph Dardena, que ana a la palea ab alguns

Caualleri Cathalans destacats dels demes de la Caualleria Cathalana que era del Acord de la reserua

Prossehiments para que no sen anas lo Senor Bisbe de Gerona

Moout lo Senor Bisbe de Gerona del Exemplar de alguns altres Bisbes y en particular del de Barcelona; que demana passaport per exirse de Cathalunya donant per causa que no hauia de faltar a la fidelitat de Son Rey: per ser ell Castella que hauent prestat Sagrament y homenatge al Rey Catholich no podria prestarlo al Christianissim

Hauent entes lo Capitol que lo Senor Bisbe de Gerona tambe lo demanaua li feu Vna Embaixada Suplicantlo no demanas lo passaport ni deixas son Bisbat y Vist no demostrar de restar Suplica dit Capitol per medi de Vna Embaixada a la Ciutat se Vnissen y fessan Vn cos, peraque ab mes feruor anassan desuiant sa anada del Senor Bisbe.

Sis que fou la Embaixada resolque la Ciutat fer quatre Comissaris peraque Junts ables quel Capitol hauia fets anassen obrant lo quels aparegues mes Conuenient per al desuio

Lo mateix dic los Senors Jurats ab promenada la major poguen Juntar anaren al Senor Bisbe a Suplicarli ables majors encariments possibles no Volgues desemparar esta Ciutat y com responges no li era possible restar donant per causa el no poder prestar lo Sagrament y homenatge al Rey de Franca. Vist la Ciutat no podia apertar de Son Intent

Vinit seniore als Senors Diputats Impedissen aque nos despedis lo passaport, los quals responguereu que per esser la acho que sels demanaua sobre cosa merament de gratia no podian reduir a aquella a efecte per alguns Inconuenients quey considerauan. Empero que entot cas sels demanas de Justitia exirian de prompte per ella ab la forma que la Diputatio ha acostumat

90

Desitjant lo Capitol y Ciutat desuiar la anada del Senor Bisbe per
tots los medis y Camins quels fou possible tant per lo amor que
li tenian com tambe per Satisfacio axi ab los naturals com estranys
de que ara ni en algun temps sels pogues Imputar culpa ni descuyt
en la absencia de son Prelat fou determinat y resolt entre Capitol
y Ciutat que per medi de dos Vuyt Comissaris seli presentas ab acte
lo paper seguent

Molt Ille. y Rm. Senor

No obstant que despres de hauer tingut noticia los Canonges
y Capitol de la Sancta Iglesia y los Jurats desta Ciutat de Vicha
de la Resolucio que tenia V. S. Ilma feta de deixar la Iglesia y
Bisbat demanant per dit efecte ab Instancia als ministres de
sa Magestat Christianissima Senor nostre Deu lo g.de y Passa-
port hajan fet las diligencias, que han pogut axi ab lo consis-
tori dels molts Illustres Senors Diputats Suplicant los fossen
seruits procurar no seli Concedis a V. Sa Y encas seli concedis
Impedissen lo poderse Valer dell, com tambe ab V. S. Suplicantli
ab moltas Veras dit Capitol per medi de dos quatre Comissaris
y dita Ciutat per dits los Jurats y promenaras fos seruit fos-
pendrer la dita Resolucio, tant preiuditial al bé publich, axi
Esperitual com temporal de la Iglesia Cathedral y de totas
las demes de la present Ciutat y diocesis y al Consuelo de tots
los subdits y ouellas de V. Sa aqui amam Veneram y estimam
com es raho, y reconexem lo amor que sempre V. Sa com a
Pare los ha mostrat lo Cuydado que com a bon Pastor ha tin-
gut de son be esperitual y temporal y lo feruor zel ab que ha
gouernada la Iglesia ab los acertats efectes, que la experientia
ha ensenyats, Veient que totas estas diligencias no son estadas
poderosas per alcansar de V. Sa esta merecantas be, que per-
seuera en la Resolucio presa de dexarnos per la exequcio de la

qual de V.S. lo passaport concedit, conforme feu merce de
notificarho al dit Capitol a trese, y a la dita Ciutat despedire
de sos Jurats a Catorse del present mes no perdent los dits Capi-
tol y Ciutat las esperancas deque han de commoure las pater-
nals entranyas de V.S. las multiplicadas y repetidas suplica-
tions de sos fills y humils Subdits sentint viuament lo descon-
suelo de la ausentia de son Pastor y Prelat moguts del amor
entranyable aquels obliga la lley Diuina y natural y dels
dons dela naturalesa y gratia que Deu ha comunicat a V.S.
y deque com a bon Prelat ha sabut vsar en Benefici de sas
ouellas y del temor gran dels danys spirituals que en la fe
y puresa dela Religio Christiana podan patir sis veu hen
desemparats de Capita quils defense; de Pastor quils sustente
ab lo past dela Verdadera Doctrina; de mestre quils ensenye
lo Cami dela Veritat y de Prelat qui disposse y ordene las
actions Sagradas dels Pastors Inferiors; y finalment moguts
dela Viua pena quels dona la nota que sena tan gran a totas
las personas estranyas deque V.S. los deixe tenint per cert,
que es per faltas seuas y per causas que hauran dadas a
V.S. com a dolentas ouellas, Suplicam a V.S. y Ma. humil-
ment ab las mayors veras possibles, per medi de sos Embaxa-
dors portats a sos peus de V.S. que se serueixca de suspendre
sa partida y de no deixar sa Iglesia y ouellas que Deu li
ha comenadas y de euitar los Immensos e Irreperables danys
que ab la ausentia de V.S. sels causarian a tots y si acas V.S.
te algun recel, lo que nos creu no tema V.S. ni repare encara
que oferexem axi lo Capitol com la Ciutat y tots los della
a V.S. que quant hi hagues la menor ques pugua pensar
axiran al reparo y defensa dell y assistiran y seruiran

92 a V.S.ª sempre ab las aziendas y Vidas o, si peruentura te V.S.ª
causas tan grans quel pugan obligara dexarlos y de Cumplir
a obligations tant precisas com tenen representades si e V.S.ª ser-
uit antes de anarsen desta Iglesia y Bisbat Comunicarlas all
Summo Pontifice que si Sa Sanctedat las dona per Justas com-
a fills de obedientia encara que ab gran desconsuelo passaran y
obehiran alo que Sa Sanctedat manara y deno desemparar los
V.S.ª fins tinga resposta de Sa Sanctedat, y no seruintre V.S.ª de
ferlos eixa mentre sos lasfara endonarlos las ditas causas all
pra desta; pera que pugan Veurer si poran donarli algun remey
o ferlo que mes Conuinga a son reparo, que ademes que tenan per
cert que fara V.S.ª en asso lo que es mes del Seruey de Sa Diuina
Magestat y Benefici Vniuersal de tots sos Subdits ditta Capitol y
Canonges de ditta Sancta Iglesia y Jurats de la Ciutat de
Gerona ne rebran de V.S.ª molt Singular gratia y mercè
De la dita presentatio ne fou lleuat acte per lo notari del Capitol
y Secretari de la Ciutat a Vint y dos de octubre del Corrent any
mil sis cents quaranta dos lo qual se ordena restas Continuat
en lo manual de Casa la Ciutat

Vint y tres enuia Lo Senor Bisbe als Comis-
saris del Capitol y Ciutat lo paper Seguent

Respondiendo el Muy Ilre y R.mo Senor Obispo de Gerona
Don fray Gregorio Parcero, a Vn papel que por mano delos muy
Illustres Comissarios del Cabildo y Ciudad de Gerona se le ha pre-
sentado a Veynte y dos de octubre deste ano 1642
Dixo Su Senoria que reconocia en esta action como en todas
las demes que hauia experimentado en mas de ocho anos que
Indignamente Gouernaua este Obispado el Summo amor que
Sus Senorias le tenian y la Summa estimacion con que Su

Zelo Sancto atendia ala Veneration y honrra de sus Prelados y atodo lo que sele representaua mayor Seruitio de nuestro Señor y Bien del obispado y que quisiera que su reputation y su consientia le dieren lugar para pertuarse en su Seruitio y compañyia; pero que el estado que hoy se halla el Principado hauiendose salido del todos los Señores obispos estrangeros por no faltar alafidelitat de su Rey Corriendo en su Senoria las mesmas razones y otras particulares se es forsora la Salida, la qual Exsequtara con Summo dolor y tristesa por obligarle su Suerte a, ausentarse delas ouejas que tanto amo

Que las rasones que tiene las ha representado por Scrito y de palabra alos Señores Diputados en el tiempo que gouernaua el Principado los quales dieron Cuenta dellas asu Sanctidad y al Señor Mariscall de Bresse; quando se Juro Virrey deste Principado que la dio tambien asu Rey y que asus Senyorias la ha dado reseruando las que tocan alo Interior de su Consientia para darlos a su Sanctidad Siempre arrodillado y rendido asus pies Sanctissimos para obedecer en todo sus ordenes y que si Dios fuere Seruido se ordene que Buelua asu obispado reconociendolo por Summo fauor, con hazimiento de oratias Boluera gozoso hazer compania asus Senorias y alentando con su Sancto Zelo libro delos Inconuenientes que ahora tiene gouernara gustoso asu obispado y que la Justification delas razones que tiene para Salirse se conoce enque hauiendo sus Senorias como diren en su papel y consta atodos, hecho tan apretadas diligentias con los Señores Diputados para que procurassen Impedir, no diuertir el passaporte de su Salida, pues no lo han podido alcansar haziendole asu Senoria la merced que se hazen es Senyal que los Señores que gouiernan el Principado, no tienen por Summamente Justificadas sus razones para dexarle Salir

ho orden Superior para no poder lo escusar. Y lo cierto es, que qualquier resolution que se huuiere tomado la reputacion y consientia se obligaran a su Senoria para Instar, para no Gouernar Indignamente con Vna nota tan grande Vn tal Illustre Rebanyo

Nouembre

A Dotze: despres de esserse despedit lo senor Bisbe del Capitol, Ciutat y conuent, hisque de Gerona y sen ana a la Vila de Blanas per embarcarse fins a Valentia y de aqui anar en Castella

Lo de Barcelona ja sen era anat antes a Dotze de octubre - - -

Desembre

A quatre: de dit Jura en Barcelona per Viriey y Capitu General del Principat lo Mariscal de la Mota

Mori lo Cardenal de Richelieu y per fer entendre la mort al Principat de Cathalunya escriu lo Rey Christianissim Vna Carta anals Diputats del thenor seguent

A Onse escrigue lo Rey la Carta seguent anals Diputats.

Jesus Maria Joseph

Charissims y ben amats, Cada qual sap los grans y senyalats serueys que tenim rebuts de nostre charissim y amantissim cosi lo Cardenal de Richelieu y de quants bons successos es estat seruit Deu beneir los Concells quens ha donats ningu pot fer dupte, que nos no sentiam tant quant deuem la perdua de Vn tant bo y tant fel ministre. tambe Volem que tot lo mon conega quant nos ha pesat y quant cara es la memoria per las prouas que Volem donarne en totas occasions: Pero essent dut que los Sentiments que deuem tenir per lo Gouern de nostre estat y lo be de nostres negocis sian preferits atots los altres nos obliga atenirhi mes Cuydado, que may y aplicarnos hi de tal manera que puguam mantenir los grans progressos, que per lo

present tenim, fins que Deu sie seruit donarnos Pau, que es estat sempre lo Vnich blanch de totas nostras empresas per lo compliment dela qual no perdonarem si es menester a nostra propria Vida. Per aquest efecte hauem presa Resolutio de continuar las matexas personas dins nostres Cancells quens hi han seruit durant la Administratio de nostre dit Cosi lo Cardenal de Richelieu y de aplicarhi nostre Christianissim y ben amat Cosi lo Cardenal Mazarin quens ha donadas tantas prouas de sa aficio, de sa fidelitat y desa capacitat en las diferents occasions en que lo hauem empleat en les quals nos ha fets seruey de molta consideratio que non tenim menos Seguretat que si fos nat nostre Subdit. Nostre principal pensament sera sempre de mantenir la Dona Vnio y correspondentia que es estada entre Nos y nostres aliats de Viar ab lo matex Vigor y firmesa en nostres negocis que hauem guardada, tant que la Justitia y la raho nos donaran loch y de continuar la guerra ab la matexa aplicatio y matexas forsas, que hauem fetas desde que nostres Enemichs nos han forsats de ferla fins que Deu los haya tocat lo cor y nos puguam ab tots nostres aliats contribuir a lestablisment del repos dela Christiandat, pero de manera que si fa tant solament que en lo esdeuenidor cosa no la puga torbar. Asso es lo que hauem iuzticat esser apropsit de feruos saber per raque conegau que los negocis desta Corona seran sempre conduits de la matexa manera que son estats fins ara, ademes de les quals tindrem continuament Vn particular Cuydado del que tindra la mira a nostre Principat de Cathalunya per guardarlo contra tots los esforsos dels Enemichs; Pregant sobre asso a Deu quens tinga Charissims y ben amats en la Santa guarda Escrito a Sant German en Laye als onse Desembre 1642.

Louis-

Bauthillier.

Carta del Eminentissim Cardenal Mazarini als Diputats

Jesus Maria Joseph

Per la lletra que lo Rey los Scriu sabran la perduaque Sa Mag-

ha feta en la persona, de mon Senor lo Cardenal del mes oranij mes
fel ministre que haya may estat empleat en los negocis desta Corona
Deu ha Volgut la Eminentia passas de esta a millor Vida als quatre
de aquest mes, entre mitg dia, y Vna hora, y despres que tota la matinada
hauent li donat son mal aloun descans cada qual creya quen escapaua
la Diuina Bondat es estada seruida disposarne altrament ab que
Veuran per la letra de sa Magestat lo sensible disgust que
Juntament la Resolutio que ha presa per la Administratio de sos ne-
gocis. Jols Supplico de creure que ab los seruejs que jo li fare, los de
Cathalunya meseran sempre en molt particular consideratio, que
Jo hi contribuire de tot mon possible perque tinguen tot lo contento
quen porian esperar dela Bondat de sa Magestat, y dela affitio que te
ason Pahis aco sera desta manera que Jols asseguran continua-
ment que Jo so ab tota Veritat a Sant Germa en Laye als 8et
Desembre mil sis cents quaranta dos

De V. S.a J. humilissim.a
y afficionadissim seruidor
Chamigenij

Successos Del Any:

1643.

Foren Jurats

Juo de Ornos Militar.
Misser Rafel Prats Ciutada
Jaume Camps Mercader
Anthoni Molinet Menor.

Janer

A Vint y sis: se asenya la Diada perque tots los Militars de Cathalunya, sindichs delas Vniuersitats y demes que tenen Vot en Corts anassen

aprestar lo Iurament de fidelitat al Rey Christianissim de franca
y perso se daran Cartillas, alas Vniuersitats Capitols y Militars y
despres se feren Cridas assenyalant dita diada y lo Soch la Ciutat
de Barcelona en presentia del Virrey lo qual Iurament se feya
en esta forma.

Entrauan los qui hauian de Iurar en lo aposiento hon assistia
lo Virrey y ministres Ils seruian y apres los anomenauan
y lo anomenant fent tres reuerentias deuant lo Virrey. posaua la
ma sobre Vn Christo que staua sobre Vn missal y antes llegia
lo Secretari lo que hauian de Iurar que era tota fidelitat a Lluis
tretze Rey de franca y Comte de Barcelona

Lo dit Iurament se anaporrogant fins a nou de febrer que acu-
saren contumatia per los qui noy hauian assistit

Las Viudas mullers de Militars que no tenian fills grans Iura-
uan per Procuradors homens no sels admetia procurador mas
la tal sels daua temps fins estiguessan bons

Fabrer

A Dos se Embarcha lo Senor Bisbe que fins dit die se hauia
estat en Blanas y lo Gouernador de Cathalunya hi ana diui
se embarchas per hont li apareguessy per ordre del Virrey se li enuia
Vna nau per portarlo fins a Viniarots dit Senor Bisbe no Volgue
prestar lo Iurament de fidelitat al Rey Christianissim de
franca

Mars

A quatre se obri lo Banch que la Ciutat hauia resolt de
tenir prenent y donant lo ters de la moneda de Vellon.

A Deu se feren accions de Gratias en la Seu Cantant lo
Te Deum per la Victoria hauia tinguda lo Marisca l de la Mota
que tenia lo enemich Sitiat a Miraulet feu alcar lo Setimantli Dos
Cents Castellans, y sis mil y Dos Cents y dos pessas de artilleria sucelhia.

tres del Conseu

Abril

A Dos lo Castell de Lleo situat en la Vall de Aran y alguns llochs de ella se entregaren al Rey de Castella era Gouernador Don Hyacintho Corralla

A Vint Don Joseph Margarit Gouernador de Cathalunya rendi lo Castell de Lleo ab pactes ordinaris quanyant antes dit Gouernador ab algunas Companias del Batallo que constavan de set cents Cathalans las trinxeras del Enemich obligant los a fugir no sols de dits fortifications pero encara de la placa de armas de Viella y demes llochs circunuehins restans sols en Una torra de dita Placa de armas Un Alfers ab vint y dos Bolons que foren rendits.

Per Castich de Una tant gran eleuccia mana cremar lo lloch de Viella donant sacho que passan de Trenta Mil Escuts de lo que los Soldats se son aprofitats

No tenintse segurs en lo Castell Lleo Don Hyacintho Corralla ni los Soldats Aragoneses ni Cathalans Enemichs de dita Vall los sequasses Resolgueren de deixar per cabo Un Estranger ab Sinquanta Sis Soldats de natio Bolons y Italians prometent los portar Socorro dins quatre dias y ells prengueren la Via per lo port de Benasch per anar en Arago fugint sens ordre y per lo Cami donaren en mans dels Soldats de la Gascuniya que Venian per Socorro del Gouernador y trauaren escaramussa en la qual ne mataren molts hiri feriren de presoners y entre altres a Don Martin Deslorhis teper Cert los demes se son perduts endit Port de Benasch per la molta Neu hi hauia

Sis dies estigue dit Gouernador parlamentant ab los del Castell y fent praparatio de minarlo se resolgueren los de dintre de Entregarse y combeyant los fins ala ralla de Arago

Maig

A quatre lo Mariscal de la Mota Duch de Cardona que se li hauia feta merse del Ducat y hauent ordenat a Mossur de Ferraciervo Mariscal del Camp de Encaminar Deu tropas de Caualleria y Infanteria per assinar lo Castell de Almenar ab hes pressa de Cano

A sinch Vehent los assitiats quels atacauan Valerosament demanaren lo matix die parlament y Volent fer lo Concert Massa auentatat se continua de Barels que fou Causa quels obligo a rendirse sens altre Conditio que a Vida Salua y preson de Guerra.

Lo Cabo era Don Joan Mola Gouernador de Saglaca los nostres la hauian tinguda abans deu dies deuant tot lo Camp del Rey de Castella abans de rendirse Y aras los nostres la han recobrada ab Vint y quatre horas.

A catorse morí Luis tretse Rey Christianissim de Franca que Deu tinga en Sancta gloria

A louns dies antes de Sa mort trobanse desganat feu de sa ma Vna dispositio y declaratio delas Cosas del estat de son Regne encas Deu disposas de Sa Vida, del thenor seguent

Declaratio

Del Rey Luis tretse que Deu tinga en sancta gloria ahont deixa lo orde y modo que ha de tenir y guardar la Reyna Verificat en lo Parlament de Paris als Vint y hu de Abril de mil sis Cents quaranta tres

Luis per la Gratia de Deu, Rey de Franca y de Nauarra atots los presents y que han de Venir y ser Salut y Pau en nostre Senor Jhesu Christ

De nostra Scientia, potestat entera y auctoritat Real hauem ordenat y Volem y ordenam y de nostron gust antes de nostra mort que tot lo temps anterque nostron fill primogenit lo Delfi sinsa,

tant que tinga la edat de Catorze anys complits, o, encas que nostron fill primogenit lo Dalfi Vinoues a morir, com tambe de nostron segon fill lo Duch de Anjou nostra amada y cara espos a y Dona Compania la Reyna mare de nostres fills sia Regenta y Gouernadora en França y que ella tinga y aella li toque la criansa y Instructio de dits nostres fills Juntament ab la Administratio y Gouern de tot lo Regne fins atant que aquell que haura de Reonar arribe ala edat de Reonar ab concentiment pero de tot lo Concell y dela manera que ordenarem mes Baix. Y encas que dita Reyna despres de nostra mort succehis en lo temps de son Gouern alguna Indispositio y acabas sos dies antes que nostres dits fills arribassen ala edat de gouernar: ordenam declaram y Volem que ella ab parer del Concell que ordenarem mes baix puga elegir alguna persona, ala qual li tocara lo gouern y criança de nostres dits fills y del Regne fins atant arriben a la edat dita. Declarant des de ara que·u confirmam y fem Bona la dispositio que sera per ella feta com si nos la haguessam ordenada y disposada de aquella manera Y per Testimoni de aquesta Veritat no sera nostre Amat Germa lo Duch de Orleans que ninguna cosa de las succehidas sonestadas Suficients per disminuir la aficio gran y Voluntat que tenim a sa persona ordenam y Volem que despres de nostra mort est Sie Loch Tinent General del Rey menor entot cas las Prouintias de França exercitant aquest ofici mentres no sera de edat de Reonar mon dit Primogenit lo Delfi, o, per cas de sa mort mon Segon fill lo Duch de Anjou, debaix pero la auctoritat de la dita Reyna Gouernadora Regenta y del Concell que ordenarem mes abaix: y no obstant la Declaratio feta Legida y registrada en la nostra Cort del Parlament de Pans la qual priuaua de tota Administratio dins nostre Regne. Nos la

derogam y anullam com la sa hauem anullada, y derogada per las presents. Per esta causa y efecte confiam ins prometem de son natural que honrrara y estimara nostra voluntat ab obediencia entera, y leal y que ell seruira al Regne y a nostres dits fills ab la fidelitat, afficio y voluntat que son naixaments sa sancs y las gratias de Nos rebudas la obligan. Declarant pero que encas que el Vingues a contradir ab alguna cosa sent contraria a nostres ordens en tal cas ordenam y volem y per la present Declaratio manam que sie priuat del tot del dit carrech y ofici del Lloch Tinent General priuant expressament en tal cas a tots nostres Vassalls que nols reconeguan ni li obehescan, com aqui no te tal carrech ni ofici: Pero tenint Nos vna assegurada esparança de la Virtut, pietat y prudencia que ha de tenir ab aco nostra amada y cara Sposa y Compania la Reyna Mare de nostres dits fills y que ha de enovandir y ensalcar nostra Corona, Pero com lo Carrecs de Gouernar es de tant gran pes que ab ell Consisteix la Salut y conseruatio entera de nostre Regne y que es casi Impossible que ella puga tenir vna total y perfeta Cognitio tant necessaria per la resolutio de tants grans y dificils negocis que no se alcansa sino ab vna gran experiencia, per tant hauem Judicat ser de molta consideratio y per consequent molt necessari establir, ordenar, y fer Vn concell que sie sempre prop della per lo Regiment y gouern donantli auis de tot poriantlo, pero debaix la auctoritat. Los grans y Importants negocis se resolvran ab Vots y per millor disposar lo orde aquest Concell hauem Judicat que no podiam fer cosa mes asertada y mes en son punt, que fer Ministres y Concells de estat a nostres amats Parents lo Princep Conde y lo Cardenal Mazarin y nostre amat y leal Vassall lo Senor Seguier

Concellèr de França y guardador dels Sagells Comanador de
nostres ordes y de nostres amats lo Señor Botiller Sobreintendent
de nostres finças y Thezorer mayor de nostres ordes, y manament
Volem y ordenam que nostre Car y amat Germa lo Duch de
Orleans y ensa ausentia nostres Cars y amats Parents lo Princep
Conde y lo Cardenall Masarin sian Caps del Concell segons lo
orde que cerno es posat; debaixo perso de la auctoritat dela dita
Reyna, Regenta y Gouernadora de tot nostre Regne Volent ex-
pressament y priuant que no pugan fer ninguna mudantia
en lo dit Concell, tant Volent lo minuir, com augmentar lo y
encas per mort o altre causa vaccas alguna delas Plaças de
dit Concell aquell lloch sie prouehit alas persones que la dita
Reyna Regenta y Gouernadora Judicara dignes, pero ab parer
del Concell fet per mes Vots

Tot lo sobredit es ma expressa y derrera Voluntat volem
manam sie Executada y affirmam de nostra propria ma
y dela nostra amada Espora y de nostre car y Volgut lo Duch
de Orleans y dels tres Secretans de Estat y de nostres ordes es-
tant tots presents deuant nostra presentia hi hauem manat posar
nostre Segell mayor. feten Sant German en lo mes de abril
del any dela Gratia mil sis cents quaranta tres y de nostre
Regne trenta tres

Louis.
Anna.
Gaston.

Visa

Phelipe Auno Bauthieller de Guenagaut
Regidas publicadas y registradas donant son Concentiment
lo Procurador General del Rey per que sien Executadas

Segons la propria forma y thenor a Paris en lo Parlament als Vintyhu de Abril mil Sis Cents quaranta y tres

Vt du Tellier.

Juny

A 1 Primer passa per Gerona que venia de França lo Senor de Argenson los Jurats li feran Visita y ell la torna y publica la mort del Rey Christianissim dient que no fessen demostracions publicas que no tinguessan Cartas dela Reyna.

A tres rebe la Ciutat Carta del Virrey fentli asaber la mateixa nova tinguessen Concell his resolgue defer Comissio a Catorse personas Juntament ab los Jurats per aque disposassen tot lo que se hauria defer en orde delas funerarias

A Sis torna Jurar en Barcelona Lo Mariscal de la Mota Duch de Cardona per Virrey y Capita General del Principat ablas protestas ordinarias quix no hauia Jurat lo nou Rey Luis Catorse

A Onse se reberen las Cartas del nou Rey y dela Reyna Regenta fent asaber a la Ciutat la deplorada mort del Rey Christianissim Luis Catorse 13

Tambe sen rebe altre del Virrey ab que fa asaber a la Ciutat hauia tornat Jurar

Carta de Luis Catorse Rey de França ques del thenor seguent

Depart del Rey

A mon car y bons amichs los Jurats y Concell dela Ciutat de Gerona

Charissims y molt amats: pensam que haura vingut a Vostra noticia segons lorde que hauem donat nostre molt amat Cusi lo Mariscal dela Mota, com nostre Senor es estat servit apportarsen en lo Cel lo Rey nostre molt gran Senor y Pare, al qual a bon dret tament nos deixa recomenada aqueixa Provincia de Cathalunya

molt Incaridament y segons lo auis dela Reyna Regenta nostra molt gran Dama y mara, es estat enuiat Priuilegi y poder an nostre Cusi per fer en nostron nom prestar lo Iurament acostumat per los Comptes de Barcelona com tenim obligatio que per aquesta vegada per totas las parts sumy tot lo mon ho concentira de bona Voluntat a causa que la nostra edat nos promet de anarlo aprestar en persona y axi lo fem per Procurador fins y atant que hi pugam anar en persona, Y apres que dit mon Cusi haura prestat lo Iurament en nostron nom nostron Intententes que ell exercite lo Carrecs en Virtut del poder que ell tindra de nosaltres lo Carrecs de nostron Lloctinent y Capità General en Cathalunya y dins nostron Comptat de Rosello y Cerdanya, que es lo que vos manem a ella present, Y nos prometem, que vos aquitareu ala Executio de tot lo desus referit fiantho a Vostron zel y efficio anostron Seruey que Vosaltres haueu fet al dit Rey nostre Senor y Pare que Deu tinga en lo Cel y de nosaltres vos podeu assegurar Vosaltres y aquella terra la matexa continuatio y Vigilantia de continuo que ell Vos ha fet Veura, conforme ho Veureu per la esperientia, y que no vos desamparerem restant pregant a, Deu Vos tinga Charissimi y molt amats en sa Sancta gratia en Paris a quise de Maig mil Sis Cents quaranta trei

Luis.

Letellier

Carta dela Reyna

Depart de la Reyna Regenta

A mon Car e bons Amichs los Jurats Y Concell dela Ciutat de Gerona

Charissimi y molt amats la Vostra aficio en esta Corona y los testimonis y obras que haueu donat de Vostron Seruey del difunct Rey nostre molt gran Senor nos fa creurer que rebreu las nouas de sa mort ab molt gran dolor y lo que de present podeu ser de utilitat

y profit per elles encomanar a Deu nostres y pregaries tant publicas com particulars per aque nostre Senor li done lo sant repos, y no dupte mes pas que Voz altres no satisfassau de bona Voluntat de continent lo que se deu fer y que lo Rey nostre molt gran Senor y fill preste la Seguretat que los Comptes de Barcelona han acostumat a fer en persona en llur arribo en lo Principat a efecte que de continent nostre Car y Ben amat Cusi lo Mariscal de la Mota puga exercir lo Carrech de son Lloctinent y Capita General en Cathaluna y lo que es necessari per la administratio de la Justitia y lo Bon orde en totas las Cosas confiam rebrem lo auis de quant Deus aquitareu ab ella tant per la memoria del defunct Rey son Pare com lo que ha fet per lo Be de aquexa terra de Concentir que lo Rey nostre fill de poca edat no tinga de anar aqui apprestar lo Juramen t ara de present en persona empero ell en persona en podent anira en aquexas parts apprestarlo y asso nos prometem de Voz altres pregant a Deu que us faca Charissims y molt amats en la Sancta gratia Dada en Paris a Sette de Maig de mil Sis Cents quaranta tres

Anna.

Le Tellier.

A Dotze hauent se slegidas en Una promenada eixas Dos Cartas a nomena la Ciutat quatre Comissaris que foren Mr Geronim Verges, Hieronym, de Real Francesch Burgues y Pere ferrer per a ferho entendrer al Capitol lo qual tambe feu Sos Comissaris y Junts disposaren la forma com se hauian de fer las funerarias del Rey

A quin se Comensaren los Jurats a tenir los ordinaris dias del dol que son tres en Casa la Ciutat hont acudiren los quatre Comissaris del Capitol a darlos lo pesame Jaxi mateix tots los finals reals y demes Persones militars y Prelats dels Conuents

eixos dies se feren per las Iglesias los tochs acostumats de Campanas

A Vint y dos se feren en la Seu las obsequias y Capella ardent hont assistiren los Jurats y Veguer ab los quatre Comissaris del Capitol y demes proms ab Caps Cubertz que eren onse entre militars y Ciutedans, que ab los quatre Capitulars y Veguer feyan Vint, que eran quatre fileras Vna ab Cada Jurat

Las funeralias se feren ab la matexa forma y modo que se eran fetas ab la mort del Rey de Espanya Phelip tercer en lo any mil Sis Cents Vint y hu

A Vint y Set se feu per la Seu Vn Te Deum en accio de gratias de Vna Victoria hauia tinguda las armas del Rey Christianis-sim com ho feu entendrer a la Ciutat lo Virrey enuiant Copia del auis sin dona sa Magestat ques del thenor seguent

Copia de Vna letra del Rey Luis.

Catorse Escrita al Excelentissim Senor Mariscal de la Mota Virrey de Cath.

MOn Cusi Jo vos fas asaber com mon Cusi lo Duch Danguien essent anat a Socorrer a Rocroy que Don Francisco de Melo Gouernador de Flandes hauia assitiat ab Vint mil homens de peu y de Set a Vuyt mil Caualls y Setze pessas de artillena que hauia dos dies la Batia, mon Cusi ha enterament desfeta la dita armada ahont son estats morts de Set a Vuyt mil homens sobre la placa y fet preseners quatre mil y Sinch cents o mes y tots sus canons presos monitions de guerra y bagatge y Vna gran Summa de diner que ells hauian aportat per pagar sur armada, y entre altres persones de marca lo Compte de Fontana que gouernaua la armada Enemiga despres del dit don Francisco de Melo; Jes estat mort y lo general Descapa ab Vn exatit numero de Caualleria y tot lo demes portat en derrota, dels nostres hi ha haguts pocas persones de Consideratio mortas no obstant que lo combat es estat

senquindlent y porfiat, mon Cusi lo Duch Danguien hies estat
seuament ferit, mon Cusi lo Mariscal de Lorpictal ho es estat de
Vantatge de Vn tir depistola albras pero sens parill de saperro-
na. Jo ne haguardo la Relatio mes enparticular, pero Jo ne
tinguda confirmatio per quatre Correus diferents y altres per-
sonas quels trobauan en la Batalla y com aquesta grandiosa
y senyalada Victoria ala entrada de mon Regne y principi de
Vna Campana y es de tant grandissima consideratio y sa ben
ueurer als enemichs de aquesta Corona quant be la patrocinia Deu
nostre Senor Jo desitjo que Vos los ne fassau donar gratias en
totas parts dins Cathalunya y que en lo demes Vos fareu donar
totas las demostrations de alegria publica que sobre aquesta
occasio se donen laqual Vindra molt apropositt pera donar
Consolatio als Pobles de Cathalunya sobre la noua perdua
del defunt Rey mon Senor y Pare y per confirmar ha aquells
que sobre aquest Cap porian hauer Vacillat Jo espero que
Deu Benehira mas armas en totas parts quios ellas no entenam
que en ferlo glorificar dins Vna bona y ferma Pau. Sobre
asso prego a Deu que ell Vos tinga mon Cusi en sa Santa
y digna guarda Scrita en Paris a Vint y quatre de Maig
de mil Sis Cents quaranta y tres.

Louis
Le Tellier

Agost

Carta del Rey Christianissim
als Diputats
De Part del Rey

Christianissim y ben amats lo Testimoni que hauem donat de

Voltra afició per mantenir y conseruar de baix de nostra obedientia nostrons bons Vassalls del nostron Principat de Cathalunya es tant poderos que noy ha persona alguna que puga duptar que es la negotiatio ques pregara per la pnt Pau Teneral de tota la Christiandat no tingan lo mateix cuydado de ella y de tots los altres Vassalls nostres, mes com es Vn negoci tant Important hi per lo qual los enemichs no faltaran de emplear tot lo que la subtilesa los podra ensenyar quant no ser per altre designe que Voler culpar la subsecio Voluntaria de esta nostra Prouintia a nostra obedientia hauem Judicat ablo paner dela Reyna Regenta nostra mara y Senora que seria molt al proposit quens enuiasseu Vn home molt Intelligent y fel ben Instruit delas leys, costums, y historia del Pahis ab tots los memorials Instructions, que seli poran donar per dar llum anostres Embaixadors que enuiarem a Monster en la Junta Teneral delas persones que tindran lo ple poder dels Princeps Interessats en la mateixa Pau per a defensar ab rahons y titols tambe com per las armas la Reunio de Cathaluiya a esta Corona, lo que hauem Volgut feruoros saber per esta Carta y diruos que tindrem agust que elegiau lo mes prest que sera possible Vna persona capas dest empleo per quel puguam enuiar seguint anostres Embaixadors y a n dells per donarlos, los memorials y titols aportara y traure dell totas las Informations quels poran seruir en esta occasio y remetentnos al demes que poriem agustar a esta Carta al nostre molt Car Cusi lo Mariscall de la Mota ne farem la pnt mes llarga que per pregar a Deu nos tinga en sa Santa guarda. De Paris aquinze de Julio de mil sis cents quaranta y tres

Louis
Le Tellier

Carta dela Reyna als Diputats

Depart dela Reyna Regenta

Charissims y ben amats lo desitg singular que tenim de conser-
uar los Pobles de Cathalunya y los Comptats Junts Vnits perpe-
tuament a esta Corona nos han fet Judicar que sera molt apropo-
sit que Voraltres enuieu assi Vna persona Intelligent y ben Informa-
da de tot lo que pot prouar la Justitia de Cathalunya a la obe-
dientia del Rey nostro molt honrrat Senor y fill per enuiarlo se-
guint los Embaixadors per la pau a Monster pera donarlos me-
morials, titols y rahons que poden trobar per ett efecte findreu
donchs elegit Vna persona capas dest empleo y ferlo ben Instruir
de tot lo que pot seruir en esta occasio enuiantlo lo mes prest per
assi per que puga partir ab los mateixos Embaixadors o, a Vn
de ells de assi per anar al mateix lloch de Monster y remetent-
nos al que Veureu sobre de asso per las Cartas del Rey nostre
Senor y fill y als que nostre ben Car y amat nostre Cusi lo Ma-
risca l dela Mota Vos fara saber mes particularment de sa part
y dela nostra nous farem la present mes llarga que per pregar
a Deu que us tinga molt Car y Ben amats en sa Sancta guarda.
En Paris a quinie de Juliol mil sis cents quaranta y tres

Anna
Le Tellier

Carta del Rey als Concellers y
Saui Concell de Cent

Depart del Rey

Charissims y Ben amats com nos altres no Volem deixar
cosa que sie pera donar a, Conexer a tot lo mon la Justitia de
la defensa dels Pobles de Cathalunya contra las armas de nostre

Enemichs y de Vur Sumicio a nostra obedientia: Axi hauem Judicat molt apropsit ab lo parer dela Reyna Regenta nostra Mara y Senora que los Embaixadors que enuiam ala Junta que se ha de tenir a Monster per lo tractat dela Pau general fossen Ben particular Instruits delas rahons, titols, y medis que poden ser representats per Sustentar Vna Raho tant legitima y Important: y seruint als Diputats del Principat peraque sen uihie Vna persona Intelligent y fahel, ab totas las Instructions, memorials, y papers que se li poran donar per est fi hauem Volgut ab lo matex parer dela Reyna nostra Senora y Mara Seruireus esta Carta peraque contribuhiau per Vostra part per lo efecte que Importa al be de eixa Prouintia y de nostra Ciutat de Barcelona y en particular per la Conseruatio de aquella Baix de nostra obedientia y remetentnos al molt car y molt amat Cosi lo Mariscal de la Mota del que poriam aqui tar en esta Carta no Vos laserem mes larga que per pregar a Deu Vos tinga nostres Cars y ben amats en Sa Sancta guarda. Paris als quinse de Juliol de mil Sis cents quaranta y tres

Louis
Le Tellier.

Carta de la Reyna als dits Consellers y Concell.

De part dela Reyna Regenta

Charissims y ben amats lo Rey mi Senor y fill y Jo hauem Judicat apropsit y necessari per la Instructio de Embaixadors que hauem elegit per la Junta se ha de tenir en Monster per la negotiatio dela pau que sie enuiat Vna persona ben Informat de totas las Rahons ques poclan representar ab totes los titols ques poden produir; pera Sustentar la Legitima Anio de Cathalunya

ab França pera donarlos als nostres Embaixadors y seguirlos
ala mateixa Junta, hauem volgut donaruos aconeixer ab esta
Carta que tindrem gust que contribuiau per Vostra part tot lo que
depenyara de Voraltres per la bona electio y Instructio de qui est
empleo sera comes: de manera que tothom vega que lo que es tant
dit y orament establert per la ma Omnipotent de Deu es tambe
apoyat de Vna entera Justitia y que la reputatio de França y
Chatnaluniya sian Igualment conserua das en Vna tant celebre
Junta sobre asso nos remetem al que nos be car y ben amat Cus-
to Mariscal de la Mota podra diruos mes particularment no fa-
rem la present mes llarga que per pregar a Deu vos tinga cha-
rissims y ben amats en sa Santa guarda. En Paris a quinze
Julio L mil sis cents quaranta tres.

Anna
Le Tellier.

Carta del Cardenal Mazarin als
Concellers y Saui Concell de Cent.

Molt Ills Senores

Jo no dupto en ninguna manera que N. S. no haya tingut
Vn gran Sentiment de dolor en la occasio sabe la mort del di-
funt Rey que Deu tinga en la gloria la perdua de Vn tant gran
Princep no podia arribar sens causar gran alteratio per totas
las parts a hont son poder estaua escampat y Vna Vida tant
plena de marauellas com la Sua no podia deixar de causar gran
Sentiment entots aquells quels era necessaria, pero com nosaltres
no pugam negar que nostre Senor ho tenia disposat de aquesta
manera, deuem dela mateixa manera confessar que Deu

nostre Senor nons ha deixat sens Remey y quens ha donat
Vna Reyna adornada de tan marauellosas Calitats y tant feta
a gouernar que no sera menester traurer en Consequentia lo gouern
passat sobre la Regensa de aquesta Princessa que encara que
sia de Sanch de Austria. Jo pucs assegurar a V. S.ª que ella non ha
retingut sino la noblesa que totas sas passions son Inclinadas per la
gloria del Rey Sonsill y per lo be de sos estats sobre tot esta te Vna tant
gran Inclinatio per lo be de aqueixa Prouintia que hauent la sempre
amada y estimada mes que las altres del Rey son Pare en lo temps
que aqueixa Prouintia era sua se por V. S.ª assecurar que sa aficio
y Voluntat es doblada y redoblada per lo be de aqueixa Prouintia
que estant per la franca com esta, de hont ella no pot esser ja may desli-
gada no sera dificultos a V. S.ª de Creurer aquesta Verita si V. S.ª
fa reflectio dels grans esforsos que la franca fa y sobre las bellas forsas
que te en pea y sobre de Sn tan gran y Don Cap que las Gouerna
per reformar la llibertat de aqueixa Prouintia y per Impedir de que
no torne per ningun temps dins lo Jugo de que Deu nostre Senor
la ha desliurada. Per mi Senor Jo no auansare ninguna cosa
de nou de assegurar a V. S.ª que entre tots los Interessos de aquest
estat no hi ha ningu que Jo sapia considerar que sitinga mes
la mira que al de aqueixa Prouintia ni que se sia vestit de
apoyar ab mes gran Rigor assegurant asso a V. S.ª en Calitat
de bon francez y com esent en particullar

De V. S.ª molt aficionat Seruidor
Lo Cardenal Mazarin

A Tarisa 13 de
Julio de 1643.

Carta del Rey al Mariscal de la
Mota Virrey

Non Cusi encaraque mos Embaixadors que Jo he elegits per

anar ala Junta ques deu tenir a Monster per lo tracte dela pau
general, estan Instruits de ma Voluntat per la Conseruatio de Catha-
lunya en ma obedientia a par que axo basta no sent necessari
que algu tinga Cuydado dels Interessos de aquesta Prouintia
pus que ells me son tan Cars com los delas Prouintias de mon
Realme, no res manco per lo ques pot presumir que los enemichs
no faltaran de cercar tots los medis per contradir ala sumicio
de Cathalunya en ma obedientia y los antichs drets de aquesta
Corone sobre la dita Prouintia. Jo Judico ab parer dela Reyna
Regenta ma Senora y Mare que seria ben al proposit que lo Prin-
cipat enuias Vn home molt Intelligent y fahel ben Instruit de-
las Leys y dela Istoria del Pahis carregat de tots los memorials,
Instructions, y titols, que li porian esser donats per a seruir de
Sum amos Embaixadors sobre aquest negoci, assi de enuiarlo
ab ells ala Junta dita. Vos fareu donchs donar als Diputats
del Principat y als Conceller de Barcelona las Letras que Jo
los Scrich per aquest effecte segons y dela manera que Vos Judi-
careu al proposit y fer que ells eleegescan Vna persona capaz
de aquest Empleo, y que no deixen res a dir del que podra ser-
uir ala Instructio de mos Embaixadors sobre de aquest Sub-
iecte tenint compte per Vostra part en que la persona que ells
enuiaran sia tan ben Intencionada, quant ben Instruida,
Jambe sera menester ferli aprestar son viatge, perco quey
hauria gran treball a ferlo passar si ells no anaua ab hu de
mos Embaixadors y remetentme a Vos deser Valer en asso
com entotas Cosas ma aficio singular per la Conseruatio de
dita Prouintia en ma obedientia Jonous ne dire mes que
per pregar a Deu que ell Vos tinga mon Cusi en sa Sancta y
Diona Guarda Pahis als Setze de Julio 1643.

Louis

§ Mon Cusi ajusto aquest mot per dirvos que Jo me remeto a Vos de donar o retenirvos las Ferras Juntas ab esta y de Vayne totalment dela manera que Judicareu ser mes auantatjos per mon Seruey

Louis

Le Tellier.

§ Donadas que hague las Cartas lo Virrey als Diputats y Conce-ller de Barcelona, fou Resolt se enuias Vna persona per la occa-sio se demanaua en ditas Cartas pagada per Igual part entre Diputatio y Ciutat fou anomenat lo Dr Joseph Fontanella Regent del Concell Real de Cathaluyya lo qual anti de Barcelona a Vinti perdita Jornada

§ Vint y hu passa per Gerona y se li enuia Vna Embaixada per quatre donantli la enhorabona y ofrirli la Ciutat

§ Al mati era passat Argenson y los Jurats lo Visitaren y es-torna la Visita que se tornaua a franca

§ Set arriba en Barcelona la armada de Mar del Rey Chris-tianissim, que constaua de Trenta Set Vaxells y de nou Ga-leras

§ A nou prengue dita armada quatre Vaxells que aportauan prouisio a Roas los tres eran de Dunquer, que fou presa de Importantia feuseni acio de oratias per hauerho demanat lo Virrey al Capitol y Ciutat de Gerona

§ Treta se feu Vna Benedicio general per tota la terra di-ente los quatre Euangelis y altres oracions deuant dela Iglesia de Predicadors a petitio dela Ciutat queu demana al Capitol Vist la Interclitat dela Cullita tement se las Excomunications se hauian gerades contra los Soldats que hauian Cremadas las

Iglesias de Riu de Arenas y Montiro nou occasionas resti-
gues si la Diputatio nou demanaua en nom del Principat
demanar lo Capitol y Ciutat de Gerona Vna absolutio gene-
ral a sa Santedat

Desembre

A 1 Primer tingue auis la Ciutat com los Soldats de Moras eran
anats a Voler pendrer a Cadaques per entepresa denit y promptament
resolgue de enuiarhi Cent Mosqates y essent mayor la necessitat fer mayor
esforç y quant hi Volian anar se tingue altre auis eran estats descu-
berts y ab perdua de alguns Cent tornaren a Moras

A tres recobraren los Castellans lo Castell y Villa de Monso que
per hauerlo tant batut nol poguerdn mes defensar los nostres hi
rendiren a pactes

A Dotze entra en Gerona don Joseph Biure y de Margarit Gouer-
nador de Cathalunya per ser la primera Vegada hi fou la Ciutat re-
cibo y ana aprestar lo Juramẽt a la Seu comes de costum als
Gouernadors la primera Vegada y apres torna la Visita a la Ciutat

Successos del Any
1644

Foren Jurats

Joan Batlle Ciuteda
Hieronym de Real Militar
Antoni Marti Mercader
Narcis Amat Menor

Janer

A Trenta hu. hauent Concedit lo Summo Pontifice a petitio

del Capitol dela Seu y Jurats de Gerona Vn Jubileu per essay son Bisbat tot en Vn mateix dia hauia de ser la Comunio, lo qual fou assenyalat lo Diumenge dela Sexagesima ab motiu de fer se Vna Benedictio per tota la terra, tement no for Causa de ser las anyadas tan estrils las Excomunications se hauian publicadas per occasio delas cremas delas Yoleias hauian fetas los Soldats. Fou Corano-table la deuotio hi hague en Gerona de Confessar se y Combregar dit dia que sen ten noy hague persona que deixar de fer ho

A la tarda se feu Solempna Professio y despres se feu la Benedictio a la placeta contigua al Campanar dela Seu ab grandissim Concurs degent

Abril

A Vint y Set passa los Senor Bela Marca que Venia de franca per Visitador General dela Prouincia, los Jurats li feren Visita y ell la torna

Maig

A Set de Maig se publicaren Vnas Cridas en Barcelona que no se aportassen Robas Sino fetas en Cathalunya, apres no tingueren efecte

A quinse despres de hauer paleat los dos Exercits del Rey Catholich ab lo del Marisca bela Mota hauentlior morta y presa molta Infanteria per pensar lo de la Mota eran menor numero poza Siti a la Ciutat de Lleyda Don Phelip de Silua General del Rey Chatholich

Carta que scriue Don Phelip de Silua a la Ciutat de Lleyda

La orden con que Su Magestat (Dios le g.) me ha mandado

entrar en Cathalunya prossediendo con sus naturales de tal manera que conozcan su real animo. Dispuesto a tratarla como a Padre me ha mouido a dezir a V.S.ª que hauiendo Dios sido seruido de dar tan entera y felis Victoria a sus armas contra las de Francia de que doy a V.S.ª los parabienes pues es tiempo de que sin peligro teniendolas V.S.ª a sus puertas puedan manifestar en su seruitio su lealdat y merecer assi nuebas mercedes con las que generalmente tiene en este caso concedidas como V.S.ª verán por el papel Incluso a que se Juntara que Cumpliendo a V.S.ª con sus obligationes seran parte de que cesse por lo que les toca Vna guerra tant costosa y peligrosa en su patria y particularmente para la Ciudad de Lerida sobre que ha cuydado prompta respossta de V.S.ª pues no deuo tener ossiosas las armas de su Mag.ª la Diuina g.ª a V.S.ª muchos años del Campo aquartere de Mayo 1644

Don Phelipe de Silua

Respossta de la Ciudad de Leyda

S.hor Dilluns Reberem la de V.S.ª y per Venir aquella dirigida als Paheers y Concell nos poque per lo matrix portador responder a V.S.ª mayorment, que quant sens sliurà la Carta ja lo Gouernador de las armas desta plaça lo hauia despatxat Vuy hauem Juntat lo Concell general hahont ses llegit dita Carta ab lo paper Inclus. Dit paper contenia que lo Rey perdonaua llargament) ha resolt dit Concell Vnanime y conforme que atesta la Ciutat socorreguda ab dos mil y sinch cents homens y esta sota la protectio y obedientia de sa Mag.t Christianissima (Deu lo g.e) y de son Locatinent y Capita General en aquest Principat y dos Comptats lo Senor Mariscal de la Mota no pot ella sola sens consultar primer a sa S.ª lo fahedor sobre de aquest negoci perdre resolutio: Jaxi per ara no podem dir altre cosa a V.S.ª mes del que ha resolt lo Concell y Deu a V.S.ª compon

Leyda y Maig als deset del 1644

Los Paheers y Concell General de la Ciutat de Leyda

Al S.or Senor Don Phelipe de Silua General de la armada del Rey Catholich en Cathalunya

A Vint y sis setingue Concell en Gerona a hont representa lo Dr
frances Marcal del Real Concell ab carta que aportaua de creheńsa
del Mariscal de la Mota, de com importaua que lo tertio de D Jaume
de Aril Isques de Castello y anaua a juntarse ab lo Exercit que anaua
ferent dit Mariscal per socorrer a Lleyda y en son loch y per defensa de
dita plaça de Castello ser la Ciutat Lleua de gent y aximateix ho
representaua al Capitol de la Seu y Vegaria y altres Batlias de
Empurda

Fou deliberat en dit Concell que la Ciutat fes Una Compania de Dos
Cents homens per temps de Un mes comptador des del dia que entrauan
en Castello

Lo Capitol ne oferi Sexanta y la Vegaria Vuytanta y aximateix
altres Vniuersitats ab ques feren sinch Cents homens ab las matexas
conditions que Gerona.

Juny

A Nou partiren los Dos Cents Soldats de Gerona anaua per capo
frances Casas ab titol de Alferes Coronel

A Tretze los Soldats de Roças pesaren Sitia al Castell de
Palau

A Setze fou socorregut tant del tertio que era en Castello com dels
soldats de Gerona y altres Slochs quey anaren a audiń que dit Doctor
Marcal hauia alcat Somatent, los feren alsar lo Siti

A Deset se hisque de Castello don Jayme de Aril ab son tertio
y entra la gent de Gerona y demes Slochs

Tora lo Rey per Gouernador de dita plaça a Garau de Rasset, dita
Compania hi estigue fins a deu de octubre quey entraren Frances

A Vint y sinch se rebe auis que los Soldats de Roças haujan tor-
nat Sitiar lo Castell de Paulau, Reselgue la Ciutat de tornar ser
Lleua de gent de tota la ques podria trobar per tot aquell dia y lo
endama ates hauia de anar de prompte

Lo Siti se pora als Vint y quatre a les quatre horas de la tarda his
palea a Vint y sinch a les quatre horas de la matinada que per hauer

Fet Volar Vna torra del dit Castell ab hornillo y hauerne minada altre porxanthi sinés barrils de Polvora lo haguerán de rendir a Don Diego Cauallero Gouernador de Horas lo qual concedi a la guarnitio quey hauia Isquessan ab pactes honrrosos

Juliol

A Vint y nou mori lo Summo Pontifice Vrbano octau era entrat en lo Pontificat a vis de agost mil sis Cents Vint y tres

Fou elegit Papa lo Cardenal Pamfilio que se anomena Innocentio Decimo

A Trenta hu la Ciutat de Leyda despres de hauer sufrit lo Siti que atrete de Maig se li pesa se hague de rendir per falta de Viures no hauent la pogut socorrer; Rendis ab pactes honrrosos al Rey Catholich, lo qual hi entra alguns dies apres que estaua en Caragoza ahont mori al Princep Balthezar.

Agost

A Dos alas tres horas dela tarda feu Vn temporal de Vent tant terrible que en moltas parts endevroca albres y en Gerona en las tauladas de moltas Casas y en particular en las del Conuent del Carme y enuants del Dormidor y tambe lo Sadoner mes gros dela Placa dela Seu lo arrenca de vacl Sent arbre tant gran.

A quatre lo Marisca dela Motta Sitia a Carragona ab son Exercit.

Setembre

A Dotze se hague de alçar lo Siti de Carragona per la resistenna trobaren ab la guarnitio della hauent perdut a las refregas Dos mil homens entre Cathalans y Francesos

A Vint y sis se Rendi Balaguer al Rey Catholich Voluntariament

Octubre

A Set mori la Reyna de Espanya que Deu tinga en la Gloria

Desembre

A Nou passa per Gerona lo Mariscal de la Mota Virrey de Cathalunya que sen tornaua en françia feren li Visita los Jurats

Successos Del Any

1645

Foren Jurats

Francesch Cella Militar
Lo Dr Rafel Campolier Ciuteda
Pere Camps Mercader
Francesch Torras Menor

Wars

A Onse tingueren Vna Refrega los Soldats de Moras a los de Castello que entre morts, farits y presos foren alguns Cent Sinquanta los que patiren dels Catalans que eran del tertio de Sant manat del Batallo y tambe alguns Caualls francesos Gouernaua la Palea lo Compte Xabot frances

A Deuuyt arriba en Gerona Henrrics de Lorena Compte dHarcort que Venia de françia per Virrey del Principat per poder assistir los Jurats al Receibo anticiparen la professo de Sant Marcis y tambe la acumpanyaren tractarenlo de Altesa Serenissima y per ser de la Casa de Lorena de Sanct Real

Lo endamatg lo tera Diumenge hi assistin en la Seu agortant Vn Siri a la Professo de la Minerua y lo Dilluns Sen ana a Barcelona lo Gouernador de Cathalunya li feu parar Casa en lo Palatio del Bisbe

Abril

A primer sepora sitiá Roras ab Vuyt mil Infants y sis cents caualls y ala mar ab quaranta velas, coes quinse galeras y los demes vaxells es cabo de dit exercit lo Compte de Placis frances

A set passá per Gerona lo Virrey que anaui ala Campanya de Roras, no si detingue que ana dinar al pont mayor

A Deu torna tampoch no si detingue

A quinse feu tant gran temporals de vent que dos Galeras donaren al traues en la abadia de Roras y quatre Barcas his digue per cert ques perderen trenta Barcas en lo golf que venian de franca las onse ab Infanteri y las denou ab pertrets de Guerra de munitions y altres coras y juntament tants grans Pluyas que si perde molta gent en lo Camp tant delas ayguas com ab una sortida que feren de Roras quant los vent tant afadigats delas ayguas. El Gouernador de Roras Don Diego Caualiero

En Gerona tambe vinque oriyar mes ores que no era estat del any mil sis cents deset, que arriba en esta placa de Vi

A vint y tres se llegi un edicte en la Seu dela sancta Inquisitio assistint en lo Presbiteri ab cadira lo Inquisidor Jaume Pla los Jurats no obstant los ho hauia scrit de la Bisbal dit Inquisidor se seruiren assistirhi fou determinat ab una promenada noy anassen, attes hauia de estar ab cadira per no hauerhi hagut exemplar, enuiarenli la benuinguda y ell torna la Sisita hil posaren al mitg

Maig.

A Perse torna lo Regent Fontanella de Monte en Alemanya no essentse conclos cosa en vano delas paus entre los Princeps Christians

A Vint y set se Nosa Un tros de la Muralla de Roças a bin formillo que y hague Bretxa per hont se poque donar lo assalt his galea de la tarda fins a mitja nit restant los Suisos es- quadronats tota la nit a la bretxa

A l mati feu llamada Don Diego Cauallero rendintse a b pacte de haure quatre pessas de artilleria y tot lo bagatge y demes pactes honrrosos dins quatre dies

Suny

A l primer se embarca Don Diego Cauallaro Gouernador que era de Roças ab mil y dos Cents Soldats que y hauia encara en la fortalesa los quals per los Vaxells francesos foren aportats en Alicant

A lguns dies antes se pora foc en Una torra que y hauian muda- da poluora per Un raig que hauia fet Un barril que Nessaua y fou tant lo estrago causa que mata moltas persones Caualls y las demes Casas de la Vila ne son restadas molt destruhidas

A cres se rendi lo Castellet de la Trinitat

A Deu se comensaren en Gerona las festas per lo rendimient de Roças a las tres horas aneren los Jurats a la Seu ab Banderas y tot lo demes com la Vigilia del Corpus his canta lo Te Deum y al Vespre y los tres dies seguents Illuminanas

A onse que fou lo Diumenge se feu professo com la de Corpus donant premi per millor altar, Creu Cabernacle y Inuenit de foch

A Dotse passa lo Compte de Pasis per Gerona que anaua a Montserrat enuiat li la Ciutat la benuinguda per quatre persones y no si torna la Visita, y al Capitol si, Creques perque noy eran los Jurats anats

A Vint y sinch se publica en la Seu assistinthi los Jurats

ab gramallas de dol las Excomunications y Censuras ordinarias contra los qui hauian robada la Custodia ab formas consegradas de la Iglesia de Roras laqual se troba faltar a dos del Convent nos pogue auueriguar sili hauian fet los Castellans antes de anarsen ho los francesos apres de serhi entrats

Juliol

A Nou se feu Vn offici en la Seu y Te Deum y lo endema a miersari per totas las Iglesias per los difuncts per la Victoria hauia tinguda lo Virrey cerca de Camaraça a Vint y dos de Juny enque moriren del Enemich de tres aquatre mil y pressos mil y cent sexanta Caualls y molts caballs, y lo Marquei de Mortara Mestre de Camp General los quals passaren per assi portantlos a franca

A Diuuyt arriba en Gerona lo Senor Canceller que anaua a Oix los Jurats Sferen Visita y ell la torna

Successos del Any 1646.

Foren Jurats

Misser Rafel Prats Ciuteda

Francisco Caconomina Militar

Jaume Guitart Mercader

Andreu Sala Menor.

Janer

A Sis lo die dels Reys anant los Jurats ala Seu com es costuma ana tambe ab ells lo Senor Gouernador de Cathaluya hil prengueren ala placeta prop de sa porada al Carrer dels Ciutedans y despres de hauer ohit lo offici lo deixaren al mateix puesto tornantse

dits Jurats en Casa la Ciutat, lo mateix Gouernador los feu entendre desitjaua anar ab ells en dita Cathedral estant assentat Igualment ab los Banchs ordinaris dela Iglesia

Y set aximateix anant dits Jurats a Predicadors lo die de sant Ramon tambe prengueren adit Senor Gouernador hil deixaren al mateix puesto y estigueren Junts assentats ab las Cadiras de la Ciutat ohint lo ofici y Sermo en dita festa fou conuidat per los Jurats

Fabrer

A Dos entra en Gerona ma Dama Margarita Condessa de Harcort muller del Virrey y per occasio de Vna Carta rebe la Ciutat del Rey Christianissim demanantli fessan moltas demostrations y agasajos en sa Vinguda ordena la Ciutat lo seguent

Que portasen tres Cents homens en Esquadro donant la Cauega ensa entrada los quals ab son Capita y Alferes ab la Bandera dela Ciutat, se formaren deuant los molins nous y despres seportaren en la plaça del Vi fins asa porta y seli posa posta en la nit

Fou seli feta entrada per los Jurats ab molt lucit acompanyament aximateix com als Virreys anant ella ab Vna Litera Vberta ques descubria tota

En lo portal de Nostra Senora hi hauia tres coblas de ministrils hi feu la primera Salua dela Artillena y masclets y en las plaças per hont hauia depassar hi hauia Catafals ab cobla de ministrils, Donaren la Volta per la plaça delas Cols y deuant lo General fins ala Casa de Aguilana hont sey tenia adressada la Ciutat ab la mayor hostentatio poguerent los Vuyt Comissaris aqui estaua Comes, lo dependent de sa Vinguda aguardant la en ella la Senora Dona Maria Serre ab totas las Damas de

Ciutat que los Jurats y Comissans la hauian elegida per
eix efecte y ella conssida Las demes. En sentre apeats los Jurats
si anaren ser Vinta ab las atxas tenian preuinguadas per la
entrada que passauan de Cent, rebels den peus; eixa nit y lo
endama hi hague Ballas per las placas (no rompentse lo Vot
del no ballar de Nadal al dic dela Sendra) attes las parau las
que diu (nos prohibeixan en dit temps per occasio de festas de
algun Sant, o altres rahonables Causas com Sefassen Sens
mascaras y desfressas, o altres pocs honestos entrameses
Lo endama de mati; chi missa baixa a la Seu cantant Mans-
sicos altres Coros lo temps Sedigue, fouli amostrat lo altar
y Chezoraria anay ab la Sitera que era entrada y deuant
la Compania la era axida a rebrer. Tractas de ferli Un Sarau
y per que no Volgue dar Cadiras, Sino trabures alas damas,
com hauia fet en Perpinya, los aparegue alas de Gerona no
passar per disso ates que altras Virreynas las hauian dadas
en Barcelona en Semblant occasions y axi nos tingue en
Sent arribada no Se assenta Sino que Sen entra en Son quar-
to y las Damas Vent que no hisque Sen anaren y lo enda-
ma Sabent hauian Sleuadas las Cadiras dela quadra
Sols hi hauian deixada la Tua Sota lo Doser noy tornaren
Sino la Senora Dona Maria Serre y dos, tres de altres assen-
tantse ab Uns banquilles hi hauian posats
A quatre Sen ana a Mostalbrich hont Si troba lo Virrey
hi resolgue ques donassen Cadiras alas Senoras Si trobaren
y aximateix alas de Barcelona en lo Sarau y Momana
Lisseren. Fou alabada la accio delas damas de Gerona
A tretse Slebe la Ciutat Carta del Virrey en estimatio
delo agasajo hauian fet en la entrada de Sa Mu-
ller.

Mars

A quinse per orde del Rey prengueren a Don Gispert Amat Abat de Sant Pera de Galligans, y Diputat Eclesiastich de Cathalunya y fou aportat en lo Castell de Salsas despres escapa ab la guarda quel guardaua

Malo

A Sinse Sen ana Lorenc Bisbe de Vich per no hauer volgut prestar lo Sagrament y homenatge al Rey Christianissim Estant Cathalunya Sens ningun Bisbe anauan a França lors ordenats a prendrer ordens

A onse Sepossa Siti dela Ciutat de Sleyda que lo Rey Catholich la tenia

A Vint y quatre arribaren en Gerona dos fills del Virrey los Jurats los anaren fer Visita hils tractaren de Excelentia

Agost

A Dotze Sefeu Vna professo que Isque de Sant feliu aportant la Imatge de Sancta Anna a la Capella de Sancta Anna de Monfulla per lo gran axut que no hauia plogut del Janer fora de las neus que foran las majors Sefossan Vistas hauia trenta anys que dita professo no Sera feta y Vingueren ales horas molt Banyats que per lo Cami plugue

A Dretze lo endama plugue y apres alguns dies que remedia lo Calor his pogue Saurar.

A Vint y tres Se tingue Concell his llegi Vna Carta del Virrey

estant en lo Siti de Sleyda y demanaua quatre Cents homens fou resolt Seli fes Seruey del mayor numero de gent se trobaria sens anomenar la Cantitat

Satembre

A Vint Sen ana la Compania hauia feta la Ciutat per la Campanya de Sleyda que passaua de Cent homens era Capita Balthezar Andreu

La Vegaria tambe ne feu altre

Octubre

A Vint y dos representa al Concell general lo Dr Hieronym fabrega ab Carta de Sa Altesa que lo Enemich estaua molt poderos y que la Ciutat fes altre Sleua de gent

A Vint y tres se torna tenir Concell y fou aprouat lo quela Junta de Guerra hauia resolt aqui era estat comes ab report de ques fes altre Compania de Cent homens, o mes y perque ab mes prestesa se fessen dona tres Sliures de entrada y tambe digueren alas Confrarias nefesian segons mes y menys y tambe ne Sercaren dantlos tambe alguna Cosa mes de entrada y fent los franchs dels Oficis los fadrins quey anirian

Nouembre

A Sis parti la Compania Segona de la Ciutat que ables que Si agraren de alguns Slochs que tambe ne hauian feta eran Dos Cents homens fou Capita Onofre Slorens

A Set parti la de la Vegaria que tambe fea Segona Compayia

A Vint hi hu acomete lo Marques de Saganes General del

Rey Catholich alas trinxeras de Sleyda y despres de quatre horas de Palea las rompe y socorrague la Plaça y lo Virrey se retira ab la demes gent restantne morta molta de Una part y altre.

La Segona Companiá de la Ciutat hi arriba alas trinxeras lo mateix die de la Palea y palea en ellas

Desembre

A Sinch arriba en Gerona la Segona Companiá que lo Virrey la Sicentia.

De la primera escrigue a la Ciutat Importaua al Seruey del Rey se entretingues a Balaguer hont la hauia portada de Guarnitio

A Deu deslibera lo Concell que attes ningu Vosia Japendrer los Sisens ni manuts de Gerona tant dels forasters com dels habitants se fessan Cridas fins altre cosa hagues prouchit lo Virrey y Concell Real attes lo poder tenan los Jurats de ordenaren las cosas del be publich que axi ho resolgueren Una Junta se feu de Aduocats foren les Crides que tothom los hagues de pendre apena de Vint y Sinch Sliures o, de estar trenta dies a la preso, y encas lo Virrey o, la Ciutat ab publicas cridas los abates en eix cas los farian Lons als quin tindrian y lo endema a onse seferen ditas Cridas

A tretze enuia la Ciutat dos Embaixadors al Virrey per tractar algun bon medi perque los Sisens forsen admesos o, ferne algun desgone

A Vint y dos torna la primera Companiá que hauia estat de presidi a Balaguer

Successos del any

1647

Foren Jurats

Hyeronim de Real Militar

Misser Hieronym Verges Ciuteda

Joseph Font y Llorens Mercader

Gabriel Serra Menor.

Mars

A set rebe la Ciutat Vna Carta del Rey fentli entendrer enuia lo Princep de Conde per Virrey de Cathalumya

A Vint y Vuyt Sen ana lo Virrey de Barcelona qui era lo Comte de Harcorth y passa per la marina

Abril

Al primer passa per Gerona la Virreyna Comptessa de Harcorth que Sen tornaua a franca los Jurats liferan Visita

A Dos Se tingue Concell y feren relatio Juo de Ornos y Francesch Burques que Barcelona no Volia donar donar de nostres Sisens Sino trenta Sis Sitres del quintar y lo Valor de la plata Si trobaria

A Ares Se determina ab Vna promenada y a Vuyt fou ratificat per lo Concell que attes ningu prenia la Sisens la Ciutat tampoch non prengues als portals ni a blo blat, ni altres cosas dels de Gerona

A nou alas onse horas demati entra lo Princep de Conde que Venia per Virrey anarenlo a rebrer los Jurats fentli entrada dignerantli Altesa real la Ciutat li feu parar la casa de Don

Diego Carriera y no si detingue mes, que alas dos horas se
parti pera Barcelona

A Vint arriba en Gerona lo Comient de Sa Altesa Real lo
monsur de Agramunt Mariscal defança, aqui los Jurats fe-
ran Visita y ell dona raho no tornarla per anar tant depressa

A Dit die se resolgue ala Junta de Saula ques fes bona tota la can
titat tindrian los acitadors en ella ab moneda de Barcelona abe
la haguessan deportada ab Sisens de Gerona sens defalcarlos cosa
La qual se Vbri a Vint y set denant y rebent Sisens de Barcelona
y los Crantins a Sinch sliures diuuyt Sous, las doblas a Sinch
sliures deu Vuyt Sous, las pessas de Vuyt a Vna sliura deu Sous, las
pessas de deu Sous a dotze Sous,,

Maio

batallo

A Set: Comensa arebre lo Batto los Sisens de Gerona ala mi-
tat manco de son Valor, Coes de ∞ xx xj Milia sliura que
teniu entre lo Banch y taula concentarenque Linfes bonas la Ciu-
tat Vuytanta duas milia sliures y Barcelona nos ne da Sinq
Vint y Sinch mil de los Sisens

A Dotze Sepora Siti a Sleyda ab nostre Exercit y la Ciutat
rebe Carta ab que seli demanaua hi enuias Dos Cents terrallo-
nes respongues al Regent quels demanaua que may la Ciutat
non hauia fets y noy replica

Juny

A Diuuyt: arlea lo Virrey lo Siti de Sleyda, obligat dela gent
falta, tant per seruen passats delas nations al enemich com morts
en las minas

A Vint y dos: se determina que per trobare pochs Soldats en lo
Batallo refes la Ciutat Vint y Sinch, donantlos dos sliures y la Ba-
talla tres de entrada

En est mes presentaren al Papa Vn minyo de set anys era de

Bolonia que sabia de totas facultats y tingue conclusions
en Roma, que per cosa fora de natural ha deixat pasmat lo mon
deixant per lo temps lo que ha de ser dell

Despres se digue se era desubert que lo frare, quel presenta al Papa
hauia fet pacte ab lo Dimoni de dar-li si feia que lo minyo respon-
gues a totas las facultats pensant hauer per aixo medi Vn capell y
acabat lo temps del pacte resta lo minyo sens la sciencia y lo frare
se desespara

Per ser mort lo hu dels dos Veguers Generals quel Senor Bisbe
hauia deixat y saltre esser en França resta Gerona sens ningu
y enuiauan per las sicencias a Sorria ahont estaua

Agost

A Vint y set: se resolgue en Vn Concell que dins dos dies naturals
tots los qui tindrian sisens de Gerona los aportassen al Banch y
axi matex denuntiasen los manuts

Satembre

A Deset: arriba fra Bernardo Bisbe de Babilonia que te eix
titol a Gerona per ferhi sa habitatio puix tenia territori. los Jurats
li anaren ser Visita y lo endema la torna a la ciutat y lo Capitol
li pararen Casa al Almoyna queu Serigue alguns dies antes

Octubre

A Vint y dos: se resolgue en Vn Concell, ques fessan bonas las can-
titats dels sisens dins deu anys y que se acontentas dela mitat sels
das per tot lo mes de febrer proguinent y los manuts per las ad-mi-
nistrations dela Ciutat

Y tambe ques fes Instantia part formada donant sinch Centas
sliures de premi per qui descubriria y Vn home fora de mal dels
delinquents a efecte de aueriguar los delinquents qui han fabri-
cats de diuiyt a Vint milia sliures mes de sisens del que la Ciutat
te lo Compte y de eixa deliberatio sen das raho al Gouernador
y Concell Real, com se feu despres de ser fora lo Virrey y per algunas

Causas se deixa que lo Concell Real nou permete ~~~~

Nouembre

A Vuyt: passa per Seigna lo Princep de Conde que Sen tornaua a franca hospedat lo Prior del Collegi de Sant Benet en lo Palau del Bisbe

Los Jurats li enuiaren lo Sindich Si Volia entrada y no la Volgue ferenli Visita y li daren Vn memorial Suplicantlo fos Seruit fer tornar lo Viccari General sho prouehir de remey, perque no estigues Sens Justitia Ecclesiastica lo Bisbat, fou apetitio de Vna Embaxada feu lo Capitol a la Ciutat lo die antes perque Si Interpotas y responque anaua depressa, pero queu tractaua ab lo Senor Cardenal Mazarin questaue anomenat per Viney desta Prouintia ofertit hi fania molts bons oficis perque Si das lo Remey conuenient lo mateix responque al Capitol que tambe Ley demanàs

Successos del Any

~1648~

Foren Jurats

Misser Jaume Torrent Ciuteda
Juo de Ornos Militar
Joan Sio Mercader
Pere Tarroja Menor

Janer

Fins a Vuyt no Juraren los Jurats per occasio de ser lo Viccari General Pe Joan encara en Sornià en Franca lo qual hague de enuiar Comissio a Vn Capitular que fou lo Canonge Christofol Rich pera Slegirlos la Sententia de excomunicatio ques foros ohirla ans de poder exercir lo Carrech de Juradesch y per eix efecte se conferiren los aduocats dela Ciutat y Capitol y Senuià propri

per part dela Ciutat y Capitol dela Resolutio dels Aduocats
al dit Viccari General

Trobas: esser Vna Concordia feta entre lo Rey, Bisbe, Capitol y
Ciutat la qual esta en lo Libre Vert

Fabrer

A Dotze: anomena lo Ardiaca Pe Joan Viccari General
durant sa absentia al mateix Canonge Christofol Rich per lo
poder li hauia dat lo Senor Bisbe quant sen ana.

A Vint y Sinch entra en Gerona lo Eminentissim Cardenal
Miquel Mazarin que venia per Virrey de Cathalunya fonsi en-
uiat lo Sindich si Volia entrada y respongue fes la Ciutat lo
que Volgues, pero que entraria ab Carroca com hofeu a Perpina
y Figueras y axi lo exiren a rebrer los Consols de ditas Vilas, fin-
gues promenada y despres de Nauios dicurios per ser Vna noue-
dat may Vista de homens se hauia resolt anassen los Jurats
sols ab Vn Coche y los promens a Cauall y sentse entendre
dita Resolutio al Regent digue no entraria sa Eminentia
sino ab Litera Closa y mentre se tractaua si exiria o no, entra
dins Ciutat y axi no si Isque, pora a Sant Domingo no obstant
si hauia la Ciutat reuinguda Casa

Entra alas onse horas y en lo punt, si feren Visita los Jurats
tornats a Casa la Ciutat Saberen que ala tarda Jurana a la
Seu y axi sels enuia Vna Embaixada que si era de son gust
si assistirian al Jurament, lo qual ho accepta y dientli los
Embaixadors Vindrian acompanyarlo digue se posaria
en Vna Silleta Sino que si trobassen alas quatre horas y axi
ho feren assistint al Presbiteri portantse los Jurats ala part
del Euangeli y lo Conceller Real ala Epistola hul acompanya-
ren fins al portal, ques torna alla Cadira

Sabes que a Barcelona Volia entrar tambe ab Litera

ÿ apres se pora a Cauall, digues no portaua assi las Insignias de Cardenal ÿ per eixa Causa nos pora a Cauall

Mars

A Vint arriba lo General dels Dominicos, los Jurats sifé-ren Visita, que ab Vna promenada se determina ques seguis la Consuetut antiga, com dui lo Serimonial, no obstant que quant Vingue lo dela Mere si enuiaren quatre persona de: no torna la Visita escusantse que anaua degannat

Abril

A Vuyt: Conclogue la Ciutat de Gerona ab la de Barcelona que li pendria los Sirens al Valor de trenta set sliures lo quintal de Cera ram ÿ atrenta quatre sous la onsa de plata, que si trobaua sentse lo escandall

Trobarensi: Cent ÿ Vint ÿ set milia sliures, quen redundaren trenta tres mil ÿ Vuyt Centas sliures que no Vingue ames de diner ÿ malla per Sise

Lo demes ha perdut la Ciutat de Gerona, la de Barcelona na fabricat de los Sirens ardits

Maio

A quinse passa per Gerona lo Cardenal Mazarin que se torna en Franca ana dormir a Medinya

Juny

A Dos arriba en Gerona lo Marisca/ Schombero Duch de Luy que Venia per Virrey feuseli lo Recibo ordinari ÿ la Ciutat li fara lo quarto de Sanct Fran-ceseh

Juliol

A sis se feren unas cridas Reals en Gerona reduint lo valor delas monedas, Coes los Crantins a sis sous, las doblas a sinch sous dotze sous, las pessas de deu sous a trenta sous la unsa dela plata a trenta quatre sous

Pero no se observa ni tampoch se Executa a ningu sino que corregueren las doblas al mateix preu que de antes que eran sis sous

En eix temps se veu en un sloch ques diu Alos en la seu de Vrgell lo qual se verifica ab quaranta testimonis mitjensant Juramentt en la qual cosa no si deu dar dupte per que resta molt verificat. y fou una vesio anteste enforquirse de unas tropas de Cauallería que la Judicauan de sis a set mil Caualls que obligá a tota la gent de dita Vila de Alos fugissen als boschs restant lo Rector y pochs de altres y volent alguns anar rompre un pont per dificultar los mes la entrada dela Vila foren enuestits de una tropa que se hagueren de retirar y pensant la gent entrarian a sequejarho y estant tota la nit ab eix aydado desaparegué al passar de un Camí que apres al mati noy hague raste ni senyal algu quin fos passada Caualleria

A dotze de Juliol rendi ab assalt lo Duch de Tuy la ciutat de Tortosa hauenthi posat lo siti a sinch del corrent y la deixa en obedientia del Rey Christianissim concedintli las matexas prerrogatiuas que las demes Ciutats del Principat confirmantli las que tenia de antes

Agost

A dos hauent rebuda Carta del Virrey la Ciutat sefeu tha solempne professo per Ciutat del rendiment de Tortosa

§ Aduertint que lo Capitol latingue antes hiu feu entendre a la Ciutat deque cantarian Vn Te Deum per la Seu y fou resolt ab Vna promenada quey assistissen los Jurats y que si tenian carta ales horas se faria per la Ciutat com apres latingueran hiu feu ab la Solempnitat acostumada de Alioa Pegant Banderas

§ Item a trenta hu se tingue Vn Concell his resolgue que del primer de Janer en auant antas de poder ser Insiculat ningu hagues de hauer tingut sinch anys de Domicili y Casa parada ab sa familia dins Perona y despres de ser Insiculat per poder exir en algun offici axi com antes ne hauian de tenir deu ara se abaixauan asis lo qual fou decretat per lo Virrey

§ En dit Concell se Resolgue que en lo punt hauria acabat de tocar la Campana Mayor a Rabato y ser la hora designada qui no trobara dins Casa la Ciutat resta excomunicat sino Jagas deu Reals als Administradors del Hospital dins Vint y quatre horas lo qual fou decretat per lo ~~Virrey~~ Vicari Peneral

§ Item se muda la forma de Insiculat y matriculat los estaments que axi com la nominatio del Ciutada de ma Mayor era lo primer de Desembre fou a Vint y hu de Janer y la del mercader que era lo die de Sant Nicholau fos a Vint y sinch de Janer y la del menor que era lo die de Sancta Llutia fos a Vint y Vuyt de Janer

Successos del Any

1649

Foren Iurats

Francisco Caconomina Militar
Miquel Cerda Ciutada
Miquel Gali Mercader
Francesch Torras Menor.

Saner

A Dos Vinque lo Duch de Luy Virrey que sen tornaua a franca la Ciutat li feu parar lo quarto de Sant francesch y los Iurats vells li feven la Visita per no hauer Iurat encara los nous extrets

A Vuyt per occasio de Vnas festas de Cauall se Volian fer entrant ab mascarillas y demanantho als Iurats se tinguel Vna consulta de Theologhs sobre encontrarse ab lo Vot de ques priuan entot temps las mascaras y feu resolt ab Vn paper sels dona que podian desde hont partirian fins ala Plaça y despres fins tornar ases Casas aportar las mascarillas ates que no eran desfresas ques pogues san dir profanas attes ser festa honesta y militar lo Carrech Ilansas y axi se observua ques feu al Cap de alguns dies, ques feu a Catorse de febrer essent Vn faqui y Vn alta ferm

Era Cap de Vna quadrilla Don Josep de la Nuca Compte de Plasentia y del altre al Compte Carlos de Broy de natio piamontes que era Coronel de Vn tertio de Cauallaria

Febrer

A Nou se feu Sententia en la Ciutat de londres del Rey de Inglaterra de mort fentli leuar lo Cap per orde del mateix Parlament que per ser cosa Inaudita nis troba en Historias que Vassalls hajan fet Sententia de mort a son Princeps y executada en part publica Sens a memoria com a cosa rara Deya la Sententia Carles Stuer traydor a la Patria li sie leuat lo Cap.

Mars

A Vint arriba lo General dels Caputxins en Gerona los Jurats li feren Visita y ell la torna tenia opinio que feya miracles y Curas marauelloras y fou tant seguit del Poble en qualseuol part anas per tota la gent dels llochs lo anauan seguint, fins se digue Cura Vna minyona en Ciutat que anaua ab crosas y capets Camina Sens ellas

Abril

A Dimuyt se Canta Vn Te Deum per la Seu assistinthi los Jurats per Vna Carta rebe lo Capitol del Rey ahont al auisa las pauis que hauia fetas ab lo Emparador y Potentats de Alemanya

Agost

A Vint y Vuyt passaren per deuant Barcelona denou Galeras que aportauan la Reyna de Espanya y quant foren a la Torra del Cap del Riu acortanse Vna Serca della se li tiraren

algunas pessas fou Culpat lo Capita Siba dona per disculpa
no saber hi Vingues la Reyna y tenir orde que si seli acercas-
sen los tiras y si fou a mesa en Paris eixa disculpa

Satembre

A Sethe passa per Gerona pres lo chidor Militar Domingo Ne-
gresll, quel aportauan a Salsas, perque digue que si lo Exercit de
Espanya poras Siti a Barcelona com se temia y la apretas po-
rian pactar y Venir a tractes

A Trenta Represenla lo Chezorer de Cathalunya a la Ciutat com
se temia que la armada de mar y Exercit de terra del Rey Catho-
lich a Tarragona no Voloues asitiar a Barcelona y que tingues
abe defer sseua decent y resoloue lo Concell que deprompte alcas
la Ciutat Vna Compania de cent homens Socorreguts a Vuyt sous
de cent Voluntaria y de entrada Sinch lliures y los Examens franchs
dels oficis com a fills de Mestres.

Octubre

A quatre parti de Gerona la Compania de la Ciutat essent
Capita Onofre Llorens y alferes Joseph Echa

A Sinch parti la de la Vegania que tambe feu altre Compania
de Cent homens donant lo matix Socorro de Vuyt sous y Sis
lliures de entrada y apres nefeu Sinquanta mes

Lo Capitol de la Seu nefeu lleua de Vint y Sinch, la Almoyna
del Corto de Vint y los familiars del Sant ofici de quaranta

A Sis hauent rebut auis la Ciutat dels Diputats y Concellers
de Barcelona que lo enemics se anaua auerjant enues Sitjes
resolque lo Concell sefes altre Compania de Cent homens a lo
matix Socorro y entrada

A tretze se lendi Sitjas ab pactes despres de hauer resistit

per hauer hi Guarnitio - - - - - - - - - - - - - - - - - -

A Setze se conuocaren los Rectors del Bisbat per orde dels Veicans Generals Instantho lo Chezorer per aque tambe fessan lleua de gent y oferiren enfer Vuytanta Soldats

Las demes Vilas y llochs tambe ne anauan fent - - - -

Los Ciutedans nouament fets per lo Rey tambe oferiran al Chezorer fer Cada hu Vn Soldat o Seruir en persona

A Trenta huparti sa Tegona Compania dela Ciutat que era tambe de Cent homens essent Capita Batlle y Agusti

En Barcelona se feran Cridas, que ningun habitant hi sques della y los qui sen eran anats hi tornassen dins deu dies sots pena de no poder ser Insiculats en la Ciutat y los quiu eran de ser desensiculats, no fouposat en Exegutio per que u Suplicaren his deixa

Nouembre

AL primer desempara lo Enemich a Vilafranca de Panades se era lendida per no tenir defensa ni guarnitio y al deixar la diriuhiran totas las Murallas

A dos se retiraren los Vaxells que eran sots y estauan ala Vista de Barcelona, y sens fer altre efecte per mar ni terra se retira la armada y Exercit en Tarragona que tant gran Sitio hauia donat en Barcelona tement de Siti, y desque la Prouintia se entrega al Rey Christianissim no hauia fet lo Rey Catholich tant gran preuentio com ara de armada y exercit tot Junt: digues constaua de Diuuyt mil Infants y tres mill Caualls, y de denou Galeras y Trenta Vaxells y ao Vn momento tot se retira, sibe hi hague algunas escaramussas entre la Caualleria restant alguns preseners de Vna part y altre

A Sinch parti de Gerona la Compania hauian allsada los Rectors que constaua de Cuytanta homens

A nou passaren per Gerona sinch Companias ab sos ofitials y duas banderas que constauan de tres cents quaranta soldats que era la sleua hauia sfera Rosello y Cerdanya per al socorro de Barcelona

A vint y vuyt torna la segona Compania dela Ciutat que hauia enuiada restant la primera adlix

Desembre

A vint y hu torna la primera Compania que Gerona hauia enuiada que la hauian portada adlix y apres fou licentiada

A vint y vuyt arriba en Gerona lo senor de Marcin tinent geneval del Exercit de Cathalunya y los Jurats li feren visita y sen torna dins vuyt dies sens tornar la

Successos del Any 1650

Foren Jurats

Misser Hieronym Verges Cuteda

Josep de Colomer Militar

Balthezar Bassa Mercader

Francesch Casas Menor.

Febrer

A sinch passa per Gerona lo senor de Marcin que anaua pres Vinque lo orde al Gouernador de Cathalunya pera pendre lo qual lo acompanya a Perpinya, hil entrega al Gouernador del Castell presumis fou hauer tambe pres en Paris lo Princep de Conde que era criatura sua

A Denou passa per Gerona lo Duch de Marcurio fluys de Vandome Conjerma del Rey, que venia per Virrey los Jurats lo reberen y seli para lo quarto de Sant francesch y lo endamaten ana a Barcelona

Abril

A trenta per hauerhi tant gran axut per los esplets y tambe en Tortosa Pesta declarada se comensa atraure patent lo Sanctissim. Sacrament per las Iglesias anant als ofici los Jurats assistintlos la tersera part delas confrarias dels oficials, y lo Dimecres se feya Vn ofici a Sant Marcis per lo Capitol y professo ffins los quatre Cantons

Despres se ordena, que las donas per Carrers ab minyonas vestidas de blanch aportant Vn Cristo tinguessan Vna hora de oratio que era delas sinch alas sinch quel enserrauan y hauia tambe Sermo ab molt concurs de gent

Maig

A tres se feu Vna Solempne professo aportant los caps de Sant Grato y Sancta Cristorina y las Reliquias dels Sancts quatre Martirs y ala Iglesia de Sant feliu prengueren lo Cap. del glorios Sant portantho tot Junt ab Vn Leart quatre Capellans assistinthi los Jurats ab tallem atxetas Conuents y confrarias

A Deu lo Carrer de las Ballestarias ab lo Christo dela Sanch de Jhesuchrist y la Imatge de Sancta Anna Capellans y molta gent anaren ab professo ala Capella de Sancta Anna de Montjulla haguey alguns diciplinats ala tarda plogue Vn poch

A Deuuyt se feu Vna professo molt deuota que parti dela Sanch de Jhesuchrist y ana als Caputxins, que estaua patent lo Sanctissim Sagrament y de aqui alla Seu y Sant Marcis y torna al Carme

ananthi totas las donas dels Carrers y cada hu aportaua Vn Christo ab minyonas Vestidas de blanch, y deuant tambe minyons aportant lo Christo dela Sanch ab moltas atxas hagueij Vint y set diciplinats

A Vint y dos torna Comensar lo torn de trauir lo Sanctissim Sagrament y aximatix assistint als oficis los Jurats y los Carrers ab Christo y minyonas blanchas y per mes honestedat portauan Vns Vels negras deuant la Cara tenian la oratio delas Sinch a las Sis

A Trenta tornaren fer altre professo a sancta Anna de Monfulla lo Carrer delas Ballestarias

A Trenta hu sefeu Vna professo del Viacrucis partint de Sant Francesch fins a Montica anant ananthi los frares ablos de la Terrera Regla aportant hu la Creu y dient las orations del Viacrucis sent Una pratica Vn religios ala Sima de la Montanya ananthi aximatex minyonas blanchas y Vint y set diciplinats fou de molta deuotio

Tambe sen feu altre que parti del Carme ab lo Christo de la Sanch y ana ala Yglesia de Sallau de Oriyar anonthi es Sant Miquel

Juny

A Tres sefeu Vna Professo aportant lo Cap de Sant feliu a Sant Daniel ab talem ananthi los Jurats ab lo Tero de Sant feliu que feu assi lo ofici hi hague Sermo ab moltas atxas y concurs de gent

A Set que fou la Ultima festa de Pentacostes feu altre professo los del numero del Mollet que parti de Sant Domingo y ana ala Seu a dir Vna tercera part del Morari, a Sant feliu altre, y la Ultima a Sant francesch comensauas la Professo ab los Sanfarons, quinse Christos ab deu minyonas blanchas a cada hu representant los quinse misteris hagueij tambe Vint diciplinats

Seguian los del numero ab Siris y atxas aportant Vn religiós Vn Christo despres a naua nostra Senora Vestida com la soledat ab tocas aportant la los pobordes ab Vestes de bocaram y descalsos y los Administradors, Caualleros, Ciutedans, y altres estaments ab achas que passauan de Vuytanta, y Vltimament los frares Cantant la Litania y en cada Iglesia hont se deya lo Rosari, puiauà al pulpit Vn Religiós explicant cada misteri, y feni al Vltim Vna praticha

Despres destas deuotions anaren las Religions per dies afer Vn ofici a sant Narcis

A Creure ploque Bastantament

Succes del Morbo de Gerona

A Vint de Abril mori lo Infermer del Hospital ab dos bonys y per hauere apagat lo mal a sa muller y una Germana Sua y a la dona quil cubri y la dita a sa nora y eixa en Vna Casa den Thomas Corder a la Volta dels Espartes y de aqueixa a altre clen Rocha corder, y a Vn mestra de Casas quey tapa Vna porta y lo dit a sa muller, y a dos Criatures, y de aqui altres Casas del Carrer nou y anant discorrent per dit Carrer y altres de la Ciutat

Lo origen se atribueix a Vn pobre que se hauia dat Vn colp ab Vna podadora y tenia lo Ionoll ab tal putrefactio que Incorpora dit Infermer: Digues tambe que hauia Comprada roba Infecta de Cortona de algun Soldat

Lo Cert fou que lo principi Isque del dit Infermer y en lo Hospital de hont los Doctors que l Visitauan qui eran lo Dr Balthesar Soler, y lo Dr Joseph Duran ab lo Chirurgià Anthoni Ribot donaren Intelligentia de que era Contagi y tenia los Senyals de Serho, donantne raho als Administradors de dit Hospital, y apres als Jurats, donant Vns Credit altres no sibe pararen en Vna Instantia apart la Infarmera y sa germana

pero la dona quil cubri fou la occasio de escampare com esta dit

Continuantse las malaltias ab febras y bonys y apagantse de Vns a altres, publicantse per Cathaluniya occasiona a la Ciutat de Barcelona enuiar lo Dr Dimas Vileta per Informarse si era Verdader lo ques publicaua de que en Gerona hi hagues contagi, y despres de hauer Vistos los malalts feu Relatio en casa la Ciutat a dos de Juny que los malalts axi del Hospital, com dels demes no eran malaltias que Causas Sospita de gesta

Denou hauent lo Dr Dimas Vileta feta la matexa Relatio a la Ciutat de Barcelona y assosegats los animos dels forestes pero continuant ditas malaltias en Gerona y Insistint los matexos Doctors Soler y Duran, aquestant tambe Badia Ribot Chirurgia Resolgueren los Jurats y Junta de Morbo cridar al dit Dr Vileta y altre de Barcelona per aque Juntats ab los de assi determinassen y resolguessan la Calitat de ditas malaltias, tant que per hauerse anadas algunas persones de consideratio anauan mouent a las Vilas y Llochs no voler rebrer gent de Gerona y hauentho demanat a Barcelona enuia dit Dr Vileta y al Dr Luys Mora a gastos de Gerona

Despres de Varias Consultas ab los metges y Chirurgians Secretas entre ells quines sonaua era Contagi, qui no se li hauia de dar tal nom finalment tots conformes

Vint y dos feran Relatio publica en la Sala del Concell Juntament daren Vn paper firmat de tots ames del que cada hu digue de para ula la Sustantia que no era Pesta Sino Vn genero de bonys, quen deyan Bubons y febras malignas apagadissas donant alguns auisos del orde se hauia de tenir y en particular que per assen dits malalts en las parts y aposients de las Casas. la qual relatio y paper auctentich fou enuiat al Virey y

A Vint y sinch se tingue auis com als Vint y dos se hauia dat Un memorial al Virrey de alguque narraua los Successos delas malaltias de Gerona ajustanthi moltas coras que del tot no eran Verdaderas, lo qual enuia lo Virrey als Concellers de Barcelona dient Volia fer Cridas, com defet se feren sleuant la prattica y declarant hauerhi pesta en Gerona, dela qual resolutio donarem auis los Concellers als Dus Dimas Vileta y Sluys Mora La qual Carta apportaren en casa la Ciutat y responguerenssent Sentiment dela poca confiansa es feya dells que sens haguardar la Relatio dells, que encara no la tenian haguessan dat credit a altres Relations y per conseguent declarar lo contagi lo Real Concell.

Nota

A quest Contagi y pesta que per auant se mostra tant Rigurosa se comensa ab tal benignitat que asso y la Varietat dels Doctors y Chirurgians occasiona ano acudir los del gouern als Remeys que demana dit mal ab la promptitut ques necessita y despres se feren tant mes se Imaginauen ser eix mal pus com resta la dit que de Vint de Abril que mori lo Infermer del Hospital hauenthi hagut lo mayor concurs que may se haja Vist en Gerona axi en las professons com en las Iglesias hont estaua patent lo Sanctissim Sagrament axi per lo axut, com per la pesta de Tortosa feran Relatio tots los Curats de las parrochias y eixia senuia auctentica al Virrey, com de dit die de Vint de Abril fins tot lo Juny no passauan los morts de Gerona de trenta personas essent Ciutat que ab Uns dies y altres abe se muyren tres personas no es exces y eix temps passauan dos y tres que no si morian

En Salrra, tambe ni hague, y en Sant Pera Pescador, y despres en olot a la Bisbal, Blanas y Casi entots los Llochs de Principat de Cathalunya

Juliol

A 5. Al Primer rebe Carta la Ciutat del Thezorer dient hauia ordenat a P. Romeu Aouasil ordinari fes aportar prouisions ala Ciutat perque los forasters no ni aportauan per raho delas cridas se anauan publicant dela Prohibitio

A 5. Ires ana lo Sindich dela Ciutat ab un Verguer Vestita, designar puesto cerca del Pavallo, hont aportassen Vi, neu, peix y altres prouisions pero nos continuaßi ni seporaven pals

A 5. Vuyt se tingue Concell his despediven los Doctor Viletay Mora dantlos a cada hu sexanta doblas y pagat lo gasto del hostal que puja ab tot cerca de mill liures, contribui en la mitat lo Capitol de la Seu que hauia fet quatre Comissaris que assistian alas Juntas en casa la Ciutat y tenian las conferencias ab los altres quatre tambe hauia elegit la Ciutat contribuint lo Capitol en la quantitat per auant se dira

A 5. Deu torna lo Porter hauia enuiat lo Thezorer perques tornas lo libre Comers a Gerona atenta la Relatio dels metges fent Cridas de asso per Vilas y Sochs, alguns hoferen altres no,

A 5. Dit die feren Una Embaixada a la Ciutat los Sindichs de la Vegaria oferintse aqualsevol cosa hagues menester, responguessels ho estimauan y ells digueren ajuntarian los Braços y prohomens

A 5. Dit die se feu Una Visita per Ciutat ab metges y Chirurgians y en particular en lo Carrer nou hont estaua mes apagat lo mal y los malalts que tenian febra sens boriys los feyan aportar al hospital general y los del mal corrent al de la misericordia que per dit efecte ne traguessen los pobres que y habitauen aportantlos a la Casa de Millas al pla de Sant francesch, y serui dita misericordia per los del mal corrent peranthi confessors y Chirurgians, y als Sans, perque no se Infisionassen

del Carrer nou en altres parts hont se pogueren acomodar, y los demes eran mestres de Casas y manobras sels da feyna en lo forn que per auant se dira, Resolgues tambe, que los del mal Corrent que per pobres o, no tenir la Casa Capas fossen aportats adit hospital los altres pera tats almes alts y menors perillos de sas Casas

A Vint y dos se torna sleuar lo Comers a Barcelona sentne fer Crides la Ciutat, moguts deyan que moltas Vniuersitats si seruiuian era lo contagi en Gerona y algunas persones sen anauan della publicauan lo mateix y desque comensa a correr eixa fama no aportauan blat ni altres prouisions los furas-ters.

Se delibera en la Ciutat se fes Vn forn cerca del Hospital pera purificar la roba dels malalts y ha fet molt gran efecte que ses experimentat pus la roba passada per ell, no ha causat nouedat alguna, dona la trassa Vn frances ques deya Rora que desanfectaua apres las Casas

Agost

A 1 primer se rebe Carta del Dr Camps Loctr del Concell Real, que era enuiat en Hostalrrich pera fer Venir prouisions publicant Iuntament, que ningu contractas ab gent de Gerona, sino fos per medi de pals que sen pora hu ala Creueta; altre a Sancta Eugenia; altre al Pont mayor hont aportauan prouisions de Vi ab vna Canal de plom, y los demes y los Tauer-ners y reuenadors ho anauan a rebrer en los dits Pals

Arriba en Gerona lo Doctor Argila y Vn Chirurgia enuiat per la Ciutat de Barcelona per ques prenques resolutio his de-terminas si las malaltias eran de Contagi: los quals resol-gueren sero y com atals se procuras lo Remey Conuenient Fins ales horas hauia estat la Ciutat Indecisen declarar los

Festa per la Verritat de parers pero ab declaratio de Dr
Argila ferense totas las demostrations de serho permetens
a qualsevol habitant sen volgues anar ab sa familia y roba
defora Ciutat y aximateix se anassen abarracant per al Circuit de
Gerona

A Dos vehent no era capas la Casa de la Misericordia per a tots
los malalts del mal Corrent que ey aportauan, conserta la Junta
del Morbo ab los quatre Comissaris del Capitol que ey assistian
que prenguessan lo monastir del Carme per portarhi los malalts
de febras que estauan al hospital General y lo dit fon Vnit ab lo
de Misericordia per a tots eixos malalts del Contagi y als frares
fels assenyalla per lur habitatio la Casa de Don Diego Carri-
era en lo Carrer dels Ciutedans

A tres partiren los frares del Carme de son Conuent aportant ab
Professo lo Sanctissim Sagrament y lo tabernacle de nostra
Senora, ab assistentia de moltas persones ab achas, al questo
fels assenyalla, ques la Casa de dit D. Diego Carriera

Despres no abastant dits dos hospitals per la multitut dels malalts
se feu Vna Talana en lo Camp prop del Semantiri que era Vna
Istantia Sarga com Vna porxada Closa ab Canyas rebatudas
ab taulada y aqui porduen los Conualecents

Tambe se Valgueran apres del Conuent dels Caputxins per
conualescentia

Los malalts febrosos foren aportats en lo Conuent del Carme
estauan alas Claustres de dalt Closas ab Canyas rebatudas

De aqui al deuant Septa en forma de morbaria acconduintse
metges y Chirurgians pagant la Ciutat tot lo gasto della per mes
Cent Sinquanta Sliures a cada hu

Los frares Caputxins hi Comensaren entrar lo die de Sant Bo
nauentura a, Catorse de Julio y ni moriren entre Sacerdots y
Llechs nou

Erias tres Batlles de Morbo que anauan sent aportant als ma-
lalts ala morbaria

Los Jurats anauan ab ells a Cauall per los Carrers Informantse per las Casas si hauia malalts

lo Jurat Joseph de Colomer se Isque dela Ciutat, lo Jurat Verges se en malalti no del contagi, lo Jurat Bassa y lo Jurat Casas eran los qui assistian ab los Insiculats qui restaren

La demes gent, que tinque possibilitat sen anaffora ahont tenia comoditat, ho li dauan purga Sibe sen tenia molt treball ab los llochs a, occasio que misser Turi de ord de del Real Concell, ho Impedia tement no anassen deus Barcelona

Estigueren tant Iresclosos los de Barcelona Sibe daren Satisfacio a Gerona com era ord de del Virey y Concell Real, que nos derramassen per los llochs que sols sels assenyalaua per districte per purgar dos lleugas al derrador dela Ciutat y en part despoblada mudantse la Roba y ab dos guardas de Vila y ab altres Circunstantias no acostumadas dant facultat que si Veyan gent de Gerona per ninguns llochs y Camins los perseguissen hils fessan retirar, que los pagesos ho observauan ab gran Rigor com feyan en algun temps ab los Landolers

Esta novedat y rigor causa notable dany als particulars que molts sen foren anats aconortantse de purgar y apres entraren alguna Vila y treballar de Sus oficis fins poder tornar dins Ciutat, pero, com era ab tants Inconuenients y en particular lo gasto delas guardas que Volian deu reals Cada Una molts no tinguerar possibilitat en poderho Supertar y axi se anauan detenint, ho abarracantse per all derrador de Ciutat que fou occasio sen moriren molts mes que no hagueren en hauer tingut lloch podentsen apartar

Vehent la Ciutat el ser forsa en hauer de Sustentar la gent abarracada per Sur pobresa y tenint tant falta de Blat, per no hauerne ningu portat dintre y tambe per los qui restauan alcansa ab lo Concell Real que lo Veguer lo anas Sacrestant per la Selua hil fes exortar als pals a Set Sluries deu Sous la quartera que axi Seguga Sustentar la Ciutat

Tambe considerant que los delas Barrachas era gent menestrosa moguè los animos de alguns a que sols donas a cada hu Vn ga de Vna lliura de pes y Vn sou his redui a tres cents cada dia

Contribuiren en aquesta Almoyna lo Arcdiaca de la Selua Francesch de Maya y lo Arcdiaca de Besallu Francesch Peyoan Vicari General que los dos dauan sis diners y cent y Vuytanta pans y la Ciutat pagaua los altres sis diners y cent y vint pans y alas Criaturas sels dauà sis diners fou cosa de gran consideratio axi per lo sustento dells com tambe per que nols obligas la necessitat a Voler entrar dins la Ciutat que per eixo efecte y que noy entrassen gent ruin pera sequestrar y robar las casas dells qui sen eran anats Separaren dos guardas foras la Vna al Font mayor laltre ala Caseta de fusta prop dels Arbres de l'Hospital Esta Almoyna se dauà perma del Carat de Sant feliu a la font del Rey alas Vuyt horas demati y de eixa manera se abstenian de entrar en Ciutat que fou occasio de pagarse mes prest lo mal

§. La Morbaria Separa Vn Sobrestant pera que cuydas de tot lo conuenient per los malalts acudint la Ciutat ab tot lo necessari ab molta llarguesa y puntualitat, sens que ningu pagas cosa del gasto feya y moltas persones sentintse encontradas Voluntariament seni anauan que abe tinguessan que gastar tenian mes assistentia axi de remeys com dels Sagraments si be hoferen los Curats delas parrochias ab molta satisfacio y Charitat ques digue per cosa certa no moriren Vint persones que no rebessan los Sagraments

Lo Senor Don Bernat de Cardona Arcdiaca Mayor de la Seu hi donaua Cada dia Setanta pans de Canonja a la morbaria, y agres contribuì en Vn ga per persona dels abarracats

Tinguès gran atendentia y Curiositat en movintse o encontranse en alguna Barraca los qui estauan Cerca feyan auisar los Batlles del morbo y sels ne aportauan a la morbana, si eran

Vius hols enterrauan si eran morts y cremauan las barracas y las Robas

Aquesto delas barracas eran per tot lo Circuit, Vilarroya a las fonts de Monticaluari, de Sant Daniel en particular sercauan los llochs cerca de Alius o fonts fou gran misericordia que en tot lo temps hi estigueren no ploque que com no tenian possibilitat de fusta ses feyan de llamas y casas de poca resistentia

En la morbaria se tingue gran deligentia en enterrar los sent Vns grans Valls y Vmplintlos de Cals Viua y no abastant lo Sementiri ordinari del Hospital se Valgueren de Vn Camp cerca dell que perro al Benehiren y tambe del Ensenyador dit al Rem de Ls Caualleri prop del Carme

Tambe se tenia orde que exint algu de Vna Casa si era encontrat hi feyan Vna Creu Vermella y si moria de sobre Vna de negra y despres de purificada Vna de blancha

Tambe seri aportauan las Caus deixant la roba finis fos purificada per lo forn y neta que era ab anbolichs la aportauan a casa lo Compte de Casentia don Iuan dela Nuca, goranthi Vn bitllet la tornauan apres asos amos, pagant la quantitat sels assenyalaua segons mes o, menos

Varense purificar las Cases ab fums ab erba seca y materials molt Violent y cortosos, que cada fum ne contribuihan Vna pessa de Vuyt o lo Valor della, que ales horas eran Vint y sinch reals y cada Istantia delas se Suspitauan cra entrat lo mal alt ho Roba nesfeyan. Fou lo Inuentor de asso Vn frances que sa temps hauia treballaua de Sabater en Ciutat ques deya Nora, que sa experimentat restauan ditas Istantias ben netas y purificadas que no sa Vist haya reuerdit ni tornat lo Contagi

De las Casas ques llogauan ho pagaua lo amo dela Casa y lo estadant lo fer la escombrar, eixo diner entraua ala Ciutat pus ella pagaua los gastos dels perfums y los homens que desanfectauan

Materials quen trauhan als Perfums y modo deferlos

Segons la Cantitat dels fochs si porauan los materials, per Cent Sinquanta que sen feren al Conuent de Sant Francesch hi entra lo Seguent

Primo Vitriol, tres sliures: Salmitre tres sliures: Resina de pi tres sliures: mirra tres sliures: Alum de rocha Vna sliura, arsenit blanch Vuyt onsas, arsenit groig Vuyt onsas: Suplimat sis onsas, Sofre tres sliures, pega grega Vna sliura: pega negra duas sliures: de Sabina ques Vna herba quatre punys, Sanya de Cresta respada tres punyats: giñabrons quatre: de oliuas de flor quatre punys: de nous de Siprer Vint y quatre tot picat grosserament y masclat, Sepren Vn brassat de herba de prat his pora al aperiento enfectat his Sanya ab Vinagre y ayguardent y quant nos tinga ab ayguas fresca, his Sansa Vn punyo Sobre dita herba de dits materials y en lo punt per desota se pora foch ab Vna acha a quatre parts dela herba dita se tancan be las portas y finestras de Saperiento segons la Capasitat se fa Vn foch o dos y en cada hu si pora Vn bon puny de dit material

Los presidents delas Religiosas daren sliencia a les que sen Voloessan anar puguessan liberament en casa de sos deutes ho altres parts decents; feran la confirmar del Viccari general del Mercadal sen ana la Abadessa y altres que sols hi resta la Priora y Vn altre

De Sant Daniel sen ana la Priora ab altres a nou de Setembre restant en lo monestir la Abadessa ab quatre de altres

Delas Caputxinas y Sancta Clara no sen mogue ninguna y Volgue Deu que en ningun monestir de Monjas hi entra lo contagi

Despares sen han morts, Cocesen la morbanada de Ls Caputxins nou

De las Religions anauan a Confessar per les Casas
De Sant Domingo sen moriren ——— Tres
De Sant Francesch sen moriren ——— Trette
Del Carme sen moriren ——— Set
Dela Merce sen moriren ——— Tres
De sant Agustí sen moriren ——— Dos
Dela Compania de Jhesus sen moriren ——— Dotze
Dels Carmalitas descalsos sen moriren ——— Dijuyt
De Sant Francisco de Paula sen moriren ——— Tres

En la Morbaria despres quey entraren los Caputxins fins què sen anaren portaren lo Compte dels morts y foren Sis Cents y setze antes sen hauian Ja morts alguns: ab los altres dela Ciutat tots Junts se te Compte foren los morts entre Ciutat y morbaria Mil Sinch Cents Sinquanta

Trobaren sen Junts entre malalts y Conualescents entots los questos dela morbaria en numero de tres Cents noranta

Las Casas Infectas dela Ciutat foren Sis Centas y quatre entre totas puyaren los parfums dellas arano de duas lliuras deu sous cada hu Tres mil tres Centas Vint y Duas lliuras

Lo modo dels Empestats de la morbaria, foren: Bony: Vertulas: Carbuncles. lo peix. Coruallina de Cap. Cauardillo roig. lo Carbo, los Cauardillos negras, dels dos Vltims non escapaua ningu, lo ayre se era set Corrupto his Veren Caurer alguns ausells cerca de la Morbaria

Nouembre

A Vint y dos dic de Sancta Cicilia fou nostre Senor Seruit cessa lo Contagi en Gerona que no sien contra persona alguna mes, ni sen hi aporta ninguna a la morbaria y a Vint y Sinch de febrer se torna lo Comers ab cridas Reals

Desembre

A Vuyt dia dela Immaculada Conceptio despres defesta Na Professo que sera promesa anaren los Jurats ab molta gent ala morbaria que la estauan fora tots los malalts y neta y desenfectada

A Vint y sinch defebrer mil sis cents sinquanta hu se torna ab cridas reals lo comers com auant se dira a Gerona y foren leuats los pals

A Desembre se Rendi la Ciutat de Tortosa al Rey catholich quey hauia portat siti

A Denou De Desembre passa per Figueras lo Virrey que ser tornaua a França

Per no Interrompre los Successos del morbo de Gerona abeque las Cridas se fossan fetas a Vint y tres de Juny se assentaren al Vltim

A Vint y tres de Juny mil sis cents sinquanta se publicaren en Barcelona Vnas cridas Reals de part del Virrey com Inseguint la resolutio presa per lo Saui Concell de Cent a Vint y hu de Agost mil sis cents quaranta nou en prouehir del Remey oportu del que se anaua pugant de preu la moneda de plata y or, per occasio delas robas forasteras que los mercaders y negotiants ne dauan qualseuol preu, his priuassen de no entrarne, Vaxi considerant esser esta Causa y prouehir atant gran dany Inseguint la Conclusio en lo Sacre Real Concell feta a deset del corrent mes de Juny ab thenor y Orde dela present publica crida se Veda la entrada en lo present Principat y Comptats de totas las Robas y mercaderias seguents donant Empero Vuyt mesos de temps, comptadors del die delas Cridas per a Vendrer y esbalsir aquellas passat lo qual termini dites mercaderias y demes cosas declara sa Altesa ser perdudas y confiscadas

Tambe prohibeix no gosen traure llanas sens obrar ni genero de pesca

Memorial deles Robas y mercaderias que la Altesa y Real Concell prohibeix la entrada en lo present Principat de Cathalunya y Comptats

Primio tota la roba de Seda texida, com son Brocats de or, y plata de Seda sens or, ni plata, Spolin, y Llama, axi de or y plata, fi com fals y totas y qualsevols altres Robas de Seda obrada

Item totas Sorts de Robas, de Seda com son, Domasos, Espolins sens or, ni plata Satins de Seda y fil ni ab altres mesclas y Generalment qualsevols altres Robas

Item totas Sorts de Llanas obradas com son draps Cicots Sargetas, Cadissos y altres qualsevols Robas de Llana ab qualsevol altre mescla

Item totas Sorts de Mantalladas com son Escumillas de estam y Seda y de tot estam axi en mantalladas com en pessa

Item totas Robas de Estam y Seda y altres mesclas com son enefagas, herbatges, telas de Sabolla, totas altres mesclas etiam las Sligaduras de totas Sorts

Item totas Sorts de fustani bonbasins com son de qualsevols altres

Item totas Sort de mitjas de Seda com fil o sello fil, com de altre

Item puntas axi de hor y plata fi com fals y de Seda y de fil

Item passamans, y de galons de or y plata fi com fals axi matex de Seda

Item tota Sorts de Ribans axi en or y plata fi com fals y axi mateix de Seda sens or ni plata

Item totas Sedas axi Cruas com tenyidas

Item totas Sorts de telas Cruas axi primas com grossas

Item totas Sorts de agulas, Salvo fil de Saro y de crema

Item totas Sorts de Robas y Cosas obradas fetas a tot punt ho per acabar de qualsevol estament ho ofici acceptat armes militars

Item espartenia obrada o de altre capas de gastor Tabaco de tot

Item tot genero de pesca Sechà acceptat Bacalla ni tuniyina

Vt Vicecomes Regens
Louis de Vandome
Vt Bru Regens Thesaur.
Vt Vidal Fisci Aduoc.
Vt de Caponset Camarit
Joannes Pi

Registr. in firma et obligat. Imo foleo CCXV

Se posaren las Robas en Barcelona passats los Vuyt meses en la Lotja trahentho delas Botigas. No se observua

Successos del Any

1651

Foren Jurats

Francesch Cella y de Canet Militar
Miser Hieronym Cudina Ciutedà
Francesch Burgues mercader
Marcis Vilar Menor

Saner

Per pedere ser las Extractions axi de Jurats com altres oficis ates no tenia en cara Perona lo Comers tornat y molts Insiculats Sestauen defora, no volenthi tornar per no estar desenfectadas ses Casas: se demana Vn priuilegi, lo qual concedi lo Virrey a la Ciutat que ates noy hauia nombre de Concell. Sepoguessan ser ditas Extractions y tenirse ab lo numero que si trobas sentse aximateix la Crida y tocantse la

Campana y asso fos durador y se observas fins quey haques lo numero Cumplit dels quaranta hu y axi ses Exequtat y lo die de Cap de any ho resolgue axi lo Concell

Fabrer

A Vint y sinch attes que de Vint y dos de Novembre no si hauia encontrat ningu, y las Casas y robas estaua tot net y purificat tingue abe lo Governador y Real Concell de tornar ab cridas reals fetas en Barcelona lo libre Comers y pratica a Gerona hi seguaren tots los pals

Feuse Concert ab los arrendadors del Vi y los demes dells altres drets seguiren lo mateix que la Ciutat los enfranquis dos meses y Vint dies per occasio del Contagi

Mars

A Catorse tornaren los malalts febrosos al Hospital del Conuent del Carme ha hont hauian estat de tres de Agost

A Vint y Vuyt tornaren los frares del Carme en son Conuent dela Casa de Don Diego Carriera de hont hi eran anats attes de Agost

Anarenhi ab Professo ab lo Christo dela Sanch, tabernacle de nostra Senora y lo Sanctissim Sagrament que aportaua lo Prouintial y los Jurats lo talam, ab ministrils y Capella de la Seu ab achas y concurs de gent

A Vint y quatre, tenint auisos certs de que en Barcelona continuauan las malaltias, que hauian tingut principi lo die dels Reys a sis de Janer y molta gent sen anaua y Casi se anaua declarant ser Contagi sibe o, anauan encubrint

Se Resolque en Gerona ab Concell se li sleuas la pratica y Comers y nos das entrada a, ningu que vingues de Barcelona dantne raho als Conceller del que per ara se era resolt Consedils purga als qui de alli Vinguessan ab sa forma acostumada ab que sos de dalla sos pals procurantse ab los llochs los admetessan y no sels Vsa lo rigor que se hauia tingut ab los de Gerona ab conditions tant exorbitants com hauia porradas lo Concell Real y axi portant Certificatoria com hauian feta quarantena ab guardas en lo lloch y Vila della los pals que antes tenia Gerona eran admesos dins la Ciutat las persones, pero no roba com auant se dira que apres se resolque fos portada per los forn, Coes matalassos, flassadas, y roba de llana

A set de Agost se Canta lo Te Deum en Barcelona per hauer Cessat lo Contagi ho molt matigat, que com Venia exercit sobre della, no duptaren publicar hauia Cessat per poderhi portar gent dintre per sa defensa y perque no duptassen en entrarhi si be se digue seni encontrauan alguns, no essent del tot las llobas y casas ben perfumadas y purificadas, pero era Cosa pocha

Affirmas que los morts eran tres mil apres se digue passauan

Abril

A Dos feren Embaixada ala Ciutat de part del molt Illustre Capitol dela Seu dient si donarian Tres milia lliures per ayuda dels gastos hauia fets ab lo morbo, y tres mil y sinch centas hauia dat de principi foren sis mil y sinch centas lliures lo que dit Capitol ha ayudat ala Ciutat si be hauia dit que contribuiria en la mitat del gasto dela morbaria que puja ala

groza Comptant quaranta quatre milia sliures, que la Ciutat ho paga tot

A sinch se deslibera en Vn concell en forma de promanada que noy hauia encara bastant numero y alguns Impediti per debiti que ates quey hauia tanta falta de blat y en preu tant excessiu que ab ballo Venia a costar la quartera Vnit sliures y ab plata an vostian ab moneda fort quaranta dos reals, ques cessas de Vendre blat his Venes pa adeu onsas de pes Vn real y aqueix per los habitants his Venes en casa la Ciutat per euitar fraus de gent quil trey a fora y per los hostals y tauernas Valques tres sous fent hu Vn senyal Venentse en diferent part y eixos los anauan acercar alli y ab tot hi perdia la Ciutat sis sliures per quartera ab lo de los habitants

En lo dit concell se delibera se Venes la sliura de la Carn del molto, a onse sous y Vn sou de dret que foren dotze sous per no perdrey que nos pogue arrendar

A tretze se feran Cridas que traguessan la Roba que tgaua la neta y purificada que la tenian en casa lo Compte de Plasentia y selen portassen Cada hu de qui era en sas Casas pagant segons la Cantitat ni hauia

A Deset se feu la festa de sant francisco de Paula que per ser la sua diada a dos que fou lo Diumenge del Ram se transferi dit die y per raho del Vot del Colrres dita festa fou manada anar enhi los Jurats Concistorialment

A Deuuyt Continuant lo Contagi en Barcelona ab gran shi gor y saber que algunas Vilas hi contractauan, no hauenthe porat pal se sleua lo Comers de quatre sleugas al derredor y tambe de Camprodon que ni hauia

A Denou feu la Ciutat per quatre donar la benuinguda al Senor Inquidor Pla, que era exit de Barcelona per lo

A Contagi hi hauia purgat alguns Vint dies à Manyol a casa den Burgues

A Vint y hu se comensa a traurer lo Sanctissim Sagrament en la Seu his continua per las demes Iglesias sent pregarias per ayqua ques tenia encara mes axut que lo any passat que tambe sen feyan en eix temps

De Vint y hu de Juliol mil sis cents quaranta neu quey hague Vn ayguat no ha plogut Vn die continuat ni Vn bon tempir

A Vint y tres entra en Gerona Vicente Candiote Socollector de la Prouintia que residia en Barcelona hauent purgat a la torra de Rodes dels pares de la Companià los Jurats li enuiaren la benuinguda per quatre dientli Senoria Illustrissima

A Vint y sis ana en casa la Ciutat dit Socollector y torna la Visita als Jurats hil portaren entre lo en Cap y tres y pora en casa Joan Lau Perpinya y apres en casa la Senora Dona Madalena

Desbach

Era lo dit Jutge delas Causas de apellatio Ecclesiasticas que antas les declarana lo Archabisbe de Tarragona lo qual fou enuiat per lo Summo Pontifice en Cathalunya y era Italia no era Ecclesiastich sino Secular Sibe anaua de March aportantli la falda

A Vint y sis Se feu Vna professo aportant la Imatge de Sancta Anna de Sant feliu ala Capella de Sancta Anna de Monfulla ab lo Christo dela Sanch de Jhesuchrist tambe per ayqua hauiay quatre diciplinats

A Vint y Vuyt rebe la Ciutat Vna Carta dels Concellers de Barcelona donantli auis com continuaua lo Contagi ab gran Rigor hi hauian pocats pals

Los Diputats ab lo Concistori sen anaren a Tortosa

Lo Concell Real sen ana ala Torra Pallaresa

A Vint y nou sen ana Mossur la Rota de assi a Barcelona
Cridat del Gouernador de Cathalunya, que era dins della
Feren se Vnas Cridas que las doblas no Valguessan sino deu sliures de
Ballo y lo blat dela terra nor Venes sino a deu sliures y lo forest ter
nor limita sino al preu que Volguessan, ni las deu sliures de las
doblas ni lo preu del blat de la terra no se observa sino quen de-
manauan Vna dobla y Vint reals mes que Venia esser sete
sliures y apres puja a Vint sliures

A la marina ne Vingueren algunas barchas de franca a quaranta
dos Reals ab plata que correspomia ab sisens a raho de trenta quatre
reals la pessa de Vuyt demanauañ quatre reals de Vuyt y hu de dos
que de sant feliu de Guixols estaua porat en Casa la Ciutat en
Vallo a diuuyt sliures nou sous la quartera

Maig

A tres se feu Vna benedictio en la placa prop lo Campanar dela
Seu dels quatre Vents, dient los quatre Euangelis assistinthi los
Jurats que foren convidats del Capitol, perque nostre Senor guarde
los fruyts dela terra, hins done ayqua; Tambe se dejuna dit die
que era Dimecras, diuendres y dissapte

A lo Diumenge se hauia de fer per la Ciutat Vna Professo solempne
ab Religions y confrarias apportant los Caps de Sant Prato Sancta
Cuffrezina y Reliquiari dels Sants quatre Martirs y apres pen-
drer lo de Sant faliu y quant estaua para partir plugue algun
poch his feu per la Seu

A sis essent morta en casa lo Senor Inquisidor de la Vna viada
y Vna filla del Cotxero tement no fos la minyona en particular
de Contagi per ser exits de Barcelona fent Relatio en la Junta
del morbo dos Doctors que la hauian Vista que suspitauan
now fos diuulgantse feu Embaixada a lo Capitol, no permetes

La Ciutat, anas dit Señor Inquisidor al Palatio de Bisbe que si Volia mudar y axi resolgueren los Comissaris dela Ciutat y Capitol que dit Señor Inquisidor ab los Canonges dos Germans Burgues que poraua en sa Casa abtota la familia, hisquessan fora de Ciutat y fessan Una quarantena lo qual ho cumpliren y laseren a la Corra de Millas en Sancta Eugenia despres dels quaranta dies no Innouantse cosa tornaren tots entrar dins Ciutat

A quinse se delibera en la Junta del morbo ques fes Una ordinatio y se Intimas als Metges y Chirurgians que sempre hi hagues rastre algu de malaltias Contagioras, ho Surpitas dellas ho haguessen de Diuulgar anals Jurats en primer Loch y quant nou fessan Sino queu diguessan en altres persones sels priua sa habitatio dins Geronaper ells y Sur familia per temps de Un any y Un die

Feuse per Una ocasio de despana que tingue la Cambrera del Hospital de Una Inflamatio, que dins dos dies, estigue bona y eras dit se temia fos Contagi per hont se alteraua la Ciutat, tement que si no sels fes eixa amanaca, ho aninian diuulgant en Veure Un malalt ab bonys ho Inflamations y en eix Cas si daria lo Remey, ab la Cauthela conuenient altrament poria ser ab gran dany del Comu y particular

Dit die se rebe Carta dels Conceller de Barcelona que donarian anals metges quey Volguessan anar acurar Una Cadena de tres centas Liures als Chirurgians altre de Dos Centas Liuras, y als fadrins altre de Cent Liures ames de las Conductas

Juliol

A Onse arriba en Gerona lo Senor de Marcin que Venia de Franca pera General delas Armas de Cathalunya los Jurats li feren Visita

A Iretse se Comensa a traurer lo Sanctissim Sagrament per las

A Iglesias fent pregarias axi per lo Contagi de moltas parts de Cathalunya com per la Guerra que hauian Scrit los Concellers de Barcelona que tenian auisos certs de com Venia lo enemich.

A Catorze Se Rebe Carta del Concell Real Criminal que residia en Granollers que hauia aparegut la armada de Mar deuant Barcelona Sabes constaua de Vint y dos Galeras y Catorze Vaxells despres prengueren Vn Vaxell ques deya de Carret deuant Mataro que era dels suns particulars de Barcelona

A Setze passa per Gerona lo Senor de Marca Bisbe de Gerarans Sobreintendant, que Sen torna a franca a son Bisbat: los Jurats li feren Visita y ell la torna lo endema

A Vint y Sinch Se tingue Concell per raho de Vna Carta amostra lo Dr Hieronym Fabrega del Concell Real del Marques de Aguilar Gouernador de Cathalunya de fe y crehensa en que demanta Se fes lleua de gent pera Socorrer a Barcelona fou Comes y remes llargament ala Junta de Guerra

A Vint y Set Se tingue la Junta de Guerra assistint hi lo Dr Fabrega, que axi Se era resolt en lo Concell hoy romenada que encara noy hauia numero per estar molts Impedits per debits delas Imposicions Sibe Se feu Vn Concert que per occasio de Contagi Se enfranqui als arrendadors lo que esta Sa clitj Se tractas Sas mateixas ensa presentia per ques prengues millor acordi ates que la Ciutat estaua tant exaucte de diners per los grans gastos del morbo: Resolgue la Junta que encas Se Succedis la Ciutat de Barcelona Sesfes Vna Compania de Dos Cents homens pera Son Socorro, y perquant no era tant precissa la necessitat fins atenirse mes apretada Se das Sols de principi anals Soldats Sis Sous de Socorro lo die

A Vint y Set Se comensa anarbolar la bandera his tocaren Caixas fou anomenat Capita onofre Llorens que pochs dies apres moria a Granollers de malaltia de Serhi arribat a la Compania

A Vint y Vuyt essent arribat en Gerona Luis Valentia Ohidor

Militar se si enuia la benuinguda perquatre hils diguessen
seruissen los Jurats tenir Concell ala tarda que tenia que repre-
sentar ala Ciutat: los Jurats lo reberen al mitg delas dos por-
tas y los demes al pati hil assentaren al mitg del en Cap
segon

Prepera al Concell que lo molt Illustre Consistori dels Diputats
li hauia ordenat anas per algunas parts de Cathalunya de-
manant a las Vniuersitats fessan lleuas de gent per la guerra
amanassaua lo enemich his preuinguessan per la defensa Vni-
uersal, sibe la sabia la Resolutio se hauia presa lo die an-
tes desser lleuas de dos cents homens encas se Inuedis Bar-
celona, Despres sen ana a Perpinya

Rebes Vna Carta del Rey que deya lo sobrescrit

Degart del Rey

A nostres charissims y ben amats
los Jurats de nostra Ma de Gerona

Charissims y ben amats ab gran dissim pesar nos es notori la
gran desolatio en la qual esta reduida nostra Ciutat de Barce-
lona, per lo mal contagios que ha causat tant gran mortal-
dat y destructio que no podran ser detingudas, ni reparadas
que per la ma poderosa del Omnipotent que hapermes Vna
tant gran esflictio sobre que nos de nostra part donam a la
dita Ciutat tota la assistentia, que humanament sepot enui-
anth quantitat de Medicinas, Chirurgians y Vna bona
Suma de diner, y perque Nos sabent que los enemichs se
preualen de aquesta occasio per prendrer auentatge dins nostra
Prouintia de Cathalunya y que noy ha cosa que no Intenten
sie per artificio, per forsa per emperarsen y prendre lo temps
per Dequtar sa Vengansa, hauem Volgut fervos esta de
auis de la Reyna Regenta nostra honrradissima Dama y

Mare per Vos confirmar dins los bons sentiments queus hauem demostrat en totas occasions en Vers nostra Corona y Be comu de Vostra patria. Y certificantuos, que rebreu de Nos tot lo so- cors necessari per guardaruos dels designes y enpresas dels ene- michs que la per est efecte hauem enuiadas las forças necessa- rias ab lo Senor de Marcin, al quam hauem la qualitat de nostre Sloch tinent General en nostras armadas per comendar aquellas en Cap y aquella de Capita General, en la Prouintia, en lo matex temps hauem prouehit affer conduhir de totas part blat en la dita Prouintia y stablirem sens remesa al- guna Vn Virrey pera comendar y tenir la ma a la bona ad- ministratio dela Iustitia que ab grandissim pesar Vehem esser alterada en la dita Prouintia, y per que treballaniam en Va, si de nostra part no erem secundats, com fins assi ha- uem estat dela factio generosa y dels serueys fels y Vtils de nostres subdits dela dita Prouintia ahont Vostre Cos emple ha molt contribuit ab auantatge de nostre seruey y del publich. Nos Vos exortam de guardar la matexa Vostra Vostra conducta en la necessitat present dela Prouintia y tenim per cert que nos ne conseruarem la memoria y tota la regonexensa que pot merexer Suplicant a Deu cha- rissims y ben amats ques tingan en sa santa guarda Paris lo primer de Iuliol mil sis cents sinquanta hu

Louis
le Tallier.

A cada Conceller de Barcelona sels enuia de franca Vna ma- dalla ab la efigia del Rey de ges de Diuuyt dobles que foren sis

Tractat del Contagi de Cathalunya

Per estendres tant lo Contagi en Cathalunya en los dos anys mil

Siscents Sinquanta y mil Sis Cents Sinquanta hu me ha apa-
regut per Ser cosa tant notable ferne Vn tractat apart delas Ciu-
tats Vilas y llochs quey es entrada la gesta

En lo any mil Sis Cents Sinquanta tingue principi en Tarra-
gona, de aqui ana a Tortosa, despres se Suspita de Uns Soldats del
Batallo aportaren roba de aquellas parts que hauian Sacayat
algun lloch y de aqueixa Compra lo Infarmer del Hospital
de Gerona que la resta dit mori a Vint de Abril de dit any y del
Hospitil se apega per lo restant dela Ciutat que dura fins a,
Vint y dos de Nouembre, morinthi mil y Sinch Centas y
Sinquanta gerzonas

En lo mateix any ni hague en lo lloch de Celrra, Sant Pera
Pescador, Olot, la Bisbal y Blanes

En lo any mil Sis Cents Sinquanta hu,

A Sis de Janer se Comensa a Coneixer lo Contagi en Bar-
celona que dura fins a quatre de Agost que si pera lo Siti se
digue per cosa certa passauen los morts de tres mil

En lo Agost ni hague en Camprrodon Sibe fou poch: En Ri-
poll ab gran Rigor: En la Ciutat de Vich, en Caba dell Ma-
taro, Granollers del Valles, Calella, Alcouer Vilafranca,

En lo Any mil Sis Cents Sinquanta Dos

A Arenys de munt, Calella, Palamos, Palafrugell, Vilapriu
Hostalrrich, Perpinya, Llagostera, Besalu, Banyolas, Figueras
a Rosello a Moltissims llochs

Agost

La Ciutat de Barcelona tambe feya lleuas per Vnas parts
y altres

A Sis dona Gerona anals Soldats Vuyt Sous de Socorro y duas
ssiuras de entrada apres se augenta atres ssiures
A Sete se parti la Compania de Gerona agragantseni de altres
ssochs si be non feu sino cent la Ciutat
A Sete parti la dela Vegaria ab setanta y dos
lo Capitol dela Seu ne feu sseua de Quaranta pagant lo ters. Lo se-
crestador del Bisbat
Altres ssochs y Vilas ne anauan fent que lo ohidor anaua de-
manant ne per la Juuario de Barcelona
Los Drs Sagarra y Marti del Concell Real foren a Gerona y
apres lo Thesorer la Ciutat los enuia la ben Vinguda
Lo senor Bisbe de Oranye tambe Vingue en Gerona dona ordens
alas temporas del Satembre
Lo ohidor Real ferriol tambe hi fou y torna la Visita
ala Ciutat
Molta gent de Barcelona Vingue estar en Gerona axi per lo
contagi com per lo Siti, que se anaua Verificant
A Sis de Setembre Jurá Lo Rey Christianissim Luis Catorze
en Paris
A Ores de Agost Sen torná en franca Lo senor de Marcin ab tro-
pas de Caualleria y Infanteria desemparant la Prouintia no-
pogue atribuir a altre Causa sino que com lo Princep de Conde
se era altre Vegada alçat, y presas las armas contra lo Rey de
franca fentse fort a Burdeus y lo dit senor de Marein, era Cria-
tura Sua si Volgué ajudar y ferse de sapart per occasio que fou
res per son respecte, com resta dit
A quatre de dit Arribá Lo Exercit del Rey de Espanya a Salris-
ta de Barcelona se digué Constaua de Deu mil Infants y dos
mil Caualls tambe apareguera dotze galeras y Vaxells, auant
se dira Lo Succés del Siti